

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

Lidija Hartman Koletnik

ANALIZA POMOČI NA DOMU V ŠALEŠKI DOLINI

MAGISTRSKO DELO

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Študijski program: Sociologija – Socialno delo v skupnosti

Ljubljana 2016

PODATKI O MAGISTRSKEM DELU

Ime in priimek: Lidija Hartman Koletnik

Naslov magistrskega dela: Analiza pomoči na domu v Šaleški dolini

Kraj: Ljubljana

Leto: 2016

Število strani: 147

Število opomb: 0

Število grafov/tabel: 42

Število prilog: 4

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Ključne besede: stari ljudje, pomoč na domu, socialna omrežja, dolgotrajna oskrba, zadovoljstvo, potrebe, usklajenost storitve

Povzetek:

Magistrsko delo povzema razvoj in izvajanje pomoči na domu v Šaleški dolini od leta 1992 do konca leta 2015. Raziskovala sem usklajenost med ponudbo storitev in potrebami uporabnikov socialne oskrbe na domu v Mestni občini Velenje, občini Šoštanj in občini Šmartno ob Paki. Z raziskavo sem želela ugotoviti, ali socialna oskrba na domu, takšna kot je, trenutno pokriva potrebe uporabnikov, oziroma kaj bi bilo potrebno spremeniti. Zanimala me je tudi refleksija izvajalk pomoči na domu in njihove potrebe. Glede na vedno večji delež starejših ljudi je potrebno storitve, ki so namenjene starim ljudem, razvijati in prilagajati v smislu dostopnosti vsem, ki jih potrebujejo.

Title: Analysis of help at home in the Šalek valley

Keywords: elderly people, assistance at home, social networks, long-term care, satisfaction, needs, coordination of services

Abstract:

The Masters thesis summarizes the development and implementation of assistance at home in the Šalek valley from year 1992 until the end of year 2015. I researched the coordination between the offer of services and the needs of users of social care at home in the municipality of Velenje, Šoštanj and Šmartno ob Paki. With this research I wanted to see whether social care at home, such as it is now, currently covers the needs of users and what should be changed. I was also interested in the reflection of the providers of assistance at home and their needs. Given the growing proportion of older people the services, that are designed for older people, need to evolve and adapt in terms of accessibility to all who need them.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju, doc. dr. Sreču Dragošu, za napotke in navodila pri pisanju magistrskega dela. Zahvaljujem se tudi vsem sodelujočim v raziskavi. Brez njihove dobre volje in časa, ki so si ga vzeli za pogovore, magistrskega dela ne bi bilo. Zahvaljujem se tudi družini, ki je tako potrpežljivo spremljala nastajanje magistrskega dela in zelo razumevajoče sprejemala moje pomanjkanje časa.

VSEBINA

1 UVOD.....	1
2 TEORETIČNA IZHODIŠČA	2
2.1 Starost in staranje	2
2.2 Staranje prebivalstva v Sloveniji	5
2.3 Socialne mreže.....	7
2.3.1 Neformalni izvajalci oskrbe.....	10
2.3.1.1 Družina	10
2.3.1.2 Prijatelji in sosedge.....	12
2.4 Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020	13
2.5 Skrb za stare ljudi v domačem okolju	16
2.5.1 Projekt »Velenje, starosti prijazno mesto in socialna vključenost v Mestni občini Velenje«.....	17
2.5.2 Projekt »Starejši za starejše – za višjo kakovost življenja«	17
2.5.3 Tečaj za družinske oskrbovalce svojcev.....	18
2.5.4 Dnevi paliativne oskrbe	18
2.5.4.1 Mobilni paliativni tim v nastajanju.....	20
2.5.5 Center dnevnih aktivnosti za starejše občane mestne občine Velenje.....	20
2.5.6 Delovanje spletne strani www.starostiprijazno.si	22
2.5.7 Sodelovanje s svetovno zdravstveno organizacijo	22
2.5.8 Medgeneracijsko središče za občane občine Šoštanj	23
2.6 Strategija razvoja socialnega varstva v mestni občini Velenje.....	24
2.7 Pomoč na domu kot socialno varstvena storitev	26
2.7.1 Pomoč na domu v okviru Centra za socialno delo Velenje.....	30
2.8 Predvidene novosti na področju oskrbe starejših	33
3. PROBLEM	37
3.1 Hipoteze.....	37

4. METODOLOGIJA	39
4. 1. Vrsta raziskave in spremenljivke.....	39
4. 2. Merski instrumenti in viri podatkov	39
4. 3. Populacija in vzorčenje.....	40
4. 4. Obdelava in analiza podatkov.....	41
4.4.1. Primerjalna analiza	41
4.4.2. Kvalitativna metoda.....	60
4.4.2.1. Intervjuji, pogovori, izpovedi uporabnikov pomoči na domu	60
4.4.2.2.1. Izhodiščno besedilo – zapisi intervjujev.....	61
4.4.2.2.2. Izbor relevantnih delov besedila.....	62
4.4.2.2.3. Združevanje sorodnih pojmov v kategorije	62
4.4.2.2.4. Definiranje pojmov	66
4.4.2.2. Intervjuji, pogovori, izpovedi socialnih oskrbovalk na domu	68
5. REZULTATI IN RAZPRAVA	74
5.1 Primerjalna analiza	74
5.2. Poskusna teorija – intervjuji z uporabniki pomoči na domu	76
5.2.1. Trajanje pomoči na domu	76
5.2.2. Pogostost izvajanja pomoči na domu	76
5.2.3. Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	76
5.2.4. Soodločanje o nudenju socialne oskrbe.....	77
5.2.5. Način nudenja socialne oskrbe	77
5.2.6. Odnos z oskrbovalko	78
5.2.7. Preživljanje dneva.....	78
5.2.8. Menjava oskrbovalk	80
5.2.9. Finančna zmožnost	80
5.2.10. Formalno nudenje pomoči	81
5.2.11. Neformalno nudenje pomoči	81

5.2.12. Druge oblike pomoči – dom za stare	82
5.2.13. Mobilnost.....	82
5.2.14. Socialni stiki	82
5.2.15. Posredovanje informacij o oblikah pomoči	84
5.2.16. Potreba po večjem obsegu nujenja pomoči	84
5.2.17. Potreba po manjšem obsegu pomoči	84
5.2.18. Pomembne vloge v preteklosti	84
5.2.19. Zadovoljstvo s trenutno situacijo.....	84
5.2.20. Povzetek rezultatov in razprave poskusne teorije.....	85
5.2.21 Preverjanje hipotez	86
5.3. Poskusna teorija – intervju s socialnimi oskrbovalkami na domu.....	87
6. SKLEPI.....	89
7. PREDLOGI	90
8. LITERATURA IN VIRI.....	91
9. PRILOGE	94
9.1 Zapisi intervjujev	94
9.2. Izbor relevantnih delov besedila.....	107
9.3 Kodiranje podatkov	119
9.4 Članek iz časopisa Naš Čas, z dne 22. maj 2003.....	137

KAZALO SLIK

Slika 2.1: Zbornik strokovnih prispevkov 1	19
Slika 2.2: Zbornik strokovnih prispevkov 2	20
Slika 2.3: Spletna stran www.starostiprijazno.si 1	22
Slika 2.4: Spletna stran www.starostiprijazno.si 2	23
Slika 9.1 Članek »Stresi in stiske starostnikov ter njihovih svojcev«.....	137

KAZALO TABEL

Tabela 2.1: Vključenost v program pomoči na domu in cilji resolucije.....	33
Tabela 4.1: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1992	41
Tabela 4.2: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1993	41
Tabela 4.3: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1994	41
Tabela 4.4: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1995	42
Tabela 4.5: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1996	42
Tabela 4.6: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1997	42
Tabela 4.7: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1998	43
Tabela 4.8: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1999	43
Tabela 4.9: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2000	44
Tabela 4.10: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2001	45
Tabela 4.11: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2002	45
Tabela 4.12: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2003	46
Tabela 4.13: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2004	47
Tabela 4.14: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2005	48

Tabela 4.15: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2006	48
Tabela 4.16: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2007	49
Tabela 4.17: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2008	50
Tabela 4.18: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2009	51
Tabela 4.19: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2010	51
Tabela 4.20: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2011	52
Tabela 4.21: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2012	53
Tabela 4.22: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2013	54
Tabela 4.23: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2014	55
Tabela 4.24: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2015	56
Tabela 9.1: Kodirani podatki osebe A	119
Tabela 9.2: Kodirani podatki osebe B	120
Tabela 9.3: Kodirani podatki osebe C	122
Tabela 9.4: Kodirani podatki osebe D	124
Tabela 9.5: Kodirani podatki osebe E	125
Tabela 9.6: Kodirani podatki osebe F	126
Tabela 9.7: Kodirani podatki osebe G	128
Tabela 9.8: Kodirani podatki osebe H	130
Tabela 9.9: Kodirani podatki osebe I	131

Tabela 9.10: Kodirani podatki osebe J	132
Tabela 9.11: Kodirani podatki osebe K	133
Tabela 9.12: Kodirani podatki osebe L	135

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 4.1: Prikaz gibanja povprečnega števila uporabnikov od leta 1992–2015.....	57
Grafikon 4.2: Prikaz gibanja povprečnega števila izvajalk od leta 1992–2015	58
Grafikon 4.3: Prikaz gibanja povprečnega števila opravljenih ur od leta 1992–2015	58
Grafikon 4.4: Prikaz razmerja števila uporabnikov po občinah za leto 2015.....	59
Grafikon 4.5: Prikaz razmerja števila ur po občinah za leto 2015	59

1 UVOD

Za magistrsko delo z naslovom Analiza pomoči na domu v Šaleški dolini sem se odločila z namenom, da raziščem potrebe in želje starih ljudi, ki so vključeni v socialno varstveno storitev pomoč družini na domu, katero smo s strani Centra za socialno delo razvijali in jo izvajamo od oktobra leta 1992; po drugi strani pa sem želela raziskati tudi potrebe in želje zaposlenih socialnih oskrbovalk.

V Centru za socialno delo Velenje sem zaposlena kot socialna delavka od leta 1998. Že v času opravljanja pripravništva sem se na področju varstva odraslih in starejših srečala s socialno varstveno storitvijo pomoč na domu, ki jo izvajamo v Mestni občini Velenje, občini Šoštanj in občini Šmartno ob Paki. Od leta 2004 do februarja 2013 sem storitev pomoč na domu, ki jo na centru izvajamo od oktobra leta 1992, samostojno vodila, zadnja tri leta pa razvoj storitve spremljam kot odgovorna oseba Centra za socialno delo Velenje.

Na področju socialnega varstva se soočamo z novimi pristopi, spreminja se tudi zakonodaja, ki omogoča procese skupnostne skrbi, med katero storitev pomoč na domu nedvomno sodi. Novejše perspektive si vse bolj prizadevajo, da bi pri stari populaciji čim dlje ohranjali samostojnost in neodvisnost v socialnem okolju.

Odločila sem se, da raziščem, kako je v naši lokalni skupnosti poskrbljeno za starejše ljudi z vidika izvajanja socialno varstvene storitve pomoč na domu. Menim, da bi morali ravno medgeneracijskemu povezovanju posvetiti več pozornosti. Kot navaja Milica Prijatelj (2002: 11), stik z mladimi predstavlja starejšim ljudem luč življenja, pomoč na domu jim pomaga ohranjati zadovoljivo duševno in telesno počutje, da lahko čim bolj kvalitetno živijo v domačem bivalnem okolju.

Magistrsko delo se kot študija primera osredotoča na problem staranja v Šaleški dolini, kjer opažam, da se ljudje vse težje odločajo za odhod v domsko varstvo. Zanimivo se mi zdi dejstvo, da kljub vedno širši mreži storitev institucionalnega varstva v naši lokalni skupnosti, kjer imamo v Mestni občini Velenje – Dom za varstvo odraslih in v občini Šoštanj od konca leta 2009 – Center starejših Zimzelen Topolšica, je vedno več starejših, ki želijo čim dlje ostati v svojem domačem okolju.

2 TEORETIČNA IZHODIŠČA

2.1 Starost in staranje

Staranje je normalno biološko dogajanje, kateremu je podvrženo vsako živo bitje. Človekovo staranje ima mnogo bioloških, pa tudi socialnih, družbenih in ekonomskih značilnosti (Birska 1992: 9).

Starajo se vse generacije, saj nam vsem teče čas enako hitro od začetka do konca življenja. Vse generacije pa se gibljejo proti starosti, zato smo bolj pozorni na staranje v tretjem življenjskem obdobju ali starosti. Kakovostno staranje in kakovostna starost tretje generacije vključuje povezanost in hkrati kakovostno staranje obeh mlajših generacij (Ramovš 2003: 43).

Po Jurdana et al. (2011: 16) je staranje proces, odvisen od mnogih dejavnikov, tako zunanjih kot notranjih, ki se skozi vse življenje med seboj prepletajo in odločilno vplivajo na potek staranja. Staranju se iz tega razloga ni mogoče izogniti, lahko pa na starost precej vplivamo. Človek je edino živo bitje, ki skuša zavestno upočasniti potek svojega staranja.

Acceto (1977: 66) opredeljuje starost takole: »Starost je pojem nečesa statičnega, staranje pa je dinamičen proces, ki poteka z najrazličnejšimi spremembami v strukturi organizma. Starost je neko življenjsko obdobje v procesu in času staranja ... Starost je naraven pojav vsakega živega bitja ... Proces staranja poteka pravzaprav že od rojstva naprej.«

Starost je življenjsko obdobje, ki je zelo različno od mladosti in srednjih let, vendar pa ni ničemer manj vredno in smiselno od njiju. Za doživljanje vrednosti in smisla starosti je pomembno, da človek svojo starost sprejme, da se sam aktivno trudi za njeno kakovost in da brez grenkobe v srcu sprejema solidarno pomoč drugih, da ohrani ali ustvari z nekom pristni medčloveški odnos, ter da je osebno povezan z ljudmi iz mlade in srednje generacije (Ramovš 2003: 50-51).

V tretjem življenjskem obdobju je zdravje posebej dragocena vrednota. Skrb za zdravje in nasploh za kakovost življenja je tesno povezana z osnovno materialno varnostjo. Revščina je v vseh obdobjih življenja, v starosti pa še toliko bolj, vzrok za obolenje in številne druge težave, ki zelo ovirajo kakovostno življenje, če ga že povsem ne onemogočijo (Ramovš 2003: 43-44).

Stari ljudje so postali samostojna družbena kategorija šele v moderni industrijski družbi, ki je z upokojitvijo institucionalizirala starost. Moderna družba s sistemom pokojninskega zavarovanja omogoča stari generaciji sorazmerno veliko avtonomijo in socialno varnost, po drugi strani pa ta sistem z upokojitvijo izključi vso tretjo generacijo, kar pomeni dvojno škodo; ne zna vključiti v družbo velikih potencialov ljudi po upokojitvi in povzroči razpad organske povezave med generacijami. Stara generacija, ki je odločilni povezovalec generacij, je odtrgana od direktnega stika z mlado in s srednjo generacijo in s tem usodno marginalizirana (Ramovš 2003: 55).

Človek se stara od spočetja do smrti, in sicer vedno enako hitro. To pa drži le deloma. V vsakem trenutku življenja, zlasti pa v tretjem življenjskem obdobju moramo namreč razlikovati tri starosti:

1. Kronološko starost, ki jo pokaže rojstni datum. Do nedavnega so za kronološki začetek tretjega življenjskega obdobja navadno šteli 65 let življenja, po letu 2000 pa v velikem delu štejejo med staro prebivalstvo ljudi, ki so stari nad 60 let.
2. Funkcionalno starost, ki se kaže v tem, koliko človek zmore samostojno opravljati temeljna življenjska opravila in koliko je zdrav, zato zdravniki to starost imenujejo biološka.
3. Doživljajsko starost, ki se kaže v tem, kako človek sprejema in doživlja svojo trenutno starost ter vse, kar je povezano z njo. Naziv doživljajska starost je širši in globlji kakor psihična, saj psihična starost zajema le človekovo duševno zajemanje svoje starosti, doživljajska pa celosten človeški odnos do nje (Ramovš 2003: 69).

Pri osvetlitvi socialnih vidikov staranja in obdobja starosti ima zelo pomembno vlogo socialna gerontologija. Gre za vedo, ki se poglobljeno ukvarja prav s socialnimi vidiki, pri čemer podrobno preučuje vplive družbenih premikov ter sprememb na staranje in starost ter tudi obratno – zanima jo prav tako tudi vpliv stare populacije na razvoj družbe (Accetto 1987).

Socialna gerontologija nas opozarja prav na raznovrstne korelacije in medsebojne vplive družbene strukture na populacijo starih ljudi, še posebej na njihovo osebno izkušnjo s staranjem ter tudi obratno, na vplive starih ljudi in njihovih izkušenj s staranjem na celotno družbeno strukturo (Mali 2008).

Starost delimo v več obdobjih. Če upoštevamo Ramovševo (2003: 75) delitev, lahko govorimo o treh starostnih obdobjih:

1. Zgodnje starostno obdobje od 66. do 75. leta, ko se človek privaja na upokojsko svobodno življenje; ponavadi je dokaj zdrav in trden ter živi zelo dejavno.
2. Srednje starostno obdobje od 76. do 85. leta, v katerem se v svojih dejavnostih prilagaja ter doživljajsko privaja na upadanje svojih moči in zdravja, naglo izgublja vrstnike; pri večini že umre sozakonec.
3. Pozno starostno obdobje po 86. letu starosti, ko postaja kot prejemnik pomoči za mlajši dve generaciji nemi učitelj najglobljih temeljev človeškega dostojanstva, sam pa opravlja zadnje naloge v življenju.

Najprej moramo poudariti, da je starost – čeprav je navadno najkrajše obdobje v življenju, sama v sebi zelo različna; potrebe v zgodnjem starostnem obdobju se zelo razlikujejo od onih v srednjem in seveda še veliko bolj od potreb v poznem starostnem obdobju pred koncem življenja.

Z vidika celostne antropološke analize človeškega življenja dosegajo v tretjem življenjskem obdobju svoj največji razpon predvsem višje tri človeške razsežnosti – medčloveško družbena, zgodovinsko kulturna in eksistencialna; če ne v celoti, pa vsaj nekateri pomembni vidiki v njih. Zato Ramovš (2003: 92) meni, da so za starost posebno značilne potrebe v njih, in sicer:

- potreba po temeljnem ali osebnem medčloveškem odnosu;
- potreba po predajanju svojih življenjskih izkušenj in spoznanj mladi in srednji generaciji ter
- eksistencialna potreba, da človek doživlja svojo starost kot enako smiselno obdobje življenja, kakor sta bili mladost in srednja leta (Ramovš 2003: 92).

Odnos pa je osebno človekovo stališče, ki izhaja iz njegove osebne svobode in odločitve. Je nekaj notranjega, duhovnega, izvorno človeškega in osebno enkratnega. Je torej kakovost v povezanosti med ljudmi, ki se jasno razlikuje od razmerja, ki pa je tisto, kar se da meriti; nekaj količinskega (Ramovš 2003: 99).

Potreba po soljudih je živa vse življenje: nenehno potrebujemo raznovrstna razmerja za preživetje ter od spočetja naprej tudi osebni medčloveški odnos za svoj obstoj in rast. Star človek potrebuje reden osebni stik z nekom, ki ga ima za svojega. Tako je lahko ob starem človeku na desetine ljudi, vendar, če le-ta nikogar od njih ne doživlja kot svojega, je osamljen (Ramovš 2003: 103).

Potreba po osebnem medčloveškem odnosu je pri današnjih starih ljudeh med najmanj zadovoljenimi, zato je osamljenost ena od njihovih najbolj razširjenih in najhujših stisk (Ramovš 2003: 105).

V starosti so medčloveški odnosi enako pomembni kakor materialna preskrbljenost (Ramovš 2003: 129).

Ramovš (2003: 88) pravi, da je v današnjem času pogosta izkušnja, da imajo stari ljudje dobro zagotovljene materialne potrebe, so zdravi in duševno čili, vendar hkrati nezadovoljni, ker so osamljeni in frustrirani na področju medčloveških odnosov.

2.2 Staranje prebivalstva v Sloveniji

Starostna razmerja prebivalstva v neki deželi so odvisna predvsem od rodnosti in umrljivosti.

Oglejmo si številčne podatke o staranju prebivalstva na svetu ob koncu 20. stoletja.

Vsak mesec se poveča število ljudi, ki so stari nad 60 let, za več kakor 60 milijonov. Tik pred prelomom tisočletja je bilo okrog 9 % svetovnega prebivalstva starega več kot 60 let, do leta 2030 pa bo odstotek narasel na najmanj 13 %, morda pa celo na 17 %.

Ob večanju deleža starega prebivalstva je drugo pomembno dejstvo hitro večanje deleža »najstarejših starih« – to je ljudi nad 80 let. Do leta 2025 računajo, da se bo njihovo število več kot podvojilo – dvignilo se bo na 138 milijonov. Na prelomu tisočletja živi večina najstarejših ljudi v razvitejših deželah, po letu 2010 pa bo večina te starostne skupine, ki potrebuje veliko nege, že v manj razvitih deželah. (Ramovš 2003: 224-225). Med letoma 2010 in 2030 se bo število ostarelih nad 80 let povečalo na 34,7 milijona v primerjavi s približno 18,8 milijoni v letu 2007 (Žiberna, Kožuh Novak 2007: 161).

Po srednji varianti projekcije EUROPOP 2008 (Statistični urad Republike Slovenije, leta 2014) se bo v Sloveniji v obdobju od 2010 do 2020 število prebivalstva starega 15–64 let zmanjšalo za dobrih 68.000 oseb, število prebivalstva starega 65 let in več pa zvišalo za dobrih 82.000 oseb (število prebivalstva starega 80 let in več se bo zvišalo za dobrih 31.500 oseb). Oziroma povedano drugače: delež oseb, starih 15-64 let v populaciji se bo znižal iz 69,5 % (2010) na 65,4 % (2020), delež oseb starih 65 let in več v populaciji pa se bo povišal iz 16,6 % (2010) na 20,4 % (2020). Delež oseb starih 80 let in več se bo v desetih letih povišal iz 3,9 % na 5,4 %.

Demografska gibanja kažejo, da naj bi se v naslednjih dveh desetletjih ta delež povečal za šest odstotkov, kar pomeni, da bo leta 2020 vsak peti Slovenec starejši od 65 let (Creagan 2001: 6).

Medtem ko je bilo leta 1990 pričakovano trajanje življenja moških 69,54 let in žensk 77,38 let, je le-to do leta 2009 naraslo na 75,76 let za moške in 82,31 za ženske.

V skladu z Resolucijo o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 je eden od treh ključnih ciljev tudi izboljšanje razpoložljivosti in pestrosti storitev in programov ter zagotavljanje njihove dostopnosti in dosegljivosti.

Med letoma 2010 in 2030 se bo število starih nad 80 let dvignilo za 57 %. Slovenija je po starosti prebivalstva v evropskem povprečju. Potrebno je poudariti, da najizraziteje narašča število ljudi v pozni starosti; to je tistih nad 85 let, ki večinoma potrebujejo zelo veliko socialne oskrbe in zdravstvene nege. Na začetku leta 2006 so se storitve pomoči na domu zagotavljale v več kot 85 % slovenskih občinah za skoraj 5.000 uporabnikov, starejših od 65 let, v letu 2010 je bilo povprečno dnevno 5.760 uporabnikov pomoči na domu; na dan 31. 12. 2014 pa je bilo v Sloveniji 6.888 uporabnikov, vključenih v storitev pomoč družini na domu (vir poročilo IRSSV št. 13/15).

Pogoj za smiselno pripravo na povečan delež starega prebivalstva je jasna družbena zavest o dejstvu, da je starost posebno obdobje življenja, ki ima svoje lastne možnosti in naloge, pa tudi svoje lastne tegobe in zagate; s svojimi posebnimi možnostmi in omejitvami je zato enako smiselno obdobje življenja kot mladost in srednja leta. Stari ljudje potrebujejo marsikaj od družbe, da je njihovo življenje kakovostno, prav tako pa lahko družbi marsikaj dajo. Naloga civilne družbe in pravne države je predvsem v tem, da poskrbi za take pogoje in razmere, kjer se bo oboje res dogajalo (Ramovš 2003: 267-268).

Vertot (2009: 18-19) ugotavlja, da Slovenija sodi med države z eno najnižjih stopenj rodnosti v Evropi. Analiza celotne stopnje rodnosti za preteklih 50 let za Slovenijo kaže, da se prebivalstvo Slovenije po naravni poti ne obnavlja več že vse od leta 1981. Če pride do zelo velikega znižanja rodnosti, kar se je zgodilo v zadnjih 20 do 30 letih v razvitih državah, ter tudi v Sloveniji, pa lahko govorimo o pretiranem staranju prebivalstva.

Večina evropskih držav, seveda tudi Slovenija, se uvršča med sodobno obliko demokratične tržno-socialne države. Ta tip države je med vsemi obstoječimi gotovo najboljša možnost za kakovostno staranje v današnjih razvitih razmerah. Skupna značilnost držav pa je v zadnjih

letih čedalje večja pozornost do socialne politike na področju skrbi za staro prebivalstvo, kar je razumljivo že s tega vidika, da postajajo stari ljudje čedalje bolj odločilna skupina volivcev. Za Slovenijo lahko potrdimo, da v svojih uradnih dokumentih socialne politike do starih ljudi kaže veliko realističnega posluha in volje za smiselno sodobno usmerjanje javne skrbi za tretjo generacijo svojih državljanov; v veljavi je Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (Ramovš 2003: 273-274).

2.3 Socialne mreže

Človek je po svojem bistvu družbeno bitje. Medčloveške povezave so zanj nekaj temeljnega, kar nujno potrebuje za preživetje, podobno kot sta na telesnem področju nujna hrana in zrak. Od spočetja do smrti je človeku nujno potrebna vpletenost v bolj površinska razmerja z mnogimi ljudmi, prav tako pa je nujna tudi globoka povezanost z nekaj ljudmi v osebnih medčloveških odnosih (Ramovš 2003: 189).

Socialna opora je pomoč (v zelo različnih oblikah), ki si jo starejša oseba izmenjuje s svojim lokalnim omrežjem, kateremu sedaj rečemo omrežje socialne opore. Avtorji, ki so se prvi konceptualno ukvarjali s socialno oporo, so Cassel, Caplan in Cobb (Hlebec, Kogovšek: 2004). Cassel je socialno oporo povezoval s stresom in z boleznijo. Meni, da stresno okolje rahlja osebne odnose in moti sprejemanje povratnih informacij iz okolja. Le-ti pa so ključni element socialne opore in ga posamezniku dajejo najbližji drugi. Caplan tudi izhaja iz prepričanja, da socialne vezi pomembno vplivajo na poteke in izide življenjskih prehodov in kriz. Poseben pomen avtor pripisuje pomembnosti in trajnosti odnosov. Caplan tudi prvi klasificira socialno oporo, in sicer na emocionalno, materialno in informacijsko. Cobb posebej poudarja socialno oporo kot zaščito pred stresom. Zanj je to informacija, ki posamezniku omogoča, da se zaveda, da je ljubljen, sprejet in spoštovan. Vzajemnost je tudi zanj ključni dejavnik kakovosti socialne opore (Hlebec et al. 2009: 154).

Mali (2013: 29) meni, da so stiki za ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo izjemno pomembni, saj lahko iz njih črpajo pomembno pomoč in podporo. Žal pa so njihove socialne mreže po navadi majhne in omejene predvsem na družinske člane in redke prijatelje. Pomemben del omrežja so tudi ljudje, ki pomagajo starim ljudem za plačilo in so zaposleni v formalnih oblikah pomoči, pa tudi prostovoljci.

Dragoš (2000: 293) pravi, da staranje vpliva na socialne mreže, na izbiro ljudi, s katerimi se družimo in tudi na način druženja; prav tako pa socialne mreže vplivajo tudi na staranje.

Samo skozi socialne vezi in poznavanjem njihove kvalitete lahko razumemo socialni vidik staranja.

Stiki z drugimi so v vsakdanjem življenju ljudi zelo pomembni. Potreba po druženju je ena temeljnih človekovih potreb. Vstopanje v medosebne odnose, njihovo oblikovanje, preoblikovanje in prekinjanje je trajna dejavnost vsakega posameznika (Nastran Ule, v Flaker et al. 2008: 304).

Kot pravi Flaker (1995a), je socialno delo stroka, ki ima področje delovanja v skupnosti. Podati mora konkretne odgovore na konkretne življenjske stiske ljudi. Če izhajam iz njegove definicije, potem zagotovo ne morem mimo področja skupnostnega dela. Kot poudarja Mayo (v Adams idr. 1998:163) je vloga socialnega delavca zlasti na področju skupnostnega dela ta, da omogoči ljudem, da lahko izboljšajo kakovost svojih življenj in pridobijo vpliv na procese, ki na njih učinkujejo. Še posebej je pomembno, da so socialni delavci pozorni na potrebe tistih ljudi, ki so depriviligirani ali zatirani zaradi revščine, razreda, spola, spolnosti ali prizadetosti. Tako so storitve, ki so osnovane na skupnostnem principu, povezane s participacijo uporabnikov in njihovo perspektivo skrbi (Žnidarec Demšar 2002: 60).

Po Ramovšu (2003: 189) so medčloveška razmerja in odnosi za človeka v resnici kot mreža, v katero je ujet vse življenje, če hoče ali ne. Medčloveška razmerja in odnosi so socialna mreža, ki človeku:

- pomaga, da uspeva, zadovoljuje svoje potrebe, ustvarja in napreduje;
- postavlja v življenju pravila igre za družbeno sožitje;
- preseje njegovo vedenje ter ravnanje v družbeno sprejemljive in nesprejemljive vloge;
- nudi varstvo pred pomanjkanjem in nevarnostmi, čeprav mu s svojimi omejitvami povzroča tudi nevšečnosti ter
- v trenutku njegove težave pomaga, da ne propade.

Pomembno je, kaj ljudi v določeni socialni mreži povezuje in kakšne so te povezave. V preteklosti je ljudi povezovala v tradicionalne socialne mreže predvsem nuja v boju za preživetje: skupno imetje, medsebojna odvisnost, norme in običaji tradicije, avtoriteta ter moč. Danes povezuje ljudi v postmoderno socialno mrežo predvsem dvoje: samostojnost (avtonomnost) in sodelovanje (kooperativnost) (Ramovš 2003: 190).

Raziskave kažejo, da je za starejše skupnost bolj pomembna kot za ostale starostne skupine. Njihova večja navezanost na skupnost izhaja iz daljšega bivanja v tej skupnosti, več prostega časa za preživljanje v njej in manjše mobilnosti. Zato ne preseneča, da se večina starejših želi postarati v svoji skupnosti (Smith, v Filipovič Hrast et al. 2014: 11).

Veliko starejših ne potrebuje poklicne pomoči, potrebujejo pa prijateljstvo in pogovor z ljudmi, s katerimi preživijo svoj čas. Osamitev starih je hudo stanje, ki povzroča strah, fobije. Prav zato predstavlja velik pomen razvijanje podpornih mrež za starega človeka v bivalnem okolju. Mreže nastajajo za izmenjavo informacij ali storitev. Podporne mreže vključujejo varnost, domačnost, sociabilnost, zaupanje, enakost v odnosih, ekonomičnost ter so cenovno sprejemljive in produktivne. Neformalne mreže pomenijo naravno solidarnost ter imajo veliko vlogo pri nudenju podpore in pomoči starostnikom (Prijatelj Milica, 2002: 20).

Ramovš (2003: 191) meni, da se sodobni človek v socialne mreže vključuje, kar se da svobodno, v njih svobodno ostaja, ali pa se iz njih svobodno umakne. Zato je bistvena značilnost sodobne socialne mreže v tem, da je decentralizirana: čim več pravic in dolžnosti mora biti prenesenih na najnižjo raven mreže, to je na posameznike v njej; pri večjih, na primer nacionalnih mrežah, pa na krajevne mreže. Druga bistvena značilnost socialne mreže je informacijska povezanost, to je tekoči pretok informacij v vse smeri in dostopnost vseh pomembnih informacij v vsaki točki socialne mreže.

Danes je socialna mreža informacijsko povezana zlasti na tri načine:

- z osebnim stikom med posamezniki, podskupinami in skupinami v mreži;
- s klasičnim medsebojnim informiranjem, na primer preko glasila, dopisov, telefona in podobnih sredstev ter
- po sodobni elektronski informacijski poti, na primer z elektronsko pošto in medmrežjem.

Tudi Dragoš (2000: 304-313) v svojem članku navaja raziskave, ki pričajo o pozitivnem učinku socialnih mrež, le-te pa so tesno povezane z zdravstvenim stanjem starih ljudi, in sicer z nižjo smrtnostjo, s kardiovaskularnimi obolenji, z umrljivostjo zaradi raka in nivojem funkcionalnih zmožnosti. Socialne mreže naj bi bile v teh primerih varovalni dejavnik. Kako bodo socialne mreže vplivale na zdravje starih ljudi, pa je odvisno tudi od materialnega stanja in dohodka človeka, fizične kondicije ter tudi spola starega človeka.

Značilnosti prenovljenih in novih socialnih mrež za sožitje generacij ter kakovostno staranje so torej osebna svoboda in samostojnost vsakega posameznega človeka. To se lahko dogaja, če so ljudje dobro poučeni o starosti in medgeneracijskih odnosih, če družba izkorenini diskriminacijo starih ljudi s strani mlajših dveh generacij, v bližnji prihodnosti pa se izogne tudi diskriminaciji mlajših dveh generacij s strani tretje generacije, ki bo imela ob številčni prevladi čedalje večjo gospodarsko in politično moč. Ljudje morajo sprejeti vseživljenjsko aktivnost, učenje in razvoj. Tretjo generacijo je treba sistemsko vključiti v družbo ter vzpostaviti nov sistem socialnega učenja za sprejemanje starosti in za komunikacijo med generacijami, v katerem bodo otroci, mladi in ljudje srednjih let dobili dobre izkušnje v živem stiku s starimi ljudmi, stari ljudje pa z mlajšima generacijama (Ramovš 2003: 200).

2.3.1 Neformalni izvajalci oskrbe

Neformalni oskrbovalci so običajno neplačani in neprofesionalni, in sicer so to ponavadi družinski člani, prijatelji, sosedi. Družinski oskrbovalci so najpogostejši izvajalci oskrbe starejših (Filipovič Hrast et al. 2014: 16).

Vloga družinskih oskrbovalcev naj se ne bi zmanjševala, ampak razširjala tudi na storitve, ki so bile nekoč domena zdravstvenih delavcev, kot je na primer skrb za jemanje zdravil, pomoč pri uporabi pripomočkov, skrb za rane, upravljanje medicinske opreme in podobno (Reinhard in dr. Iecovich 2013, v Filipovič Hrast et al. 2014: 17).

Po Kane in Kane (2005) zagotavljajo neformalni oskrbovalci 90 % dolgotrajne oskrbe.

2.3.1.1 Družina

V preteklih petdesetih letih so izrazito breme pri zagotavljanju skrbi za tiste starejše ljudi, ki so ostali zunaj institucij, nosile neformalne socialne mreže, predvsem družina in sorodstvo, pa tudi sosedstvo, in to kljub izredno visoki stopnji zaposlenosti žensk, primerljivi s tisto v skandinavskih družbah (Mateja Nagode, 2009: 126).

Vso zgodovino je bila družina glavni oskrbovalec starih ljudi. Čeprav v današnjih življenjskih razmerah mlajši generaciji čedalje težje oskrbujeta onemogle stare družinske člane, se večina ljudi stara doma ob bolj ali manj tesnem stiku s svojci, ki jih tudi oskrbujejo, ko je potrebno (Ramovš 2013: 121).

Starejši ljudje se najpogosteje obračajo po pomoč k svojim partnerjem, otrokom, manj pogosto pa k sorodnikom in sosedom. Socialna omrežja posameznika sestavljajo trije do pet ljudi (Hvalič Touzery, 2007: 31).

Večinoma so omrežja socialne opore relativno trajna in stabilna, spreminjajo se le, ko gre posameznik skozi večje življenjske prehode, kot so npr. poroka, upokojitev, huda bolezen v družini ali izguba partnerja (Hlebec et al. 2009: 154).

Ne smemo pozabiti, da človek s starostjo ne preneha biti član družine, zato potrebuje svoje ljudi in prostor. Družina je tisti prostor, kjer ima človek pravico do tega, da se izrazi njegova enkratnost, specifičnost, svoboda, neodvisnost, hkrati pa predstavlja družina varnost in povezanost. Staremu človeku veliko pomenijo stiki z njegovimi družinskimi člani in s sorodniki (Priatelj 2002: 20).

Po Hvalič Touzery (2007) so otroci glavni oskrbovalci starih ljudi; med njimi je bilo večina hčera (87 %), nato partnerji (19 %) in snahe (19 %).

Otroci so ključni vir opore v primeru bolezni, vir finančne opore, zelo pomembni pa so tudi kot vir materialne in emocionalne opore (Hlebec in dr. 2012, v Filipovič Hrast et al. 2014: 30).

Najbolj pogosta skrb v odnosu do starejših ljudi, s strani njihovih svojcev je skrb za finančne potrebe, pomoč pri hišnih opravilih, druženje, pomoč pri pripravi hrane ter na zadnjih dveh mestih nega in osebna higiena. Slednje izvajajo različne osebe, in sicer otroci, drugi bližnji sorodniki in socialne oskrbovalke oziroma negovalke na domu (Hvalič Touzery, 2007: 29).

Po raziskavi Ramovša in drugih (2012: 13) začne število družinskih oskrbovalcev po 70. letu padati, pri ženskah počasneje kot pri moških, ker ženske živijo dlje in so pri teh starostih vitalnejše od moških. Podatki kažejo, da stari ljudje oskrbujejo svoje bližnje tako rekoč do konca svojega življenja, seveda v skladu s svojimi zmožnostmi.

Poleg že opisane pomoči na domu je v Sloveniji po Filipovič Hrast (2014: 31) pomemben že omenjeni institut družinskega pomočnika, ki družinskega oskrbovalca finančno kompenzira za določen čas, ko izvaja oskrbo družinskega člana.

Pravica do izbire družinskega pomočnika je skladno z Zakonom o socialnem varstvu namenjena polnoletnim osebam s težko motnjo v duševnem razvoju in težko gibalno oviranim osebam, ki potrebujejo pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb.

Vloga za priznanje te pravice se vloži pri centru za socialno delo, katera se potem pošlje z dokumentacijo na pristojno invalidsko komisijo pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Na podlagi mnenja komisije pristojni center odloči o izbiri določene osebe za družinskega pomočnika.

Družinski pomočnik je lahko oseba, ki invalidni osebi nudi pomoč, ki jo potrebuje. Ta oseba mora zapustiti trg dela oziroma se odjaviti iz evidence brezposelnih oseb ali pa je v delovnem razmerju s krajšim delovnim časom do polnega delovnega časa pri delodajalcu.

Družinski pomočnik je lahko oseba, ki ima isto stalno bivališče kot invalidna oseba oziroma eden od družinskih članov.

Družinski pomočnik ima pravico do delnega plačila za izgubljeni dohodek v višini minimalne plače oziroma sorazmernega dela plačila za izgubljeni dohodek v primeru dela s krajšim delovnim časom od polnega.

Dne 28. 01. 2007 se je začel uporabljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem varstvu, ki je določil, da so invalidne osebe in njeni zavezanci za preživljanje dolžni občini, ki financira pravice do družinskega pomočnika, redno za tekoči mesec povrniti sredstva oziroma del sredstev, ki jih občina namenja za pravice do družinskega pomočnika. Invalidna oseba to zagotovi tako, da s pisno izjavo dovoli izplačevalcu dodatka za pomoč in postrežbo, da le-tega izplačuje občini, ki je pristojna za financiranje pravic do družinskega pomočnika.

Pravice družinskega pomočnika se dodatno financirajo s sredstvi invalidne osebe do višine njene plačilne sposobnosti in s sredstvi prispevka zavezancev. Plačilna sposobnost invalidne osebe in prispevek zavezancev se določita v skladu z Uredbo o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev; veljajo pa ista določila kot za plačila oziroma doplačila storitve pomoči družini na domu.

V Centru za socialno delo Velenje v letu 2015 ni nobena invalidna oseba na novo pridobila pravice do družinskega pomočnika. Vseh vodenih družinskih pomočnikov pa imamo 18.

2.3.1.2 Prijatelji in sosedje

Prijatelji in sosedje običajno niso primarni oskrbovalci starejših ljudi, vendar v določenih primerih lahko postanejo bolj pomembni, še posebej v primeru, ko starejši človek nima družinskih članov oziroma slednji ne živijo v bližini (Filipovič Hrast et al. 2014: 31).

Po raziskavah Filipovič Hrast in dr. (2005) so sosedje pomembnejši del omrežja opore starejših, kadar gre za večjo ali manjšo materialno pomoč in druženje, medtem ko niso pomemben del omrežja za finančno pomoč ali pomoč v primeru bolezni.

Tudi raziskava, ki sem jo opravila s pomočjo intervjujev pri uporabnikih pomoči na domu s strani Centra za socialno delo Velenje, potrjuje, da so sosedje pomembnejši del omrežja opore starejših pri druženju. Nihče od sosedov v raziskavi, ki sem jo opravila, ne skrbi za ostarelo osebo v primeru bolezni.

2.4 Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020

Staranje populacije oziroma spreminjanje njene starostne strukture že ima in bo v prihodnosti imelo še večje posledice tudi za področje zdravstva in socialnega varstva. Pričakujemo lahko povečanje zdravstvenih in socialnih stisk starejše populacije ter posledično povečano povpraševanje po različnih zdravstvenih in socialnih storitvah, povečanje potreb po negovalnih storitvah, storitvah prevozov in predvsem po različnih oblikah podpornih storitev za oskrbo na domu. V prihodnje je nujno v večji meri spodbujati in razvijati skupnostno oskrbo ter zagotoviti pestrost oblik pomoči na domu, saj bomo le na ta način omogočili formalno oskrbo na domu oziroma v lokalnem okolju večjemu številu ljudi in obenem blažili pritisk na institucionalno varstvo v situaciji naglega povečevanja deleža starejšega prebivalstva, ki bo tovrstne storitve potrebovalo.

Po srednji varianti projekcije EUROPOP 2008 za Slovenijo se bo v obdobju 2010 do 2020 število prebivalstva starega 15–64 let zmanjšalo za dobrih 68.000 oseb, število prebivalstva starega 65 let in več pa zvišalo za dobrih 82.000 oseb (število prebivalstva starega 80 let in več se bo zvišalo za dobrih 31.500 oseb). Oziroma povedano drugače: delež oseb, starih 15–64 let v populaciji se bo znižal iz 69,5 % (2010) na 65,4 % (2020), delež oseb starih 65 let in več v populaciji pa se bo povišal iz 16,6 % (2010) na 20,4 % (2020). Delež oseb starih 80 let in več se bo v desetih letih povišal iz 3,9 % na 5,4 %.

Medtem, ko je bilo leta 1990 pričakovano trajanje življenja moških 69,54 let in žensk 77,38 let, je to do leta 2009 naraslo na 75,76 let za moške in 82,31 za ženske.

Po statističnih ocenah bo leta 2030 število oseb starih nad 60 let, trikrat večje, kot je bilo leta 1990. Staranje prebivalstva povzroča sociološke, socialne in ekonomske probleme. Kažejo se tudi v zagotavljanju sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, saj se slabša tudi

razmerje med zavarovanci in upokojenci, ki pri nas znaša že 1,7 : 1, še pred petnajstimi leti pa je bilo bistveno ugodnejše, saj je znašalo 3,1 : 1 (Priatelj Milica, 2002:11).

V prihodnje je nujno v večji meri spodbujati in razvijati skupnostno oskrbo ter zagotoviti pestrost oblik pomoči na domu, saj bomo le na ta način omogočili formalno oskrbo na domu oziroma v lokalnem okolju večjemu številu ljudi in obenem blažili pritisk na institucionalno varstvo v situaciji naglega povečevanja deleža starejšega prebivalstva, ki bo tovrstne storitve potrebovalo.

Oskrba v skupnosti zajema tako storitve pomoči na domu kot različne storitve, namenjene starejšim. Avtor Timonen (2008: 142) loči med skupnostno oskrbo in socialno oskrbo na domu, kamor sodijo storitve gospodinjska pomoč ter storitve osebne nege, ki pa jih še bolj natančno deli na praktične storitve, osebne storitve, nadzor in upravljanje, medtem ko skupnostna oskrba obsega storitve, kot so dnevni centri, zdravstvene storitve in podobno (Filipovič Hrast et al. 2014: 13).

Pri razumevanju skupnostne oskrbe se lahko opremo na definicijo dolgotrajne oskrbe po Kane in Kane (2005), ki opredelita dolgotrajno oskrbo kot pomoč, ki traja dalj časa in je namenjena ljudem, ki imajo težave zaradi invalidnosti. Dolgotrajna oskrba zajema osebno, zdravstveno in socialno pomoč (Filipovič Hrast et al. 2014: 14).

V slovenskem predlogu Zakona o dolgotrajni oskrbi je bila dolgotrajna oskrba opredeljena kot dalj časa trajajoče zagotavljanje različnih oblik podpore osebam, ki zaradi izgube ali odsotnosti telesne, psihične ali intelektualne samostojnosti potrebujejo pomoč pri opravljanju podpornih življenjskih opravil (Filipovič Hrast et al. 2014: 14).

V tem kontekstu je glavni, splošni (horizontalni) cilj, ki ga želimo doseči z Nacionalnim programom socialnega varstva za obdobje 2013–2020, po eni strani izboljšanje kvalitete življenja posameznikov in družin, po drugi pa povečanje družbene povezanosti (kohezije) ter socialne vključenosti vseh skupin prebivalstva.

Trije ključni cilji, ki se neposredno nanašajo na razvoj sistema socialnega varstva v obdobju 2013–2020, so:

1. Zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva; do leta 2020 zmanjšanje števila oseb z visokim tveganjem revščine ali socialne izključenosti za 40.000 oseb.

2. Izboljšanje razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev in programov – krepitev skupnostnih oblik socialnega varstva, ki ljudem omogočajo, da še naprej živijo v skupnosti ter so tam vključeni (predvsem na področju starejših: pomoč na domu, oskrbovana stanovanja, dnevni centri ...) namesto institucionalnega varstva.

3. Izboljševanje kakovosti storitev in programov ter drugih oblik pomoči preko povečanja učinkovitosti upravljanja izvajalskih organizacij, povečanja njihove avtonomije ter upravljanja s kakovostjo in zagotavljanja večjega vpliva uporabnikov in predstavnikov uporabnikov na načrtovanje in izvajanje storitev.

Med letoma 2010 in 2030 se bo število starih nad 80 let dvignilo za 57 %. Slovenija je po starosti prebivalstva v evropskem povprečju.

Potrebno je poudariti, da najizraziteje narašča število ljudi v pozni starosti, to je tistih nad 85 let, ki večinoma potrebujejo zelo veliko socialne oskrbe in zdravstvene nege.

Zaradi spremenjenih demografskih razmer je v socialnem in zdravstvenem sistemu močno izpostavljena problematika starejših. Po eni strani se starejši pogosto soočajo z nizkimi prihodki (pokojninami), zaradi česar je visoka tudi stopnja tveganja revščine pri starejših osebah, še posebej pri starejših osebah, ki živijo same, ter še predvsem pri starejših ženskah, ki živijo same (skoraj vsaka druga ženska, stara nad 65 let, ki živi sama, ima razpoložljive dohodke pod nacionalno mejo tveganja revščine). Ob tem je pogosto slaba tudi socialna vključenost starejših oseb. Po drugi strani pa naraščanje starejše populacije (ki je v Republiki Sloveniji zelo izrazito) postavlja tako socialni kot zdravstveni sistem pred izziv povečanih potreb po storitvah dolgotrajne oskrbe in drugih starejšim prilagojenih storitvah, ki tem omogočajo oziroma lajšajo vsakodnevno življenje ter vključevanje v okolje. Tu ne gre le za vprašanje premajhnih kapacitet in ponudbe storitev, ampak tudi za pereče vprašanje financiranja (cilji in strategije za doseganje ciljev po ReNPSV13-20).

Drugi cilj Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje od 2013 do 2020, ki jo je Državni zbor sprejel aprila leta 2013, je sprememba razmerja med uporabniki skupnostnih oblik socialnega varstva ter uporabniki institucionalnih oblik socialnega varstva oziroma povečanje deleža uporabnikov skupnostnih oblik in zmanjšanje deleža uporabnikov institucionalnih oblik socialnega varstva. K skupnostnim oblikam socialnega varstva štejemo tiste oblike, ki nudijo podporo in pomoč posameznikom z različnimi težavami, da relativno samostojno živijo v skupnosti (pomoč na domu, dnevne oblike varstva, vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji, družinski pomočnik) ali da so nastanjeni in

oskrbovani v različnih skupnostnih oblikah (nastanitev v rejniški družini, bivalne skupine ipd.). K institucionalnim oblikam socialnega varstva štejemo tiste, ki vključujejo namestitve in oskrbo v institucijah. Trenutno znaša razmerje med uporabniki skupnostnih oblik in uporabniki institucionalnih oblik socialnega varstva približno 1 : 2, kar pomeni, da na enega uporabnika skupnostnih oblik socialnega varstva prideta dva uporabnika institucionalnih oblik socialnega varstva. Do leta 2020 želimo bistveno okrepiti skupnostne oblike socialnega varstva in povečati število njihovih uporabnikov, po drugi strani pa povečevati kapacitete institucionalnega varstva za toliko, da bodo ustrezale povečanju ciljnih populacij (na primer povečanju deleža starejše populacije), ki zares potrebujejo institucionalno varstvo, in jih ne dodatno širiti. Na področju dolgotrajne oskrbe bo v prihodnjih letih nujna sprememba sistema financiranja (strukture financiranja), za kar predpostavljamo, da bo spodbudilo povpraševanje po različnih oblikah pomoči na domu in prispevalo k doseganju zastavljenega cilja na področju skupnostnih oblik socialnega varstva do leta 2020. Ciljno razmerje med uporabniki skupnostnih oblik socialnega varstva in uporabniki institucionalnih oblik socialnega varstva do leta 2020 je približno 1 : 1, kar pomeni, da bi (bo) na enega uporabnika skupnostnih oblik prišel en uporabnik institucionalnih oblik socialnega varstva.

Mali (2013: 24) meni, da lahko človek pomoč ali strokovno obravnavo, ki jo dobi v instituciji, prejme tudi v domačem okolju. Prednost pomoči v domačem okolju je v tem, da v nasprotju z institucionaliziranim človekom, človek, ki je doma, ni prikrajšan za življenje in sobivanje z ljudmi, ki mu veliko pomenijo, ter v njegovo življenje vnašajo smisel in srečo.

2.5 Skrb za stare ljudi v domačem okolju

V Centru za socialno delo Velenje se zavedamo pomena sodelovanja z vsemi organizacijami, ki delujejo na področju socialnega varstva z namenom, da se upravičencem olajšajo stiske in težave, s katerimi se soočajo v vsakdanjem življenju. Pomembna je širitev programov za kvalitetno življenje v jeseni življenja.

Tudi v Mestni občini Velenje, ki sodi pod krajevno pristojnost Centra za socialno delo Velenje, se namenja starejšim občankam in občanom posebna pozornost, z različnimi vrstami podpore, med katere sodijo že delujoči projekti, vodeni s strani Mestne občine Velenje, ob sodelovanju z ostalimi deležniki v okolju (Velenje, starosti prijazno mesto; Socialna vključenost starejših v Mestni občini Velenje, Občina po meri invalidov, Starejši za starejše – za višjo kakovost življenja idr.). V nadaljevanju bom iz Poročila Mestne občine

Velenje o izvedenih aktivnostih za izboljšanje življenja starejših v Mestni občini Velenje za leto 2015 navedla, kaj vse je v dobrobit starejših prebivalcev potekalo v preteklem letu.

2.5.1 Projekt »Velenje, starosti prijazno mesto in socialna vključenost v Mestni občini Velenje«

Projekt »Velenje, starosti prijazno mesto« izvaja Mestna občina Velenje od leta 2009. Cilj projekta je izboljšanje kakovosti življenja starejših občanov naše občine. Starosti prijazna mesta so projekt Svetovne zdravstvene organizacije pri Organizaciji Združenih Narodov, v Sloveniji pa ga vodi Inštitut Antona Trstenjaka. Starosti prijazno mesto je še mnogo več. Je kakovost bivanja, način življenja, sodobna urbana filozofija. Današnja mesta naj bi meščanom omogočala zdravo in aktivno življenje, kar pomeni, da prebivalcem nudijo možnosti, prek katerih lahko uresničujejo prvine svojega zdravja, se aktivno vključujejo v življenje mesta in uživajo socialno ter zdravstveno varnost.

S projektom »Socialna vključenost starejših v Mestni občini Velenje« se zagotavlja višja kakovost življenja starejših občanov Mestne občine Velenje z naslednjimi dejavnostmi:

- razvijanje ustreznih programov za kakovostno življenje starejših;
- povezovanje in vzdrževanje podporne mreže za starejše ter
- prenosi dobrih praks in inovativnih programov v lokalno okolje.

V letu 2015 smo združili projekta »Velenje, starosti prijazno mesto« in »Socialna vključenost starejših v MOV«. Naloge združenega koordinacijskega odbora ostajajo enake in zajemajo razvijanje ustreznih programov za kvalitetno življenje starejših, povezovanje in prenos dobrih praks ter inovativnih programov v lokalno okolje. Koordinacijski odbor v projektu »Velenje, starosti prijazno mesto«, ki skrbi za koordinacijo in izvajanje vseh aktivnosti v projektu, se je v preteklem letu sestal štirikrat.

Seniorski odbor se sestaja sedem let. Sestankov se udeležuje okoli 25 seniorjev. Zadnji predlogi seniorskega odbora so se nanašali predvsem na arhitektonske ureditve. Vsi predlogi, pripombe in vprašanja so objavljeni na www.starostiprijazno.si.

2.5.2 Projekt »Starejši za starejše – za višjo kakovost življenja«

Za izboljšanje življenja starejših v Mestni občini Velenje že vrsto let uspešno poteka projekt »Starejši za starejše – za višjo kakovost življenja«, ki ga izvajajo društva upokojencev. Prostovoljci obiskujejo starejše od 69 let in o morebitnih težavah na terenu obveščajo Center

za socialno delo Velenje. Cilji tega projekta so: lepšati starost, lajšati stiske, pomagati osamljenim in pomoči potrebnim, jih povabiti k aktivnostim, prenesti informacije o starejših, ki potrebujejo in želijo pomoč, odgovornim v javnih ustanovah, vplivati na izboljšanje storitev za starejše, najti pomoči potrebne, povečati vpliv civilne družbe na odločitve o starejših ter njihovih potrebah.

2.5.3 Tečaj za družinske oskrbovalce svojcev

V letu 2015 je bil s strani Mestne občine Velenje prvič organiziran brezplačni tečaj za družinske oskrbovalce svojcev, ki ga je uspešno zaključilo 77 občank in občanov. Mestna občina Velenje je za štiri skupine tečaja namenila 5.700 evrov. Za izvajalca je bil izbran Dom za varstvo odraslih Velenje. Na 20-urnem izobraževanju so občanke in občani pridobili informacije o tem, kako lahko pomagajo družinskemu članu ob prehodu iz domačega okolja v dom za varstvo odraslih, oziroma kako lahko olajšajo bivanje starostnikom v domačem okolju.

Po zaključenem izobraževanju se udeleženci tečaja redno sestajajo v klubu svojcev, z namenom preprečevanja izgorevanja družinskih oskrbovalcev in drugih družinskih članov starostnika. S srečanji skrbijo za izmenjavo izkušenj in medsebojno oporo, ki jo družinski oskrbovalci potrebujejo pri opravljanju zahtevnega dela. Udeleženci izobraževanja, ki so bili s pridobljenim znanjem zelo zadovoljni, so izrazili željo, da bi organizirali nadaljevalni tečaj, v okviru katerega bi lahko svoje znanje še nadgradili. Glede na to, da je zanimanje veliko, je v načrtu, da bo nadaljevalni tečaj pripravljen v letu 2016. Tudi s strani zaposlenih socialnih oskrbovalk na domu se je ena izmed njih odločila za izobraževanje za družinske oskrbovalce svojcev in tečaj tudi uspešno zaključila.

2.5.4 Dnevi paliativne oskrbe

Mestna občina Velenje je 7. in 8. oktobra 2015 skupaj z Domom za varstvo odraslih Velenje in Zdravstvenim domom Velenje organizirala dvodnevni strokovni posvet z naslovom Dnevi paliativne oskrbe. Udeležencem so bili predstavljeni dobri kot tudi ne dobri primeri paliativne oskrbe. Namen je bil podrobnejša seznanitev udeležencev z načinom izvajanja tovrstne oskrbe v bolnišnicah, zdravstvenih domovih, domovih za starejše in pri bolnikih doma. Pokroviteljica dogodka je bila ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Republike Slovenije dr. Anja Kopač Mrak, posveta pa se je udeležilo 200 udeležencev.

Marsikomu izraz paliativna oskrba ni najbolj poznan. Paliativna oskrba je celostna obravnava bolnikov z neozdravljivo boleznijo ter pomoč njihovim bližnjim. Njen namen je vzdrževati optimalno kakovost življenja, upoštevajoč vse bolnikove potrebe, pomagati svojcem med boleznijo, umiranjem in žalovanjem.

Celostno paliativno oskrbo na domu trenutno izvaja le Slovensko društvo Hospic. Pritisk na negovalne oddelke in domove za starejše je vedno večji, standardi in normativi pa več ne dopuščajo povečevanja števila oskrbovancev s potrebami po najvišjih kategorijah oskrbe (Lunder, Logar 2003: 643).

Ob tej priložnosti je Mestna občina Velenje izdala tudi obsežen Zbornik strokovnih prispevkov Dnevi paliativne oskrbe, ki je v elektronski obliki dostopen na spletni strani www.velenje.si.

Slika 2.1: Zbornik strokovnih prispevkov 1

Slika 2.2: Zbornik strokovnih prispevkov 2

2.5.4.1 Mobilni paliativni tim v nastajanju

V koroško-šaleški regiji si prizadevamo ustanoviti širok paliativni tim, ki bi vključeval strokovne sodelavce in njihovo znanje različnih področij (zdravnike, medicinske sestre, socialne delavce, zaposlene na Mestni občini Velenje, fizioterapevte ...). Razvoj, ki ga ponuja Slovensko združenje za paliativno medicino bo v slovenskem prostoru hiter in uspešen le, če bomo k temu prispevali strokovnjaki iz različnih področij ter širili svoje znanje, sposobnosti in veščine. Prvi sestanek mobilnega paliativnega tima je bil maja 2015 v Domu za varstvo odraslih Velenje, k sodelovanju pa smo bili vabljeni tudi strokovni delavci Centra za socialno delo Velenje.

2.5.5 Center dnevnih aktivnosti za starejše občane Mestne občine Velenje

Center dnevnih aktivnosti za starejše občane Velenja deluje od 8. oktobra 2012 v prostorih Šaleške pokrajinske zveze društev upokojencev na cesti Bratov Mravljakov 1 v Velenju in je namenjen razvedrilu, druženju, povezovanju, socialnemu vključevanju, pa tudi dodatni pomoči pri skrbi zase. Tudi v letu 2015 je bil odprt dvakrat tedensko, in sicer v

spomladanskem obdobju ob ponedeljkih in četrkih od 9. do 12. ure, po končanih počitnicah pa je bila četrkova delavnica ročnih del premaknjena na čas od 11. do 13. ure zaradi usklajevanja termina z obveznostmi prostovoljke, ki delavnico vodi. Sodelujejo z različnimi organizacijami in društvi ter se vključujejo v njihove aktivnosti. Poleg tega njihove članke vključujejo dejavnosti Centra dnevnih aktivnosti za starejše občane Mestne občine Velenje. Delo centra temelji izključno na delu prostovoljcev, v letu 2015 sta redno delovali dve prostovoljki.

V času druženja so pripravljali različne družabne igre, izvajali vaje razgibavanja in se sprehajali, kadar je vreme to dopuščalo.

V dejavnosti centra dnevnih aktivnosti želijo vključiti predvsem tiste članke naše družbe, starejše ter tudi mlajše, ki so zaradi različnih okoliščin ostali nekje ob robu in ne najdejo sredine, kjer bi se lahko vključili ter se počutili sprejete, seveda tudi osebe s posebnimi potrebami in invalidne osebe. Tako je bila v prvem polletju redno prisotna na vseh naših aktivnosti ena oseba s posebnimi potrebami in ves ta čas smo aktivnosti prilagajali njenim željam, potrebam ter sposobnostim. Žal pa je v jesenskem obdobju zaradi bolezni prenehala prihajati in se bo predvidoma ponovno vključila spomladi. Ostale udeleženke delavnic (v letu 2015 so bile to namreč izključno osebe ženskega spola) so večinoma upokojenke z različnimi fizičnimi omejitvami in zdravstvenimi težavami.

Tako, kot že v preteklih letih, tudi v letu 2015 udeležba ni bila pretirano visoka, predvsem pa je zelo nihala, odvisno od dneva. Velikokrat je bila udeležba odvisna od vremena, od aktivnosti posameznih obiskovalk na drugih področjih, največkrat pa so odsotnosti botrovale različne obveznosti znotraj družine (pomoč pri varovanju vnukov). Tovrstne odsotnosti smo po svoje celo veseli, saj to pomeni, da naši obiskovalci niso osamljeni in izključeni iz družbe. Še vedno pa ugotavljajo, da pravzaprav nimamo informacije o tem, koliko (in ali sploh) je v našem okolju oseb, ki niso vključene v socialno okolje in so prepuščene osamljenosti. Na tem področju bo potrebno delovati tudi v prihodnje v vseh sredinah, ki lahko kakorkoli pripomorejo k izboljšanju tega področja. Pri nas je pravi naslov tudi za tiste starejše osebe, ki potrebujejo celodnevno skrb sorodnikov v domačem okolju, da se vsaj občasno odpravijo »med ljudi«. Žal doslej tovrstnih obiskov še niso imeli, čeprav so se že večkrat dogovarjali s svojci takih oseb, vendar se slednji na koncu niso odločili za obisk v našem centru. Razvoj centra je vsekakor tek na dolge proge in še naprej si bomo prizadevali za njegov razvoj.

2.5.6 Delovanje spletne strani www.starostiprijazno.si

Namen vzpostavitve spletne strani www.starostiprijazno.si s strani Mestne občine Velenje je zbiranje in spremljanje predlogov, pripomb in vprašanj s strani starejših občanov ter iskanje odgovorov in rešitev na zastavljena vprašanja.

V letu 2015 je bilo na spletni strani objavljenih 15 predlogov, pripomb in vprašanj. Ena zadeva se je nanašala na prevoz, ostale pa na stavbne in zunaj stavbne površine.

2.5.7 Sodelovanje s svetovno zdravstveno organizacijo

V letu 2015 je Mestna občina Velenje za spletno stran Svetovne zdravstvene organizacije – Starosti prijazna mesta pripravila prispevke o projektu Velenje, starosti prijazno mesto. Poleg tega je na njihovi strani javno objavljeno poročilo o izvajanju projekta med leti 2009 in 2014. Mestna občina Velenje je edina občina v Sloveniji, ki ima objavljene članke na omenjeni spletni strani.

Slika 2.3: Spletna stran www.starostiprijazno.si 1

Adding life to years

Home About WHO Global Network Age-Friendly in Practice Resources

AGE-FRIENDLY WORLD

adding life to years

Velenje

MESTNA OBČINA
VELENJE

Committed To Becoming More Age-Friendly

Velenje Slovenia

City population: 33034 Joined Network in 2010 Print this page

The Municipality of Velenje has always been friendly to older citizens. In 2010, Velenje joined the WHO Global Network of Age-Friendly Cities and Communities. Since then, several changes to the urban architecture has been made, making the town more senior- and wheelchair-friendly. We established a centre of daily activities for the elderly, meant for elder people, who are not included in other activities. The centre is opened twice a week and provides a place where seniors can meet others, communicate, exercise and play table games.

Velenje has also adapted its administrative structures and services to be accessible to older people with varying needs and capacities. The Senior Committee identifies and forwards all problems they find in the city to the Project Coordination Committee for follow-up. A website was also established for all citizens to comment or ask questions about issues they may find in the city. A guide to social programmes was published in 2015 to raise awareness on these programmes. Elder citizens also have many opportunities for education and lectures about topics that interest them.

In 2013, the Council of the Municipality of Velenje accepted the Strategy for age-friendly policies and activities in the Municipality of Velenje by 2020. The programme to improve the lives of people with disabilities is prepared every four years, and Velenje strives to be even more successful in building a city for all residents.

Links

Website: <http://www.velenje.si>

Change Text Size

A A A

At a Glance

- About the Network
- Browse the Network
- Affiliated Programmes
- Governance
- Membership

Browse the Network

Select Type

Search by Country

Reset Search

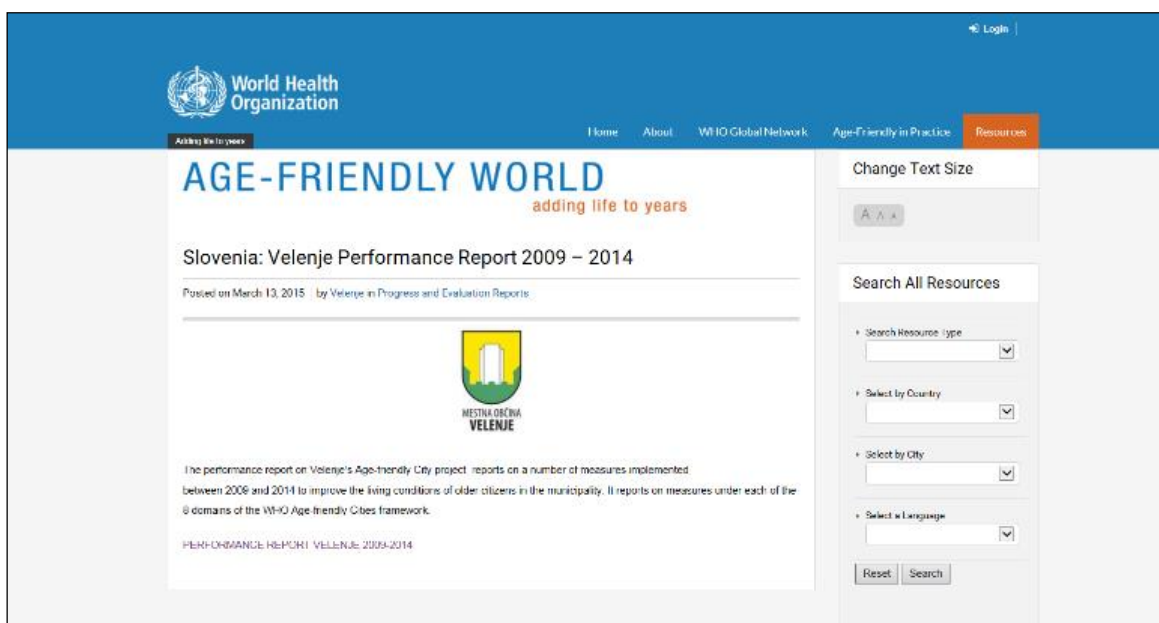
Search Community

Search by name (in English)

Search by name (in English)

Search by country

Slika 2.4: Spletna stran www.starostiprijazno.si 2

2.5.8 Medgeneracijsko središče za občane občine Šoštanj

V mesecu maju 2014 smo s strani Centra za socialno delo Velenje na pobudo Občine Šoštanj pridobili zaposlitev v okviru programa javnih del Socialno vključevanje posebej ranljivih skupin in v sodelovanju z občino Šoštanj odprli Medgeneracijsko središče, kjer so dobrodošli vsi, od najmlajših do najstarejših prebivalcev občine Šoštanj. Namen je medgeneracijsko povezovanje, druženje in aktivno sodelovanje na različnih področjih. Potekajo različne delavnice: ustvarjalne, kuharske, glasbene, bralne, plesne, sprehodi za zdravje ...

Medgeneracijsko središče je namenjeno razvedrilu, druženju, povezovanju, socialnemu vključevanju, pa tudi dodatni pomoči pri skrbi zase. V centru se odvijajo različne družabne aktivnosti, s katerimi udeleženci oblikujejo potrebno socialno mrežo ter krepijo medsebojno pomoč in solidarnost. V ta namen sodelujejo z organizacijami in društvi, ki svoje programe prav tako ponujajo starejši generaciji (Društvo podeželskih žena, Kegljaški klub Šoštanj, Univerza za tretje življenjsko obdobje, Vrtec Biba Šoštanj, Drsališče Šoštanj, Kino Velenje, planinci, Šola zdravja skupine Šoštanj ...), v njihovi sredini pa so velikokrat glasbeni gostje iz Glasbene šole Fran Korun Koželjski Velenje – oddelek Šoštanj, ki jim zaigrajo na različne instrumente.

2.6 Strategija razvoja socialnega varstva v Mestni občini Velenje

Svet Mestne občine Velenje je na svoji 27. seji dne 27. 4. 2014 sprejel Strategijo razvoja socialnega varstva v Mestni občini Velenje za obdobje od 2014 do 2020. V Uradu za družbene dejavnosti Mestne občine Velenje so ob sodelovanju mnogih nevladnih organizacij in javnih zavodov pripravili dokument Strategija razvoja socialnega varstva za obdobje od 2014 do 2020. Pri nastajanju tega dokumenta smo bili aktivno vključeni s strani Centra za socialno delo Velenje. Strateške usmeritve za sedemletno obdobje so pripravljene na podlagi evalvacij in raziskav o potrebah uporabnikov in uporabnic ter na podlagi sprejetega Nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje od 2014 do 2020.

Glavni cilj, ki ga želimo v lokalni skupnosti doseči s Strategijo razvoja socialnega varstva v Mestni občini Velenje za obdobje od 2014 do 2020 je po eni strani izboljšanje kvalitete življenja posameznikov in družin, po drugi strani pa povečanje družbene povezanosti ter socialne vključenosti vseh skupin prebivalstva. Cilji strategije Mestne občine Velenje izhajajo iz temeljnih načel socialne države ter so usklajeni s cilji Nacionalnega programa socialnega varstva 2014 do 2020. Naravnani so k zmanjševanju tveganja revščine, k povečevanju socialne vključenosti ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva ter k izboljšanju razpoložljivosti, kakovosti, pestrosti, dostopnosti ter dosegljivosti storitev, programov in drugih oblik pomoči. Cilji so oblikovani v skladu z analizo obstoječega stanja v Mestni občini Velenje ter na podlagi potreb občank in občanov in so naslednji:

- izpolnjevanje zakonskih obveznosti Mestne občine Velenje na področju socialnega varstva (zagotavljanje izvajanja socialnovarstvene storitve pomoč družini na domu, subvencioniranje v višini okoli 75 % stroškov storitve vsem uporabnicam in uporabnikom ter (do)plačevanje socialnovarstvene storitve pomoč družini na domu tistim občankam in občanom, ki jim je bila pri pristojnem centru za socialno delo izdana odločba, s katero so delno ali v celoti oproščeni plačila storitve);
- osveščanje javnosti o aktivnostih Mestne občine Velenje in o aktualnih vsebinah s področja socialnega varstva v Mestni občini Velenje ter
- podpora in spremljanje izvajanja socialnovarstvenih programov in/ali storitev namenjenih različnim ranljivim skupinam v Mestni občini Velenje.

Trend razvoja oblik pomoči starejšim je zmanjševanje institucionalnih oblik in iskanje novih, ki so cenejše, učinkovitejše in prijaznejše starejšim. Mednje sodijo pomoči na domu in dnevne oblike varstva starejših, ki se lahko vključujejo vanje ter varovana stanovanja.

Po Milošević Arnold (2003: 9) moramo starim ljudem omogočiti, da ostanejo v svojem bivalnem okolju, dokler je to le mogoče. Pri tem mislimo tudi na tiste starostnike, ki potrebujejo pomoč pri opravljanju nekaterih življenjskih funkcij. Gre za to, da bivalno okolje ustrezno organiziramo, da bo optimalno podpiralo človekovo samostojnost. Družbeno organizirana skrb in ustrezne storitve morajo biti zagotovljene blizu doma uporabnikov, tako v geografskem kot tudi v socialnem smislu. Ta skrb mora biti kakovostna in raznovrstna, da človek lahko izbira med različnimi storitvami in izvajalci.

Za uresničitev usmeritve, da bi starejši, dolgotrajno bolni ali osebe s posebnimi potrebami čim dlje živeli v svojem domačem okolju, ni dovolj le razvita sosedska pomoč, prostovoljstvo ali razvite socialnovarstvene storitve. Dozoreva spoznanje, da je potrebno storiti korak dlje in ustvariti pogoje za prijazno, zdravo ter zadovoljno življenje različnih generacij in njihovega sobivanja. Ob tem ne gre pozabiti na razvijanje kvalitete odnosov med ljudmi, posebej na razvijanje odnosov med generacijami in za njih.

Po Mali (2013: 16) so na preizkušnji naši medsebojni odnosi, predvsem pa čut do sočloveka in postavljamo si temeljna vprašanja o sožitju. Lahko načrtujemo še tako dober sistem dolgotrajne oskrbe, sprejemamo dokumente, razvijamo nove oblike pomoči, pomembno je prepoznati, da je osrednje vodilo dolgotrajne oskrbe *pomoč človeku, ker je človek*, in ker je ohranjanje njegovega dostojanstva pomembno za človeško skupnost, za obstoj človeštva.

Danes srednja generacija ne more vedno ter redno zagotoviti pomoči staršem. Takrat pridejo v poštev organizirane oblike pomoči, ki so organizirane v okviru javne službe, organizirajo pa jo država, občine, zasebne agencije in prostovoljne organizacije. Največkrat je nujno, da se družina obrne na družbo in poišče pomoč pri izvajalcih, ki so za to pristojni. Največkrat so to centri za socialno delo, ki nudijo različne oblike pomoči družinam s starostniki in domovi za stare, ki so specializirani za delo s starejšimi. »Ne glede na to, kje starostniki prebivajo, doma ali v instituciji, imajo tisti posamezniki, ki imajo dobre družinske odnose, bolj urejeno pomoč« (Hojnik Zupanc 1999: 145).

S strani Centra za socialno delo Velenje smo veseli povezovanja na lokalni ravni, saj na ta način marsikdaj s skupnimi močmi omilimo stisko posameznika oziroma prispevamo k reševanju njegove težave. V načrtu je tudi posodobitev in ponovna izdaja Vodnika po socialnih programih v Mestni občini Velenje 2016 z namenom čim boljše informiranosti o možnih oblikah pomoči in službah, ki tovrstno pomoč nudijo.

2.7 Pomoč na domu kot socialno varstvena storitev

Pomoč družini na domu je socialno varstvena storitev, ki se izvaja v skladu z Zakonom o socialnem varstvu (Ur. l. RS, št. 36/2004). Kot socialno varstvena storitev je opredeljena v Zakonu o socialnem varstvu in Pravilniku o standardih in normativih socialno varstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 52/95). Po Zakonu o socialnem varstvu so mrežo javnih služb za pomoč družini na domu dolžne zagotavljati občine.

Zakon o socialnem varstvu v 43., 44. in 99. členu določa, da organizacija pomoči na domu spada v pristojnost občine, saj mora občina s pogodbo z javnim zavodom ali s podelitvijo koncesije zagotoviti mrežo javne službe na tem področju. Pomoč na domu lahko izvajajo javni zavodi ali zasebni izvajalci, ki jim je občina podelila koncesijo/pogodbo za opravljanje te socialnovarstvene storitve. Center za socialno delo Velenje ima z vsako občino posebej sklenjeno na letni ravni pogodbo o izvajanju socialno varstvene storitve pomoč družini na domu.

Namen programa socialne oskrbe na domu je zagotoviti čim višjo kakovost življenja in vključenost starejših v socialno okolje ter preprečevanje socialne izoliranosti starejših (MDDSZ 2006, 23).

Pomoč družini na domu obsega socialno oskrbo upravičenca v primeru invalidnosti, starosti ter v drugih primerih, ko socialna oskrba na domu lahko nadomesti institucionalno varstvo. Socialna oskrba na domu je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, če se zaradi starosti, ali hude invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanju nimajo možnosti. Gre za različne oblike organizirane praktične pomoči in uslug, s katerimi se upravičencem vsaj za določen čas nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu v zavodu, drugi družini ali drugi organizirani obliki.

Storitev se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega:

- gospodinjsko pomoč, kamor sodijo: prinašanje enega pripravljene obroka ali nabava živil in priprava enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanje ter osnovno vzdrževanje spalnega prostora;

- pomoč pri vzdrževanju osebne higiene, kamor sodijo: pomoč pri oblačenju ali slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov ter
- pomoč pri ohranjanju socialnih stikov, kamor sodijo: vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo.

Upravičenci do socialne oskrbe na domu so osebe, ki jim preostale sposobnosti omogočajo, da z občasno organizirano pomočjo drugega ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje in lahko funkcionirajo v znanem bivalnem okolju tako, da jim vsaj za določen čas ni potrebno institucionalno varstvo v zavodu, v drugi družini ali v drugi organizirani obliki.

Pod pogoji iz prejšnjega odstavka so upravičenci:

- osebe stare nad 65 let, ki so zaradi starosti in pojavov, ki spremljajo starost, nesposobne za samostojno življenje;
- osebe s statusom invalida po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja, če stopnja in vrsta njihove invalidnosti omogočata občasno oskrbo na domu;
- druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nega za opravljanje večine življenjskih funkcij;
- kronično bolne in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja, ki nimajo priznanega statusa invalida, pa so po oceni pristojnega centra za socialno delo brez občasne pomoči druge osebe nesposobne za samostojno življenje ter
- hudo bolni otrok ali otrok s težko motnjo v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem razvoju, ki ni vključen v organizirane oblike varstva.

Storitve pomoči na domu izvajajo poklicni oskrbovalci/ke pomoči na domu na podlagi Pravilnika o standardih in normativih socialno varstvenih storitev. Neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca se lahko izvaja vse dni v tednu, vendar največ 20 ur tedensko za enega uporabnika. V primeru, ko zaradi potreb upravičenca storitev izvajata dva izvajalca neposredne socialne oskrbe, se lahko število ur mesečno poveča za največ eno tretjino.

Socialno oskrbo na domu izvajajo strokovni delavci, strokovni sodelavci ter laični delavci. Prvi del storitve vodi strokovni delavec iz 69. člena Zakona o socialnem varstvu. Drugi del storitve (vodenje storitve, koordinacijo izvajalcev in njihovo usmerjanje, sodelovanje z

upravičenci pri izvajanju dogovora in pri zapletenih življenjskih situacijah upravičencev) opravlja strokovni delavec iz 69. člena ali strokovni sodelavec iz 70. člena Zakona o socialnem varstvu z najmanj višješolsko izobrazbo. Neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca opravljajo strokovni sodelavci iz 70. člena Zakona o socialnem varstvu, ki so končali najmanj srednjo poklicno ali srednjo strokovno šolo, ki usposablja za socialno oskrbo ali zdravstveno nego, lahko pa tudi delavci, ki imajo pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo s področja socialne oskrbe na domu in opravljeno usposabljanje po verificiranem programu za socialno oskrbo. Program verificira Socialna zbornica Slovenije. Posamezna opravila lahko pod vodstvom strokovnega delavca izvajajo na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali na drugi pravni podlagi tudi laični delavci in drugi delavci.

Storitve pomoči na domu so usmerjene v spreminjane fizičnega okolja, da je bolj obvladljiv. Pri starih ljudeh je stopnja prilagodljivosti majhna, prav zato težko sprejmejo namestitev v domove za stare. Namestitev v dom za stare predstavlja stres, ki ga stari doživijo tako, da se še bolj umaknejo v bolezen in odvisnost. Deinstitutionalizacija lahko pomembno prispeva h kvaliteti bivanja starih. Storitve v bivalnem okolju lahko pomembno prispevajo h kvaliteti bivanja. Danes tudi v Sloveniji prevladuje spoznanje, da je potrebno starega človeka čim dlje zadržati v bivalnem okolju (Priatelj, Rus Kovačič 2003).

Pomoč na domu je za uporabnike velikega pomena, saj krepi občutek varnosti in vključuje osebne interakcije z izvajalci pomoči na domu. Osebe, ki ostanejo v svojem domačem okolju in so uporabniki zgoraj navedene storitve ohranjajo stike z znanci, s sorodniki, sosedi, kar jim daje občutek vrednosti in sprejetosti. Staremu človeku veliko pomenijo stiki z njegovimi družinskimi člani in s sorodniki, na nek način je to vez med njegovo preteklostjo in sedanjostjo, zato pomoč na domu, ki mu podaljša bivanje v domačem okolju, pomeni starostniku prispevek in pomoč pri zagotavljanju kvalitete življenja.

Vsak človek živi v nekem socialnem okolju, kjer vzdržuje stike s posameznimi skupinami in je v nenehni interakciji z drugimi. Posameznikovega socialnega sveta ne tvorijo samo družinski člani, prijatelji in znanci, navadni ljudje vzpostavljajo kontakte tudi s širšim okoljem. Druženje in ugodna socialna mreža je osnovno gibalno socializacije in vpliva na vedenje posameznika. Razvijanje mreže pomoči na domu ne opredeljujemo samo kot grobo izvajanje storitev, ampak kot sklop medosebnih odnosov, ki imajo bistveno vlogo pri socialnem vključevanju starih v okolje. Socialna podpora ter strategija pomoči na domu blažilno delujeta na stare ljudi.

Socialna podpora ima pomembno vlogo pri oblikovanju interpersonalnih odnosov in vsebuje:

- neposredno pomoč;
- informacijsko podporo;
- zagotavljanje občutka lastne vrednosti ter
- emocionalno podporo.

Na stare ljudi tudi zaradi pojenjanja njihovih fizioloških funkcij gledamo v večini kot na skoraj nerešljivi problem, nizajo se vprašanja, kam z njimi, s čim jih naj zaposlimo; mnoge stare ljudi namreč spremljajo občutki osamljenosti ter misel, da jih nihče ne potrebuje, da jih nihče nima rad. Prepričani, da je temu res tako, težko sprejmejo vsako novo težavo. Pomoč na domu pa največkrat prekine monotonost in za mnoge uporabnike pomeni več kot samo delo, ki ga oseba opravi (Priatelj, Rus Kovačič 2003: 2-25).

Socialna oskrba na domu je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju ter se zaradi starosti, invalidnosti in bolezni sami ne morejo oskrbovati. Hkrati pa mnogi med njimi tudi ne morejo zagotoviti oskrbe s strani njihovih svojcev (Zakon o socialnem varstvu 2004).

Za organizacijo socialno varstvene dejavnosti za stare ljudi v Sloveniji skrb prevzema država ali občine, v manjši meri pa tudi privatni in neprofitni sektor. Večina socialnovarstvenih dejavnosti se financira iz proračuna države in občine. Sredstva za financiranje socialnovarstvene dejavnosti se zagotavljajo tudi s plačili storitev, prispevki dobrodelnih organizacij in organizacij za samopomoč ter invalidskih organizacij, s prispevki donatorjev in drugih virov. Iz državnega proračuna se med drugim financirajo socialna preventiva, prva socialna pomoč, denarna pomoč, investicije v socialnovarstvene zavode. Iz proračuna občine se financira osebna pomoč, pomoč družini na domu pa se sofinancira. Upravičenci so dolžni plačati vse storitve, opravljene na podlagi Zakona o socialnem varstvu, razen socialne preventive, prve socialne pomoči in institucionalnega varstva v socialnovarstvenih zavodih za usposabljanje. O delni ali celotni oprostitvi plačila po predpisanih merilih odloča center za socialno delo (Hvalič Touzery 2007: 147).

Za slovenski prostor so najpomembnejši institucionalna oskrba, socialna oskrba na domu in zdravstvena nega v skupnosti. Institucije, kot so domovi za stare, so ponudnik celovite dolgotrajne oskrbe starejših v okviru institucionalnega varstva in vedno bolj tudi ponudnik različnih storitev za oskrbo starejših na njihovem domu (dostava kosil na dom, socialna

oskrba na domu). Drugi dve storitvi za kakovostno bivanje starejših v skupnosti sta patronažno varstvo in pomoč na domu; slednja bo postala eden ključnih programov dolgotrajne oskrbe (Filipovič Hrast et al. 2014: 22).

Po raziskavi Hlebec in drugih (Hlebec et al. 2014: 98) uporabniki pomoči na domu zelo redko uporabljajo storitve, kot so telefon z rdečim gumbom oziroma SOS doma, začasno namestitve v domu za starejše ali dnevni center za starejše, saj več kot 95 % uporabnikov teh storitev ne uporablja. To kaže na še razmeroma šibek razvoj teh zelo pomembnih storitev z vidika dolgotrajne oskrbe starejših in omogočanja izbora različnih možnosti oskrbe.

Ena izmed raziskav je pokazala (Hojnik Zupanc 1999: 133), da organizirana pomoč na domu podaljšuje možnost samostojnega bivanja v lastnem stanovanju in se s tem izogne institucionalizaciji ali pa jo odloži za daljši čas.

Velikega pomena (Nagode 2009: 130) je za stare ljudi organizirana mreža socialnih storitev v domačem okolju, saj lahko popolnoma nadomesti ali pa odloži odhod v institucionalno oskrbo na kasnejše obdobje. Glede na to je v slovenskem prostoru pomoč na domu izrednega pomena.

Iz dokumenta Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo Spremljanje izvajanja pomoči na domu – Analiza stanja v letu 2014 je razvidno, da so imele slovenske občine konec leta 2014 sklenjeno koncesijo oziroma pogodbo za izvajanje socialnovarstvene storitve pomoči na domu z 79 različnimi izvajalci, med njimi je bilo še vedno največ izvajalcev centrov za socialno delo, in sicer 33. Vendar pa se v zadnjih letih beleži upad centrov za socialno delo kot izvajalcev te storitve.

Osebno menim, da sta razloga dva, in sicer kadrovska podhranjenost na centrih za socialno delo ter vedno večji obseg nalog iz redne dejavnosti, po drugi strani pa se število stanovalcev v domovih za starejše znižuje tudi iz razlogov brezposelnosti srednje generacije. V praksi se namreč dogaja, da svojci za človeka, ki je bival v institucionalnem varstvu, v primeru izgube službe poskrbijo v domačem okolju, saj se mnogi svojci zaradi splošne ekonomske krize preživljajo s pokojninami starejših.

2.7.1 Pomoč na domu v okviru Centra za socialno delo Velenje

Pri Centru za socialno delo Velenje segajo prvi začetki izvajanja socialno varstvene storitve pomoč na domu v leto 1992. Razvoj storitve je pogojevalo vedno večje število nerešenih prošenj za sprejem v domsko varstvo in želja občanov, ki niso bili več sposobni v celoti

skrbeti zase, da bi ostali v domačem okolju. Pomoč na domu se je pričela izvajati znotraj občin Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki. Delo je pričelo opravljati 10 delavk (v nadaljevanju izvajalke) pri skupaj 16. uporabnikih. Delavke so bile k nam napotene preko Zavoda za zaposlovanje in vključene v to delo preko javnih del, kamor so vključevali kader, ki ga je bilo težko zaposliti, kar je pomenilo tudi za nas kot izvajalce pomoči na domu dodatne težave. Delavke so se namreč morale menjavati vsakih 6 mesecev, njihova zamenjava pa je pomenila dodatno nezaupanje, negotovost in stiske tudi za uporabnike pomoči na domu.

V letošnjem letu izvajamo pomoč na domu z 22. socialnimi oskrbovalkami na domu, od katerih so štiri zaposlene za polovični delovni čas, tri pa v okviru javnih del. Vse socialne oskrbovalke, razen dveh, so zaposlene pri nas za nedoločen čas. Z navedenim kadrom oskrbujemo mesečno do 117 uporabnikov. Vse redno zaposlene socialne oskrbovalke, razen treh, ki imajo poklic v okviru zdravstvene šole, so v okviru Socialne zbornice v postopku ugotavljanja in potrjevanja znanj in spretnosti pridobile certifikat za poklicno kvalifikacijo socialna oskrbovalka/socialni oskrbovalec na domu. Pridobljena poklicna kvalifikacija socialna oskrbovalka na domu ustreza usposobljenosti za strokovne sodelavce v socialnem varstvu. Potrebo po storitvi nam javljajo občani sami ali njihovi sorodniki, včasih tudi sosedje, velikokrat pa nas zaradi potrebe po pomoči na domu pokličejo iz bolnice, kjer se občan nahaja, ali pa nas o potrebi seznanijo patronažna služba.

Ugotavljanje upravičenosti do storitve, priprava in sklenitev dogovora o obsegu, trajanju in načinu opravljanja storitve, organiziranje ključnih članov okolja ter izvedba uvodnih srečanj med izvajalko in upravičencem poteka na terenu oziroma na domu uporabnika. Obisk na domu opravimo skupaj s socialno oskrbovalko na domu, kjer se dogovorimo o obsegu in vrsti storitve, uporabnika seznanimo tudi s ceno storitve, ki je bila v letu 2015 v vseh treh občinah naše krajevne pristojnosti enaka. Tako Mestna občina Velenje, kot občina Šoštanj in občina Šmartno ob Paki so k storitvi pomoč na domu namenjale še dodatno subvencijo k ceni storitve, kot jo predpisuje Zakon o socialnem varstvu, ki v 99. členu (pomoč družini na domu, najmanj v višini 50 % subvencije k ceni storitve in v višini, za katero je upravičenec oziroma drug zavezanec delno ali v celoti oproščen plačila); določa prispevek občin v najmanj 50 % subvenciji. Tako je uporabnik v vseh treh občinah prispeval k ceni storitve, ki upravičenca razvršča v plačilne razrede glede na višino njegovega dohodka od 0,78 evrov do 7,78 evrov. Ob nedeljah znaša cena za uporabnika od 0,97 evrov do 9,63 evrov, ob praznikih pa znaša cena storitve za uporabnika od 1,02 evra do 10,09 evrov.

Uporabnike seznanimo tudi z možnostjo oprostitve plačila storitve, ki je opredeljena v Uredbi o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 110/2004 in št. 124/2004). Glede na to, da imajo v našem lokalnem okolju občine velik posluh za sofinanciranje storitve pomoč na domu in največ uporabnikov plačuje najnižji prispevek k ceni storitve, imamo majhno število uporabnikov storitve, ki zaprosijo za oprostitev plačila. V preteklem letu smo na podlagi Uredbe o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialnovarstvenih storitev izdali odločbe za delno oprostitev ali oprostitev v celoti za devet oseb. Trije uporabniki pa so oproščeni plačila na podlagi 100. člena Zakona o socialnem varstvu.

Neposredno izvajanje storitve na upravičenca lahko traja povprečno štiri ure dnevno oziroma največ do 20 ur tedensko. Izven rednega delovnega časa (sobota, nedelja, praznik) je v vseh treh občinah potrebovalo storitve v preteklem letu 37 uporabnikov.

Z izvajalkami pomoči na domu imamo organizirane sestanke dvakrat mesečno, ko pregledamo število efektivnih ur, se pogovorimo o dogajanjih na terenu, o morebitnih težavah, v primeru aktualnih potreb načrtujemo obiske pri novih uporabnikih, se dogovarjamo o morebitnih zamenjavah zaradi dopusta, bolniškega staleža ... Po potrebi se nam na sestanku pridruži vodja patronažne službe Zdravstvenega doma Velenje z namenom izmenjave izkušenj pri naših skupnih uporabnikih in iskanju možnosti za še boljše sodelovanje. Za strokovno in osebnostno rast pa socialnim oskrbovalkam šestkrat letno omogočamo supervizijo, organiziramo notranje seminarje na temo, ki jo predlagajo same, povezujemo pa se tudi z obema domovoma za starejše z namenom priprave in izvedbe praktičnih usposabljanj za naše socialne oskrbovalke. V predpreteklem letu smo osmim socialnim oskrbovalkam omogočili še dodatno daljše usposabljanje za namenom usposobitve pri izvajanju storitve pomoč na domu za delo z gluhihimi, ki je tudi bilo organizirano v sodelovanju z Mestno občino Velenje in Medobčinskim društvom gluhih in naglušnih Velenje.

V Resoluciji o nacionalnem programu socialnega varstva 2013–2020 je cilj vključitev 3,5 % starejših od 65 let v storitve pomoči na domu.

Spodnja tabela prikazuje situacijo v Šaleški dolini po številu vključenih v storitev pomoč na domu in cilje resolucije o nacionalnem programu:

Tabela 2.1: Vključenost v program pomoči na domu in cilji resolucije

Občina	Skupaj št. prebivalcev	Št. prebivalcev starih 65 let in več	Št. vključenih uporabnikov PND v letu 2015	*Cilj Nacionalnega programa socialnega varstva do leta 2020
MO Velenje	32.868	4.758	118	166
Šoštanj	8.767	1.454	47	51
Šmartno ob Paki	3.238	474	16	17
SKUPAJ	44.873	6.686	181	234

Iz tabele je razvidno, da se v občini Šmartno ob Paki in Šoštanj glede na vključeno število uporabnikov v storitev pomoč na domu v letu 2015 najbolj približamo cilju Nacionalnega programa socialnega varstva do leta 2020. V Mestni občini Velenje bi morale biti za doseg cilja Nacionalnega programa socialnega varstva vključenih v socialno varstveno storitev pomoč na domu še 48 občanov.

2.8 Predvidene novosti na področju oskrbe starejših

V zadnjih letih zavzema vse vidnejše mesto v okviru socialne politike posamezne države področje dolgotrajne oskrbe, tako v državah Evropske unije kot tudi v drugih gospodarsko razvitejših državah. Razlog temu je prvenstveno v staranju prebivalstva, ki se kaže v večjem številu in deležu starejše populacije v celotni strukturi prebivalstva posamezne države.

Mednarodne primerjave kažejo, da bo breme starajočega se prebivalstva eden izmed ključnih prihodnjih izzivov za Slovenijo. Na področju dolgotrajne oskrbe je treba sprejeti zakon o dolgotrajni oskrbi. Organizirana skrb za ljudi, potrebnih pomoči druge osebe, je področje dolgotrajne oskrbe. Gre za integrirano zdravstveno in socialno oskrbo, individualno pomoč posamezniku in vključevanje v socialno okolje. Sedaj področje, ki bi sodilo v dolgotrajno oskrbo, ureja več zakonov – Zakon o socialnem varstvu, Pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Zdravstvenem zavarovanju, ki pa med seboj niso usklajeni. Cilj pa je usklajenost področij in predpisov, ki se ukvarjajo z dolgotrajno oskrbo.

V slovenskem predlogu Zakona o dolgotrajni oskrbi je bila dolgotrajna oskrba opredeljena kot dalj časa trajajoče zagotavljanje različnih oblik podpore osebam, ki zaradi izgube ali odsotnosti telesne, psihične ali intelektualne samostojnosti potrebujejo pomoč pri opravljanju podpornih življenjskih opravil. (Filipovič Hrast et al. 2014: 14).

Zakonodaja, ki bo določala dolgotrajno oskrbo, je v naši državi že dolga leta v postopku sprejemanja in v javni razpravi. Predlog zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za primer le-te pa je že dalj časa potisnjen na stranski tir. Z njim bi se vsem zagotovilo enake pogoje in možnosti ne glede na to ali bodo pomoč prejeli na svojem domu ali pa v institucionalni oskrbi.

V zadnjih desetletjih se je na področju socialnega in zdravstvenega varstva ter na področju organiziranja socialne varnosti razvila tema dolgotrajne oskrbe ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno, organizirano pomoč in podporo drugih ljudi (Flaker et al. 2008: 19).

Čeprav je dolgotrajna oskrba nastala kot posledica zavedanja demografskih sprememb, razvoja medicine, ki podaljšuje življenje tudi hudo bolnim, ni tema, ki bi zajela le stare ljudi. Potreba po dolgotrajni oskrbi se lahko v življenju človeka pojavi v kateremkoli starostnem obdobju in nepredvidoma, zato je toliko pomembnejše, da jo prepoznamo kot našo slušno temo (Mali 2013: 17).

Pri razumevanju skupnostne oskrbe se lahko opremo na definicijo dolgotrajne oskrbe po Kane in Kane (2005), ki opredelita dolgotrajno oskrbo kot pomoč, ki traja dalj časa in je namenjena ljudem, ki imajo težave zaradi invalidnosti. Dolgotrajna oskrba zajema osebno, zdravstveno in socialno pomoč (Filipovič Hrast et al. 2014: 14).

Ljudje s potrebo po dolgotrajni oskrbi potrebujejo pomoč pri navezovanju stikov, pri njihovem vzdrževanju in ohranjanju. Pomoč in podporo potrebujejo tudi pri obnavljanju stikov s svojci in z drugimi (Flaker et al. 2008: 307).

Deinstitucionalizacija lahko pomembno prispeva h kvaliteti bivanja starih. Storitve v bivalnem okolju lahko pomembno prispevajo h kvaliteti bivanja. Danes tudi v Sloveniji prevladuje spoznanje, da je potrebno starega človeka čim dlje zadržati v bivalnem okolju (Priatelj, Rus Kovačič 2003: 25).

Kot ugotavlja že Mali (2011: 61) predlog zakona o dolgotrajni oskrbi briše vlogo socialne stroke in naivno upa, da bodo druge stroke upoštevale strokovne usmeritve s področja socialnega dela. Po njenem tovrstna usmeritev pomeni, da lahko ob že tako kaotičnem stanju pričakujemo še poslabševanje neurejenih razmer, prelaganje odgovornosti ene stroke na drugo, nezainteresiranost strok za oskrbo starejših ... Mali (2011: 61) predvideva, da bodo nastale razmere krojili zasebniki, ki bodo v skrbi za stare ljudi prepoznali zgolj zaslužek in dobiček, a pod pretvezo nepridobitne dejavnosti splošnega pomena.

Zadnjih nekaj let se v Sloveniji veliko razpravlja tudi o neenotno urejenem sistemu dolgotrajne oskrbe, v pripravi je tudi Zakon o zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Novost, ki jo zakon prinaša je, da zavarovanje temelji na potrebi, ki jo posameznik ima, in ne delu (zaposlitvi), ter da v sistem prinaša neposredno in individualizirano plačevanje storitev (Flaker in dr. 2011: 58).

Preko zavarovanja za dolgotrajno oskrbo bo moč racionalizirati tudi pomoč na domu, saj se bosta v okviru tega sistema združevala socialni in zdravstveni vidik. Kot pravi Flaker (2008) gre za fenomen, ki prinaša veliko novosti, tako na ravni zagotavljanja socialne varnosti kot tudi povsem drugačno paradigmo, ki presega stare obrazce organiziranja oskrbe, načinov pristopa k človeški stiski, statusa uporabnikov in bistva procesov pomoči. Uvajanje dolgotrajne oskrbe ni le nadgradnja obstoječih sistemov socialne varnosti, socialnega in zdravstvenega varstva, temveč je prekinitev, paradigmatški prelom in preboj, ki ustvarja nove obrazce solidarnosti, pomoči in strokovnosti.

Z demografskimi spremembami se je število ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno pomoč ali podporo drugih zaradi bolezni, dolgotrajne stiske, hendikepa ali oslabelosti, povečalo. Hkrati se je zmanjšalo število ljudi, ki so na voljo za pomoč, delež aktivnega prebivalstva. S tem se je razmerje med ljudmi, ki pomagajo in tistimi, ki prejemajo pomoč, radikalno spremenilo; po eni strani se je povečalo tveganje ljudi, da ne bodo prejeli ustrezne pomoči in podpore, po drugi strani pa se je povečala obremenitev ljudi, ki pomagajo (Flaker et al. 2008: 19).

Z vzpostavitvijo novega sistema zavarovanja za dolgotrajno oskrbo obstaja možnost za uveljavitev integrirane oskrbe brez delitve na zdravstvene in socialne storitve ter, kot poudarja Flaker (2008), tudi za sinergijo različnih strok v skupne strategije pomoči in solidarnosti.

Ključna za omogočanje kakovostnega življenja starejših in torej čim daljšo oskrbo v njihovih skupnostnih bi bila sprememba sistema oskrbe, ki bi potencialno omogočila dostop do storitve socialne oskrbe na domu v večjem obsegu na podlagi zdravstvenega zavarovanja ali zavarovanja za dolgotrajno oskrbo; torej s čim manj vložkom samih starejših, ki jih zaradi slabega finančnega položaja zelo težko krijejo (Hlebec et al. 2014: 99).

S strani Centra za socialno delo Velenje menimo, da bi se morale stvari spremeniti na sistemski ravni oziroma na ravni države, da bi bil uveden sistem, ki bi starejši generaciji omogočal dostojno preživetje in ne življenja na pragu ali celo pod pragom revščine.

Ključni podatki za načrtovanje ukrepov, storitev in programov zato niso potrebe prebivalstva, temveč so to najprej ovire, ki preprečujejo posameznikom organizirati kakovostno življenje v skupnosti, ter oblike pomoči in podpore, ki jih potrebuje za sledenje svojim ciljem, za izboljšanje kakovosti življenja (Flaker et al. 2008: 29).

3. PROBLEM

Center za socialno delo Velenje izvaja od oktobra leta 1992 socialno varstveno storitev pomoč družini na domu za tri občine, ki sodijo v njegovo krajevno pristojnost: Mestno občino Velenje, občino Šoštanj in občino Šmartno ob Paki. V centru za socialno delo Velenje sem zaposlena od leta 1998 ter vseskozi spremljam razvoj in izvajanje storitve pomoč na domu; v preteklosti devet let kot vodja in koordinatorica storitve, zadnja tri leta pa kot odgovorna oseba centra.

V današnjem času je veliko govora o tem, da se odstotek starega prebivalstva povečuje. Staranje je pojav, ki ga ne moremo ustaviti in ima tako osebne kot družbene posledice. Tudi v naši lokalni skupnosti se delež starega prebivalstva viša. V letu 2013 je v upravni enoti Velenje živelo 44.873 prebivalcev, od tega je bil starih 65 let in več 6.686 oseb, oziroma skoraj 15 % prebivalcev. V pomoč na domu je bilo leta 2013 vključenih 163 oseb, v letu 2015 pa 181 oseb, kar pomeni, da se število vključenih povečuje in je to za pričakovati tudi v prihodnje. Mnogim uporabnikom pomoči na domu je ravno socialna oskrbovalka edini stik s skupnostjo. Ostali del dneva preživijo sami, med štirimi zidovi svojega doma. Socialna izključenost in osamljenost je vedno večji problem v današnji sodobni družbi.

V Centru za socialno delo Velenje se zavedamo pomena sodelovanja z vsemi organizacijami, ki delujejo na področju socialnega varstva z namenom, da se upravičencem olajšajo stiske in težave, s katerimi se soočajo v vsakdanjem življenju. Pomembna je širitev programov za kvalitetno življenje v jeseni življenja.

Namen raziskave je ugotavljanje usklajenosti med ponudbo storitev in potrebami uporabnikov socialne oskrbe na domu v vseh treh občinah krajevne pristojnosti Centra za socialno delo Velenje. Želela sem ugotoviti, kakšne so potrebe in želje uporabnikov glede kakovosti življenja v domačem okolju, njihovega zadovoljstva z delom socialnih oskrbovalk in s storitvijo, po drugi strani pa so me zanimali tudi zadovoljstvo, pričakovanja in želje zaposlenih socialnih oskrbovalk ter njihovi problemi in pogled na storitev pomoč na domu.

3.1 Hipoteze

Postavila sem 3 hipoteze.

Hipoteza 1: Pomoč na domu je ena od pomembnih socialnovarstvenih storitev, ki pripomore k temu, da lahko uporabniki čim dlje ostanejo v svojem domačem okolju. Menim, da so

poleg obiskov socialnih oskrbovalk pomembna tudi druga socialna omrežja, ki jih ima posameznik in da več socialnih omrežij, kot jih ima posameznik, bolj kakovostno je njegovo življenje v domačem okolju.

Hipoteza 2: Večina uporabnikov zmore plačevati prispevek k ceni storitve glede na subvencijo vseh treh občin k ceni storitve tudi do 90 % .

Hipoteza 3: Glede na to, da v centru ne beležimo pripomb s strani uporabnikov pomoči na domu, pripisujejo socialne oskrbovalke izvajanju storitve visok pomen in se trudijo opravljati storitve pri uporabnikih čim boljše.

4. METODOLOGIJA

4. 1. Vrsta raziskave in spremenljivke

V magistrskem delu sem opravila primerjalno analizo izvajanja pomoči na domu od oktobra leta 1992, ko smo s strani Centra za socialno delo Velenje pričeli z izvajanjem storitve, pa do konca leta 2015. Za posamezno leto me je zanimalo povprečno število zaposlenih socialnih oskrbovalk v okviru pomoči na domu, povprečno število opravljenih ur in povprečno število uporabnikov po mesecih. Prikazana je evidenca opravljenih ur in povprečno število uporabnikov po posameznih občinah od leta 1998.

V nadaljevanju sem v magistrskem delu uporabila raziskavo, ki je kvalitativna in preliminarna.

Gradivo v raziskavi je podano na beseden način, s pomočjo intervjujev in osebnih izpovedi. Te podatke sem rangirala.

Raziskava bo tudi preliminarna, saj menim, da bodo rezultati uporabni pri aktivnostih na tem področju v prihodnosti.

V raziskavi sem želela ugotoviti zadovoljstvo uporabnikov in njihove potrebe, po drugi strani pa refleksijo izvajalcev pomoči na domu, njihove želje, probleme in motivacijo.

4. 2. Merski instrumenti in viri podatkov

Opravila sem pregled izvajanja pomoči na domu od oktobra 1992 do konca leta 2015. Podatke sem pridobivala iz poročil o izvajanju pomoči na domu, dnevnikov socialnih oskrbovalk, računovodskih poročil o opravljenem številu ur ter kadrovskih evidenc. Za posamezno leto me je zanimalo povprečno število zaposlenih socialnih oskrbovalk v okviru pomoči na domu, povprečno število opravljenih ur in povprečno število uporabnikov po mesecih.

V drugem koraku pa sem uporabljala kvalitativno metodo. Podatke sem pridobivala s pomočjo intervjujev oziroma razgovorov z uporabniki pomoči na domu. Merski instrument je bil strukturirani vprašalnik. Vprašanja so se nanašala na področje kakovosti in obseg storitev.

Pri izvedbi intervjujev sem uporabila naslednja vprašanja: Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu? Kako pogosto prihaja k vam socialna oskrbovalka in kdaj? Pozitivne stvari

izvajanja pomoči na domu? Kje vidite pomanjkljivosti? Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete? Pri katerih opravilih vam nudi pomoč socialna oskrbovalka? Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj menite o menjavah socialnih oskrbovalk? Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga? Kaj menite glede višine prispevka? Ali se vključujete v lokalno okolje?

Pri kvalitativni metodi pa sem podatke pridobivala: s pomočjo razgovorov oziroma intervjujev, osebnih izpovedi naših uporabnikov pomoči na domu, njihovih zapisov. Obiske sem opravila po predhodnem telefonskem dogovoru z njimi na njihovem domu. Vprašanja so se nanašala na področja kakovosti storitve in področja obsega storitve.

Vprašanja iz področja kakovosti storitve:

- Katere so dobre stvari izvajanja pomoči na domu?
- Kje so pomanjkljivosti izvajanja pomoči na domu?
- Ali uporabniki dobijo, kar bi morali, kljub temu da do centra ne pridejo pritožbe?
- Ali vpliva kraj bivanja uporabnika (v mestu, izven mesta) na kakovost izvedenih storitev?
- Ali vpliva dolžina časa vključenosti v storitev na kakovost izvedenih storitev?

Vprašanja iz področja obsega storitve:

- Ali damo uporabnikom z obliko pomoči na domu res vse, kar potrebujejo?
- Pomembnost pokritja socialnih omrežij?
- Ali vpliva fluktuacija zaposlenih na kakovost storitve?
- Ali vpliva usposobljenost kadra na izvedbo storitev in posledično na zadovoljstvo uporabnikov?

4. 3. Populacija in vzorčenje

Vzorec je obsegal:

- 12 uporabnikov socialno varstvene storitve pomoč na domu iz MO Velenje, Šoštanja in Šmartnega ob Paki (za intervjuje) ter
- 20 zaposlenih na področju socialne oskrbe na domu (za intervjuje).

4. 4. Obdelava in analiza podatkov

4.4.1. Primerjalna analiza

Podatke pri primerjalni analizi sem pridobivala iz poročil o izvajanju pomoči na domu, dnevnikov socialnih oskrbovalk iz arhiva, računovodskih poročil o opravljenem številu ur ter iz kadrovskih evidenc. Primerjalno analizo sem opravila od pričetka izvajanja pomoči na domu od oktobra 1992 do konca leta 2015.

Leto 1992

Tabela 4.1: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1992

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
Skupaj	19	9	795

V oktobru leta 1992 smo pričeli z izvajanjem socialno varstvene storitve pomoč družini na domu. V okviru programa javnih del z nazivom »Pomoč starim na domu« je storitve izvajalo v zadnjem tromesečju leta v povprečju 9 izvajalk. Opravljenih je bilo 2.384,5 ur, oziroma povprečno mesečno 795 ur. V storitev je bilo vključenih 19 uporabnikov.

Leto 1993

Tabela 4.2: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1993

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
Skupaj	24	10	1114

V letu 1993 je bilo v storitev pomoč na domu vključenih 24 uporabnikov. V okviru javnih del smo imeli zaposlenih 10 izvajalk. Opravljenih je bilo 13.370 ur, oziroma povprečno mesečno 1.114 ur. V storitev je bilo vključenih 24 uporabnikov.

Leto 1994

Tabela 4.3: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1994

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
Skupaj	36	11	1238

V letu 1994 je storitve v okviru javnih del »Pomoč starim na domu« opravljalo povprečno mesečno 11 izvajalk, pri povprečno 36 uporabnikih. Vseh ur je bilo opravljenih 14.860 oziroma povprečno mesečno 1.238 ur.

Leto 1995

Tabela 4.4: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1995

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
Skupaj	42	12	1203

V letu 1995 je storitve v okviru javnih del »Pomoč starim na domu« opravljalo povprečno mesečno 12 izvajalk pri povprečno 42 uporabnikih. Vseh ur je bilo opravljenih 14.430 oziroma povprečno mesečno 1.203 ur.

Leto 1996

Tabela 4.5: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1996

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
Skupaj	43	12	1185

V letu 1996 je storitve v okviru javnih del »Pomoč starim na domu« opravljalo povprečno mesečno 12 izvajalk pri povprečno 43 uporabnikih. Vseh ur je bilo opravljenih 14.225 oziroma povprečno mesečno 1.185 ur.

Leto 1997

Tabela 4.6: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1997

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
Skupaj	47	13	1351

Center je v letu 1997 izvajal pomoč na domu kot dodatni program. Cilji programa so bili: pomoč v gospodinjstvu, osebna pomoč in družabništvo. Program je izvajalo 13 mlajših, posebej usposobljenih iskalk in iskalcev zaposlitve, pri povprečno 47 uporabnikih. Vseh ur je bilo opravljenih 16.217 oziroma povprečno mesečno 1.351.

Leto 1998

Tabela 4.7: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1998

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	19	19	21	23	21	23	22	20	21	23	23	24
Št. ur	543	702	632	720	616	752	465	337	422	407	619	513
Šoštanj												
Št. up.	21	23	23	23	18	19	19	16	19	19	19	19
Št. ur	814	864	829	817	919	841	701	746	886	846	744	734
Šmartno ob Paki												
Št. up.	3	3	3	7	7	7	7	6	6	6	6	6
Št. ur	243	270	247	227	224	266	251	283	278	265	299	264

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	22		560
Šoštanj	20		812
Šmartno ob Paki	6		260
Skupaj	47	14	1632

V letu 1998 je storitve izvajalo 14 oskrbovalk. V vseh treh občinah je bilo 78 uporabnikov. Skupno je bilo opravljenih 17.275 ur, povprečno mesečno pa je bilo opravljenih 1.632 ur. (vir: arhiv CSD Velenje-dnevnik izvajalk pomoči na domu od leta 1992 do leta 1998).

Leto 1999

Tabela 4.8: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 1999

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	23	27	31	32	33	32	31	34	35	36	37	39
Št. ur	573	551	613	712	577	698	600	702	756	742	762	860
Šoštanj												
Št. up.	27	27	25	28	27	26	27	24	26	27	27	28
Št. ur	814	864	829	817	919	841	701	746	886	846	744	734
Šmartno ob Paki												
Št. up.	8	8	8	7	7	7	7	6	6	6	6	6
Št. ur	243	270	247	227	224	266	251	283	278	265	299	264

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	33		679
Šoštanj	27		812
Šmartno ob Paki	7		260
Skupaj	66	15	1750

V letu 1999 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 75 uporabnikov, od tega v MO Velenje 35 žensk in 4 moški, v občini Šoštanj 20 žensk in 8 moških, ter v občini Šmartno ob Paki 7 žensk in 1 moški. Skupno je bilo v storitev vključenih 62 žensk in 13 moških. Storitve je povprečno izvajalo 15 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.750 ur.

Leto 2000

Tabela 4.9: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2000

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	30	35	37	37	33	31	34	33	36	35	38	35
Št. ur	498	871	702	796	675	684	701	565	772	815	712	774
Šoštanj												
Št. up.	22	23	22	21	23	23	23	25	24	24	25	25
Št. ur	578	677	548	593	614	640	511	464	597	617	558	640
Šmartno ob Paki												
Št. up.	6	6	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4
Št. ur	187	188	188	206	203	206	178	148	192	156	162	192

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	35		714
Šoštanj	23		586
Šmartno ob Paki	5		184
Skupaj	63	15	1484

V letu 2000 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 69 uporabnikov; od tega v MO Velenje 27 žensk in 11 moških, v občini Šoštanj je bilo v storitev vključenih 21 žensk in 4 moški, v občini Šmartno ob Paki pa 5 žensk in 1 moški. Skupaj je bilo v storitev vključenih 53 žensk in 16 moških. Storitve je povprečno izvajalo 15 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.484 ur. Izvajalke so opravljale gospodinjsko pomoč pri uporabnikih.

Leto 2001

Tabela 4.10: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2001

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	35	33	29	28	27	30	31	29	31	32	28	30
Št. ur	739	599	477	678	568	689	741	433	605	587	409	587
Šoštanj												
Št. up.	26	25	27	25	27	26	24	25	26	27	27	27
Št. ur	652	537	537	631	581	617	605	582	695	747	621	587
Šmartno ob Paki												
Št. up.	4	4	6	7	8	8	9	8	8	10	10	10
Št. ur	174	182	189	214	231	225	238	158	256	269	256	266

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	30		593
Šoštanj	26		616
Šmartno ob Paki	8		222
Skupaj	64	14	1430

V letu 2001 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 70 uporabnikov; od tega v MO Velenje 26 žensk in 7 moških; v občini Šoštanj 21 žensk in 6 moških, v občini Šmartno ob Paki pa 8 žensk in 2 moška. V storitev je bilo vključenih 55 žensk in 15 moških. Storitve je povprečno izvajalo 14 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.430 ur. Izvajalke so opravljale gospodinjstvo pomoč pri uporabnikih.

Leto 2002

Tabela 4.11: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2002

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	26	27	27	25	26	26	30	28	30	28	31	32
Št. ur	475	557	547	465	419	499	608	346	593	564	472	534
Šoštanj												
Št. up.	25	22	23	28	28	27	27	27	30	30	30	28
Št. ur	484	539	526	648	587	686	631	402	708	658	628	654
Šmartno ob Paki												
Št. up.	9	9	9	10	10	10	10	5	8	8	8	9
Št. ur	212	239	211	287	301	329	322	153	231	322	249	303

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	28		507
Šoštanj	27		596
Šmartno ob Paki	9		263
Skupaj	64	14	1366

V letu 2002 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 72 uporabnikov, od tega 59 žensk in 13 moških. Storitve je povprečno izvajalo 14 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.366 ur. Izvajalke so opravljale gospodinjsko pomoč pri uporabnikih. V občini Šmartno ob Paki je bilo v storitev vključenih 8 žensk in 2 moška, v občini Šoštanj je bilo vključenih 24 žensk in 6 moških, v MO Velenje pa je bilo vključenih 5 moških in 27 žensk.

Leto 2003

Tabela 4.12: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2003

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	28	28	26	24	23	22	21	19	21	22	24	21
Št. ur	431	603	589	388	357	485	428	236	361	433	516	463
Šoštanj												
Št. up.	28	28	28	19	20	20	20	21	20	21	25	23
Št. ur	525	698	684	406	399	455	439	379	477	456	502	469
Šmartno ob Paki												
Št. up.	9	9	8	7	9	8	7	5	6	6	7	7
Št. ur	299	315	393	258	223	211	212	180	253	232	244	245

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	23		441
Šoštanj	23		491
Šmartno ob Paki	7		255
Skupaj	53	13	1187

V letu 2003 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 65 uporabnikov; od tega v MO Velenje 22 žensk in 6 moških, v občini Šoštanj 21 žensk in 7 moških, v občini Šmartno ob Paki 7 žensk in 2 moška. V storitev je bilo vključenih 50 žensk in 15 moških. Storitve je povprečno izvajalo 13 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.187 ur. Izvajalke so opravljale gospodinjsko pomoč pri uporabnikih.

Leto 2004

Tabela 4.13: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2004

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	20	20	22	20	20	21	24	24	25	30	31	35
Št. ur	367	527	495	379	433	419	410	588	548	516	673	685
Šoštanj												
Št. up.	22	22	17	19	20	21	21	18	19	19	18	19
Št. ur	451	575	363	358	446	446	415	353	445	333	387	395
Šmartno ob Paki												
Št. up.	7	7	7	9	9	9	8	7	7	7	7	7
Št. ur	215	240	247	241	285	318	254	242	267	255	270	259

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	24		503
Šoštanj	20		414
Šmartno ob Paki	8		258
Skupaj	52	13	1174

Povprečno št. ur v letu 2004 je bilo 488,5; povprečno št. uporabnikov pa 24,7 v MO Velenje. V storitev je bilo vključenih 29 žensk in 6 moških.

Povprečno št. ur v letu 2004 je bilo 413,25. povprečno število uporabnikov pa 19,5 mesečno. Skupno število opravljenih ur je bilo 4.959. V storitev je bilo vključenih 17 žensk in 5 moških.

V občini Šmartno ob Paki je bilo povprečno število ur 2.575 mesečno, skupaj pa je bilo opravljenih 3.090 ur. V vseh treh občinah je bilo zaposlenih 13 socialnih oskrbovalk. V storitev je bilo vključenih 9 žensk.

V letu 2004 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 66 uporabnikov; od tega v MO Velenje 29 žensk in 6 moških, v občini Šoštanj 17 žensk in 5 moških, v občini Šmartno ob Paki pa 9 žensk in noben moški. V storitev je bilo vključenih 55 žensk in 11 moških. Storitve je povprečno izvajalo 13 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.174 ur. Izvajalke so opravljale gospodinjsko pomoč pri uporabnikih.

Leto 2005

Tabela 4.14: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2005

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	36	34	34	36	37	38	36	35	34	36	38	40
Št. ur	670	653	625	707	694	761	564	487	796	772	769	828
Šoštanj												
Št. up.	17	18	16	16	18	20	16	18	17	18	16	17
Št. ur	331	316	279	281	297	290	211	257	293	258	256	215
Šmartno ob Paki												
Št. up.	7	8	8	8	6	6	5	5	7	6	6	6
Št. ur	250	270	267	237	165	169	118	138	171	179	180	200

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	36		694
Šoštanj	17		273
Šmartno ob Paki	7		195
Skupaj	60	13	1162

V letu 2005 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 68 uporabnikov; od tega v MO Velenje 30 žensk in 10 moških, v občini Šoštanj 14 žensk in 6 moških, v občini Šmartno ob Paki 6 žensk in 2 moška. V storitev je bilo vključenih 50 žensk in 18 moških. Storitve je povprečno izvajalo 13 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.162 ur. Izvajalke so opravljale gospodinjsko pomoč pri uporabnikih.

Leto 2006

Tabela 4.15: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2006

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	40	40	35	37	37	39	39	39	38	40	32	39
Št. ur	701	652	557	539	611	725	479	564	710	790	579	640
Šoštanj												
Št. up.	16	16	15	16	15	15	15	15	16	15	14	15
Št. ur	188	186	180	191	204	236	206	223	196	250	214	207
Šmartno ob Paki												
Št. up.	7	7	7	6	6	7	7	7	6	7	6	7
Št. ur	195	191	174	180	172	202	218	228	174	193	155	188

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	38		629
Šoštanj	15		207
Šmartno ob Paki	7		189
Skupaj	60	11	1024

V letu 2006 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 63 uporabnikov; od tega v MO Velenje 29 žensk in 11 moških, v občini Šoštanj 10 žensk in 6 moških, v občini Šmartno ob Paki 4 ženske in 3 moški. V storitev je bilo vključenih 43 žensk in 20 moških. Storitve je povprečno izvajalo 11 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.024 ur. Delež gospodinjske pomoči je bil 82,21 %, delež pomoči pri vzdrževanju osebne higiene je bil 15,25 % in delež pomoči pri ohranjanju socialnih stikov je bil 2,54 %.

V MO Velenje je bilo 10,47 % oseb mlajših od 64 let, 34,05 % oseb starih od 65 do 79 let in 55,48 % oseb starejših od vključno 80 let. (vir: arhiv CSD Velenje-prispevki k pomoči na domu po občinah in mesecih od leta 1999 do leta 2006).

Leto 2007

Tabela 4.16: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2007

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	39	39	41	37	38	38	39	36	38	36	35	35
Št. ur	582	612	684	786	656	715	715	447	763	648	608	598
Šoštanj												
Št. up.	14	14	14	16	16	18	17	18	17	17	14	14
Št. ur	210	206	160	223	194	226	237	181	272	232	186	181
Šmartno ob Paki												
Št. up.	7	5	6	6	9	9	11	11	13	13	15	15
Št. ur	142	146	151	176	191	183	214	215	281	230	227	228

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	38		651
Šoštanj	16		209
Šmartno ob Paki	10		198
Skupaj	63	11	1058

V letu 2007 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 74 uporabnikov; od tega v MO Velenje 26 žensk in 15 moških, v občini Šoštanj 10 žensk in 8 moških, v občini Šmartno ob Paki 11 žensk in 4 moški. V storitev je bilo vključenih 47 žensk in 27

moških. Storitve je povprečno izvajalo 11 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.058 ur. Delež gospodinjske pomoči je bil 82,21 %, delež pomoči pri vzdrževanju osebne higiene je bil 15,25 % in delež pomoči pri ohranjanju socialnih stikov je bil 2,54 %.

Leto 2008

Tabela 4.17: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2008

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	38	37	45	41	45	47	46	45	50	55	58	54
Št. ur	662	733	810	910	774	857	910	761	1047	1109	1184	1122
Šoštanj												
Št. up.	14	21	22	22	19	19	17	20	22	26	27	30
Št. ur	204	252	259	281	241	226	302	311	356	417	410	483
Šmartno ob Paki												
Št. up.	14	15	16	16	17	15	15	15	17	16	17	16
Št. ur	249	225	273	271	264	257	266	164	348	353	328	300

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	47		906
Šoštanj	22		312
Šmartno ob Paki	16		275
Skupaj	84	16	1493

V letu 2008 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 105 uporabnikov; od tega v MO Velenje 47 žensk in 11 moških, v občini Šoštanj 20 žensk in 10 moških, v občini Šmartno ob Paki 12 žensk in 5 moških. V storitev je bilo vključenih 79 žensk in 26 moških. Storitve je povprečno izvajalo 16 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.493 ur. Delež gospodinjske pomoči je bil 69 %, delež pomoči pri vzdrževanju osebne higiene je bil 26 % in delež pomoči pri ohranjanju socialnih stikov je bil 5 %.

Leto 2009

V letu 2009 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 111 uporabnikov; od tega v MO Velenje 44 žensk in 18 moških, v občini Šoštanj 25 žensk in 7 moških, v občini Šmartno ob Paki 13 žensk in 4 moški. V storitev je bilo vključenih 82 žensk in 29 moških. Storitve je povprečno izvajalo 16 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 1.972 ur. Delež gospodinjske pomoči je bil 69 %, delež pomoči pri

vzdrževanju osebne higiene je bil 26 % in delež pomoči pri ohranjanju socialnih stikov je bil 5 %.

Tabela 4.18: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2009

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	51	51	54	53	53	59	53	56	56	61	62	60
Št. ur	1045	1063	1375	1209	1181	1383	1129	1011	1233	1345	1345	1372
Šoštanj												
Št. up.	30	29	28	29	27	32	31	28	30	29	32	30
Št. ur	433	431	446	427	386	391	426	420	483	475	463	469
Šmartno ob Paki												
Št. up.	15	16	17	17	16	16	17	16	16	15	15	14
Št. ur	286	277	382	317	306	304	316	276	318	346	322	281

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	56		1224
Šoštanj	30		437
Šmartno ob Paki	16		311
Skupaj	101	16	1972

Leto 2010

Tabela 4.19: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2010

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	63	60	61	63	53	59	60	63	62	67	69	67
Št. ur	1424	1261	1445	1275	1258	1322	1300	1325	1376	1515	1495	1504
Šoštanj												
Št. up.	26	27	28	29	31	30	33	33	31	30	30	32
Št. ur	388	418	439	425	457	513	609	573	571	522	536	563
Šmartno ob Paki												
Št. up.	16	16	17	15	15	15	17	16	17	18	19	19
Št. ur	298	267	331	297	286	273	319	310	338	283	324	348

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	62		1375
Šoštanj	30		501
Šmartno ob Paki	17		306
Skupaj	109	14	2181

V letu 2010 je bilo v socialno varstveno storitev pomoč na domu vključenih 121 uporabnikov; od tega v MO Velenje 49 žensk in 20 moških, v občini Šoštanj 24 žensk in 9 moških, v občini Šmartno ob Paki 15 žensk in 4 moški. V storitev je bilo vključenih 88 žensk in 33 moških. Storitve je povprečno izvajalo 14 socialnih oskrbovalk, ki so mesečno v povprečju opravile 2.181 ur. Delež gospodinjske pomoči je bil 65,5 %, delež pomoči pri vzdrževanju osebne higiene je bil 31,5 % in delež pomoči pri ohranjanju socialnih stikov je bil 3 %. (vir: arhiv CSD Velenje-prispevki k pomoči na domu po občinah in mesecih od leta 2007 do leta 2010).

Leto 2011

Tabela 4.20: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2011

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	68	69	69	69	70	74	74	70	71	68	73	64
Št. ur	1497	1300	1566	1438	1778	1778	1566	1412	1407	1368	1402	1404
Šoštanj												
Št. up.	34	35	32	34	34	33	32	31	32	32	31	30
Št. ur	653	576	631	621	672	620	680	607	538	532	551	496
Šmartno ob Paki												
Št. up.	16	15	16	16	16	16	16	17	17	15	15	15
Št. ur	274	236	297	268	296	342	282	358	317	229	264	221

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	70		1493
Šoštanj	33		598
Šmartno ob Paki	16		282
Skupaj	118	19	2372

V letu 2011 je izvajalo storitve povprečno 19 izvajalk, pri povprečno 118 uporabnikih mesečno, mesečno pa je bilo v povprečju opravljenih 2.372 ur.

Iz podatkov po starosti naših uporabnikov je namreč razvidno, da je v občini Šoštanj povprečna starost naših uporabnikov 79,8 leta, v občini Šmartno ob Paki 82,5 let ter v MO Velenje 77,5 let. V letu 2011 je bilo v storitev pomoči na domu vključenih 159 uporabnikov; v MO Velenje 94, v občini Šoštanj 45 in v občini Šmartno ob Paki 20 oseb. Z leti opazamo povečanje deleža oseb, starejših od 80 let, ki potrebujejo pomoč. V vseh treh občinah naše lokalne skupnosti je delež starejših od 80 let potrebnih storitev pomoči na domu najvišji, in

sicer 60 % celote, kar se tudi sklada s podatkom, da je v občinah Šoštanj in Šmartno ob Paki povprečna starost naših uporabnikov nad 80 let. Delež gospodinjske pomoči je bil 47 %, delež pomoči pri vzdrževanju osebne higiene je bil 38 % in delež pomoči pri ohranjanju socialnih stikov je bil 15 %. (vir: CSD Velenje-Poročilo o izvajanju socialno varstvene storitve pomoč na domu za leto 2011).

Leto 2012

Tabela 4.21: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2012

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	67	68	64	66	64	64	68	68	72	73	74	74
Št. ur	1414	1359	1421	1306	1425	1281	1440	1359	1450	1827	1621	1404
Šoštanj												
Št. up.	34	35	32	34	34	33	32	32	32	32	31	30
Št. ur	653	579	631	734	815	769	823	758	669	688	660	577
Šmartno ob Paki												
Št. up.	13	12	13	13	13	11	12	11	11	12	12	12
Št. ur	191	182	236	175	201	177	204	202	168	227	288	206

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	69		1442
Šoštanj	33		696
Šmartno ob Paki	12		204
Skupaj	113	21	2343

V letu 2012 je bilo v storitev pomoči na domu vključenih 160 uporabnikov; v MO Velenje 101, v občini Šoštanj 43 in v občini Šmartno ob Paki 16 oseb. Povprečno je izvajalo storitve 21 socialnih oskrbovalk pri povprečno mesečno 113 uporabnikih. Mesečno je bilo opravljenih v povprečju 2343 ur. Z leti opažamo povečanje deleža oseb, starejših od 80 let, ki potrebujejo pomoč. V vseh treh občinah naše lokalne skupnosti je delež starejših od 80 let potrebnih storitev pomoči na domu najvišji, in sicer 64 % celote, kar se tudi sklada s podatkom, da je v občinah Šoštanj in Šmartno ob Paki povprečna starost naših uporabnikov nad 80 let. Delež gospodinjske pomoči je bil 48 %, delež pomoči pri vzdrževanju osebne higiene je bil 34,5 % in delež pomoči pri ohranjanju socialnih stikov je bil 17,5 %. Pri večini uporabnikih izvajamo pomoč pri vzdrževanju osebne higiene v »sozvočju« z negovalkami s strani patronažne službe ZD Velenje, kar pomeni, da se dogovarjamo, kateri dan v tednu opravlja obiske negovalka s strani patronažne službe in kateri dan naša socialna oskrbovalka.

To velikokrat pripomore k temu, da imajo uporabniki razporejene obiske s strani zdravstvene in naše službe, so manj časa sami ter imajo dobro pokrito mrežo storitev. Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov pa se seveda prepleta s pomočjo pri vzdrževanju osebne higiene ter gospodinjsko pomočjo ter pride še posebej do izraza pri uporabnikih, ki živijo sami in nimajo tako razvejane socialne mreže. Pri nekaterih uporabnikih namreč velja dejstvo, da je obisk s strani naše socialne oskrbovalke tudi njihov edini stik »s svetom«. V letu 2012 smo izvedli dežurstva pri 17-tih naših uporabnikih v MO Velenje, pri 9-tih uporabnikih v občini Šoštanj, v občini Šmartno ob Paki pa nihče od naših uporabnikov ni potreboval storitev v času vikendov in praznikov. Skupno je v preteklem letu potrebovalo naše storitve izven rednega delovnega časa (sobota, nedelja, praznik) 26 uporabnikov. (vir: CSD Velenje-Poročilo o izvajanju socialno varstvene storitve pomoč na domu za leto 2012).

Leto 2013

Tabela 4.22: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2013

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	67	67	70	68	71	71	70	77	77	74	72	74
Št. ur	1603	1427	1693	1656	1573	1537	1789	1662	1778	1834	1576	1575
Šoštanj												
Št. up.	30	31	29	29	31	31	31	32	33	33	34	31
Št. ur	680	597	661	639	623	574	612	634	572	602	581	569
Šmartno ob Paki												
Št. up.	13	11	12	12	11	11	11	11	12	12	13	13
Št. ur	262	170	223	223	241	243	295	256	275	288	261	267

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	72		1642
Šoštanj	31		612
Šmartno ob Paki	12		250
Skupaj	115	21	2503

V letu 2013 je bilo v storitev pomoči na domu vključenih 163 uporabnikov; v MO Velenje 102, v občini Šoštanj 42 in v občini Šmartno ob Paki 19 oseb. Povprečno mesečno smo s strani centra nudili pomoč 115 uporabnikov. V storitev je bilo vključenih 21 socialnih oskrbovalk, ki so povprečno mesečno opravile 2.503 ur. Z leti opazamo povečanje deleža oseb, starejših od 80 let, ki potrebujejo pomoč. V vseh treh občinah naše lokalne skupnosti je delež starejših od 80 let, potrebnih storitev pomoči na domu, najvišji, in sicer 60 % celote,

kar se tudi sklada s podatkom, da je v občinah Šoštanj in Šmartno ob Paki povprečna starost naših uporabnikov nad 80 let. Delež gospodinjske pomoči je bil 49 %, delež pomoči pri vzdrževanju osebne higiene je bil 28 % in delež pomoči pri ohranjanju socialnih stikov je bil 23 %. Pri večini uporabnikov izvajamo pomoč pri vzdrževanju osebne higiene v »sozvočju« z negovalkami s strani patronažne službe ZD Velenje, kar pomeni, da se dogovarjamo, kateri dan v tednu opravlja obiske negovalka s strani patronažne službe in kateri dan naša socialna oskrbovalka. To velikokrat pripomore k temu, da imajo uporabniki razporejene obiske s strani zdravstvene in naše službe, so manj časa sami ter imajo dobro pokrito mrežo storitev. Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov pa se seveda prepleta s pomočjo pri vzdrževanju osebne higiene ter gospodinjsko pomočjo in pride še posebej do izraza pri uporabnikih, ki živijo sami in nimajo tako razvejane socialne mreže. Pri nekaterih uporabnikih namreč velja dejstvo, da je obisk s strani naše socialne oskrbovalke tudi njihov edini stik »s svetom«. V letu 2013 smo izvedli dežurstva pri 20-tih naših uporabnikih v MO Velenje, pri 10-tih uporabnikih v občini Šoštanj, v občini Šmartno ob Paki pa nihče od naših uporabnikov ni potreboval storitev v času vikendov in praznikov. Skupno je v preteklem letu potrebovalo naše storitve izven rednega delovnega časa (sobota, nedelja, praznik) 30 uporabnikov. (vir: CSD Velenje-Poslovno in letno poročilo za leto 2013).

Leto 2014

Tabela 4.23: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2014

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	74	71	64	65	65	67	67	70	75	72	70	69
Št. ur	1636	1483	1517	1497	1519	1558	1710	1496	1761	1846	1706	1672
Šoštanj												
Št. up.	28	27	26	25	26	26	26	27	28	30	27	27
Št. ur	524	466	470	428	459	490	529	462	549	638	516	514
Šmartno ob Paki												
Št. up.	13	12	11	11	11	10	11	9	9	9	9	10
Št. ur	306	235	267	259	237	232	251	155	222	241	228	236

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	69		1617
Šoštanj	27		504
Šmartno ob Paki	10		239
Skupaj	106	21	2359

V letu 2014 je bilo v storitev pomoči na domu vključenih 167 uporabnikov; v MO Velenje 109, v občini Šoštanj 42 in v občini Šmartno ob Paki 16 oseb. Povprečno mesečno smo s strani centra nudili pomoč 106 uporabnikov. V storitev je bilo vključenih 21 socialnih oskrbovalk, ki so povprečno mesečno opravile 2.359 ur. Z leti opazamo povečanje deleža oseb, starejših od 80 let, ki potrebujejo pomoč. V vseh treh občinah naše lokalne skupnosti je delež starejših od 80 let potrebnih storitev pomoči na domu najvišji, in sicer 60 % celote, kar se tudi sklada s podatkom, da je v občinah Šoštanj in Šmartno ob Paki povprečna starost naših uporabnikov nad 80 let. Delež gospodinske pomoči je bil 31 %, delež pomoči pri vzdrževanju osebne higiene je bil 25 % in delež pomoči pri ohranjanju socialnih stikov je bil 44 %. V letu 2014 smo izvedli dežurstva pri 19-tih naših uporabnikih v MO Velenje, pri 9-tih uporabnikih v občini Šoštanj, v občini Šmartno ob Paki pa nihče od naših uporabnikov ni potreboval storitev v času vikendov in praznikov. Skupno je v preteklem letu potrebovalo naše storitve izven rednega delovnega časa (sobota, nedelja, praznik) 28 uporabnikov. (vir: CSD Velenje-Poročilo o izvajanju socialno varstvene storitve pomoč na domu za leto 2014).

Leto 2015

Tabela 4.24: Prikaz povprečnega števila uporabnikov, izvajalk in opravljenih ur za leto 2015

Občina / Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MO Velenje												
Št. up.	69	70	72	75	76	76	75	76	74	75	76	82
Št. ur	1697	1577	1802	1581	1587	1539	1585	1414	1525	1625	1660	1735
Šoštanj												
Št. up.	28	31	32	33	33	33	33	33	33	32	32	31
Št. ur	542	522	614	566	587	558	609	580	623	675	598	562
Šmartno ob Paki												
Št. up.	9	11	11	10	10	10	11	10	9	10	9	8
Št. ur	247	244	277	222	225	244	266	255	163	179	179	157

Občina	Povprečno št. uporabnikov	Povprečno št. izvajalk	Povprečno št. opravljenih ur
MO Velenje	75		1610
Šoštanj	32		586
Šmartno ob Paki	10		221
Skupaj	117	22	2418

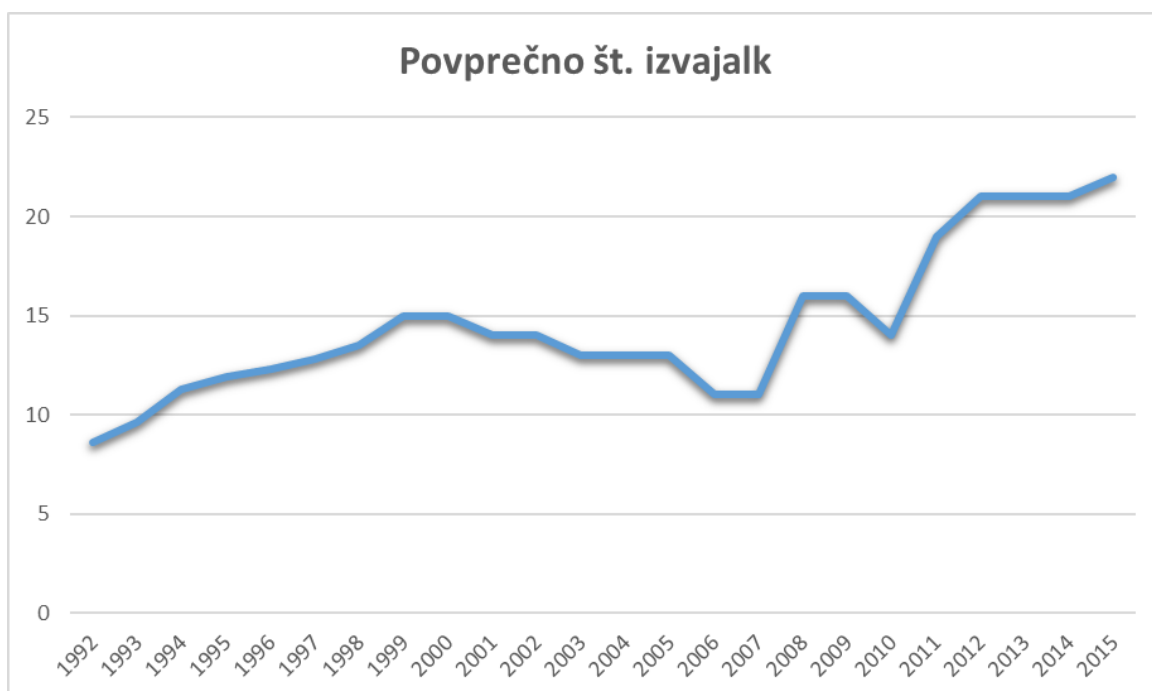
V letu 2015 je bilo v storitev pomoči na domu vključenih 181 uporabnikov; v MO Velenje 118, v občini Šoštanj 47 in v občini Šmartno ob Paki 16 oseb. Povprečno mesečno smo s strani centra nudili pomoč 117 uporabnikov. V storitev je bilo vključenih 22 socialnih

oskrbovalk, ki so povprečno mesečno opravile 2.418 ur. Z leti opazamo povečanje deleža oseb, starejših od 80 let, ki potrebujejo pomoč. V vseh treh občinah naše lokalne skupnosti je delež starejših od 80 let, potrebnih storitev pomoči na domu, najvišji, in sicer 48 % celote, kar se tudi sklada s podatkom, da je v občinah Šoštanj in Šmartno ob Paki povprečna starost naših uporabnikov nad 80 let. Delež gospodinjske pomoči je bil 35 %, delež pomoči pri vzdrževanju osebne higiene je bil 24 % in delež pomoči pri ohranjanju socialnih stikov je bil 41 %. V letu 2015 smo izvedli dežurstva pri 24-tih naših uporabnikih v MO Velenje, pri 11-tih uporabnikih v občini Šoštanj, v občini Šmartno ob Paki pa pri dveh uporabnikih. Skupno je v preteklem letu potrebovalo naše storitve izven rednega delovnega časa (sobota, nedelja, praznik) 37 uporabnikov. (vir: CSD Velenje-Poslovno in letno poročilo za leto 2015).

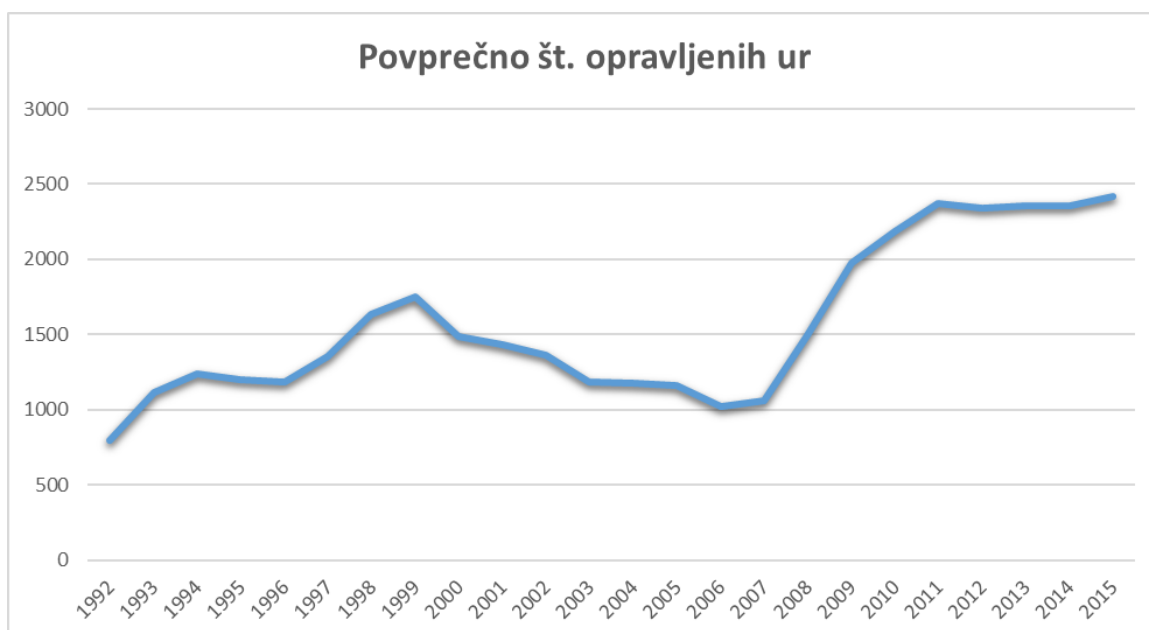
Grafikon 4.1: Prikaz gibanja povprečnega števila uporabnikov od leta 1992–2015

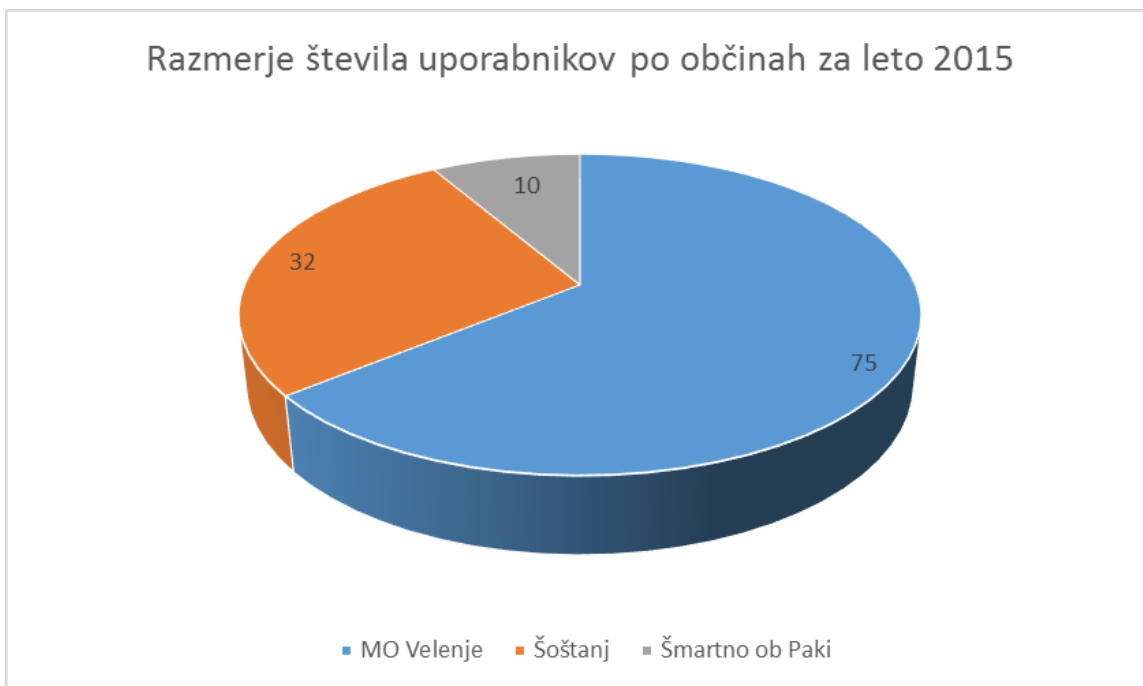
Grafikon 4.2: Prikaz gibanja povprečnega števila izvajalk od leta 1992–2015

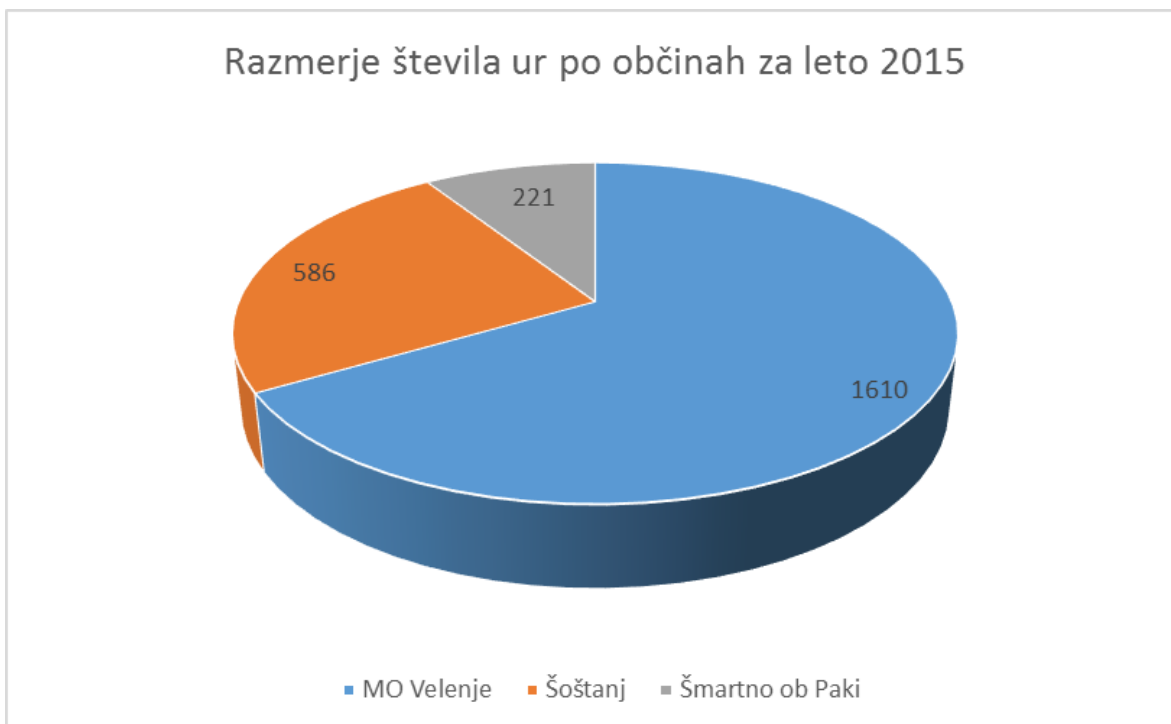
Grafikon 4.3: Prikaz gibanja povprečnega števila opravljenih ur od leta 1992–2015

Grafikon 4.4: Prikaz razmerja števila uporabnikov po občinah za leto 2015

Grafikon 4.5: Prikaz razmerja števila ur po občinah za leto 2015

Podatke, pridobljene s primerjalno analizo izvajanja pomoči na domu od oktobra 1992 do konca leta 2015, sem prikazala v magistrskem delu v poglavju rezultati in razprava.

4.4.2. Kvalitativna metoda

4.4.2.1. Intervjuji, pogovori, izpovedi uporabnikov pomoči na domu

Pri kvalitativni metodi so podatki pridobljeni s pomočjo razgovorov oziroma intervjujev, osebnih izpovedi naših uporabnikov pomoči na domu. Na začetku intervjuja sem uporabnike seznanila z vsebino in jim razložila potek raziskave. Njihovo pripovedovanje sem snemala na telefon. Postavljala sem jim tudi podvprašanja, v primeru, če mi karkoli ni bilo jasno. Pozorna sem bila na to, da s podvprašanji ne bi sugerirala odgovora. Intervjuje se izvedla v februarju 2016. Čas trajanja posameznega pogovora je bil približno eno uro. Vprašanja se nanašajo na področje kakovosti in obsega storitev.

Pri izvedbi intervjujev sem uporabila naslednja vprašanja: Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu? Kako pogosto prihaja k vam socialna oskrbovalka in kdaj? Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu? Kje vidite pomanjkljivosti? Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete? Pri katerih opravilih vam nudi pomoč socialna oskrbovalka? Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj menite o menjavah socialnih oskrbovalk? Ali ocenjujete, da vpliva izobrazba socialne oskrbovalke na kvaliteto dela? Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga? Kaj menite glede višine prispevka? Ali se vključujete v dnevni center oziroma kam drugam v lokalno okolje?

Intervju je bil opravljen z dvanajstimi uporabniki pomoči na domu, ki živijo na območju krajevne pristojnosti Centra za socialno delo Velenje v MO Velenje, občini Šoštanj ali občini Šmartno ob Paki.

Vprašalnik – intervju, standardizirani:

- Trajanje socialne oskrbe na domu;
- Pogostost prihajanja socialne oskrbovalke;
- Vzroki za uporabo storitve;
- Prednosti pomoči na domu;
- Vpliv uporabnikov na izvajanje storitve;
- Zmogljivost plačevanja socialne oskrbe;

- Socialne mreže;
- Pomanjkljivosti pomoči na domu – predlogi za izboljšave;
- Zadovoljstvo s trenutno situacijo ter
- Pogled v prihodnost

Vsi opravljeni intervjuji so s privolitvijo uporabnikov pomoči na domu posneti na telefon in dobesedno prepisani. Imena uporabnikov so označena s številko. Izbrane relevantne dele besedila sem podčrtala, jih izpisala. Potem sem tem izjavam pripisala pojme in njihove modalitete. Izjave sem kodirala tako, da sem jim pripisala besede, ki te izjave uvrstijo v določeno kategorijo, ter združila sorodne pojme. Izjave sem razčlenila na naslednje pojme:

- Trajanje pomoči na domu;
- Pogostost izvajanja pomoči na domu;
- Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo;
- Soodločanje o nujenju socialne oskrbe;
- Način nujenja socialne oskrbe;
- Odnos z oskrbovalko;
- Preživljanje dneva;
- Menjava oskrbovalk;
- Finančna zmožnost;
- Formalno nujenje pomoči;
- Neformalno nujenje pomoči;
- Druge oblike pomoči;
- Mobilnost;
- Socialni stiki;
- Posredovanje informacij o oblikah pomoči;
- Potreba po večjem/manjšem obsegu nujenja pomoči;
- Pomembna vloga v preteklosti;
- Zadovoljstvo s trenutno situacijo ter
- Pogled v prihodnost.

4.4.2.2.1. Izhodiščno besedilo – zapisi intervjujev

Izhodiščno besedilo zaradi njegove obsežnosti predstavljam v prilogi magistrskega dela.

4.4.2.2. Izbor relevantnih delov besedila

Izbor relevantnih delov besedila predstavljam v prilogi magistrskega dela.

4.4.2.3. Združevanje sorodnih pojmov v kategorije

- **Trajanje pomoči na domu**

Kratkotrajna (D/1, G/1, H/1, I/1)

Dolgotrajna (A/1, B/1, C/2, E/1, F/2, J/1, K/1, L/1)

- **Pogostost izvajanja pomoči na domu**

3-krat tedensko (B/4, E/2)

5-krat tedensko (C/3, D/2, F/3, G/2, H/2, I/2, J/3, K/3)

6-krat tedensko /L/2)

Vsak dan v tednu (A/2)

- **Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo**

Visoko (A/21, B/18, B/19, C/7, C/9, C/13, C/14, D/6, D/7, E/12, E/14, G/6, G/7, G/20, H/6, H/7, I/5, I/14, I/16, J/6, J/12, K/5, L/5, L/20)

Srednje (A/12, F/13)

- **Soodločanje o nudenju socialne oskrbe**

Je upoštevano (E/8)

Ni upoštevano

- **Način nudenja socialne oskrbe**

Pomoč v gospodinjstvu (A/13, B/7, B/11, C/4, C/16, E/11, E/16, E/17, F/4, F/7, F/17, F/18, G/12, H/3, H/8, I/8, J/15, K/7, L/4, L/8)

Pomoč pri temeljnih dnevni opravilih (A/13, A/15, C/3, C/4, F/18, G/12, H/3, H/8, I/8, J/15)

Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (B/21, B/6, B/7, B/11, E/16, F/9, F/30, H/9, I/8, I/11, L/8)

Pomoč pri drugih servisnih opravilih (B/13, E/9, J/15)

- **Odnos z oskrbovalko**

Družinski (A/4, E/4, E/21, E/24)

Empatičen (A/5, A/20)

Nezadovoljstvo (A/6)

Pozitiven (A/8, A/16, A/17, D/5, F/1, F/5, G/5, G/10, H/16, K/17, L/6, L/7)

Preračunljiv (A/10)

Zaupen (A/11, B/10, B/12, E/5, E/6, E/7, F/10, G/3)

Spoštljiv (A/26)

Odprt (C/20)

Prijateljski (G/4)

- **Preživljanje dneva**

Obisk banke enkrat mesečno (A/18)

Gibanje, hoja (B/14, E/19)

Sprehod do trgovine enkrat tedensko (B/15)

Priprava kosila, počitek, TV (B/16)

Poslušanje radia (B/17, J/19)

Grem ven, sprehodi (C/17, L/12, L/14)

Računalnik (C/18)

Iskanje alternativnih oblik zdravljenja (C/19)

Nakupovanje (D/20)

Druženje (D/19, F/19, I/10, I/15)

Telefoniranje (F/19)

TV (F/20, H/12, J/16, L/16)

Popoldanski počitek (F/21, I/15, L/16)

Občasno branje (F/23, H/12, J/19, L/12)

Sedenje pred hišo (F/24, G/15, H/10)

Delo zunaj (G/13)

Sedenje v hiši (G/14)

Pogovor z oskrbovalko (H/5)

Odhod na počitnice (I/20)

Dolgčas (K/13)

Razmišljanje o prihodnosti (K/15)

- **Menjava oskrbovalk**

Sprejeta (A/9, B/20, C/21, F/29, G/17, H/14, J/22, L/19)

Težje sprejeta (I/13, K/16)

Noče druge (D/13, E/20)

Brez izkušnje menjave (D/12)

- **Finančna zmožnost**

Visoka (A/24, A/25, E/25, E/26)

Srednja (B/22, B/23, C/23, D/17, G/24, J/24)

Nizka (F/11, K/20, K/21, L/17, L/21, L/22)

Odkup stanovanja (A/23)

Neopredeljena (I/17)

- **Formalno nudenje pomoči**

Zdravstvena služba (B/9, C/6, C/28, F/8, G/23, G/27, G/28, H/21, J/17, K/9, K/12, L/18)

Socialna služba (G/8, G/9)

- **Neformalno nudenje pomoči**

Sosedje (C/10, C/11, C/12, C/29, D/10, E/13, E/34, J/13, K/11)

Svojci (D/4, D/11, D/18, E/34, F/14, F/15, F/32, F/33, I/18, J/18, K/10, K/28)

- **Druge oblike pomoči – dom za stare**

Pozitiven odnos/sprejetost (A/22, J/29)

Odklonilen odnos (K/27)

V primeru bolezni zakonca (D/15)

V primeru izgube zakonca (E/15)

- **Mobilnost**

Otežena (A/27, F/41)

Pripomočki za gibanje (D/8, F/27, G/25, H/22, J/28)

Arhitektonske ovire (D/9)

Odvisnost od pomoči drugih (G/26, K/25, K/32)

- **Socialni stiki**

V okviru pomoči na domu (A/14)

Znanci (A/28, C/26, L/24)

Svojci (B/2, B/25, B/26, C/25, C/27, E/10, E/35, F/34, G/19, H/13, H/19, J/14, J/21, K/2, L/23)

Sosedje (B/24, B/25, G/16, H/11, I/19, J/20, L/9)

Nizka potreba/nedružaben (E/28)

Strah pred osamljenostjo (G/18)

Društvo upokojencev, Karitas (J/26)

Pogosti (J/27)

Jih ni (K/31)

- **Posredovanje informacij o oblikah pomoči**

Svojci (F/28)

Zdravstvena služba (H/18)

- **Potreba po večjem obsegu nudenja pomoči**

Finančno breme (F/6, F/35)

Prekratek čas nudenja oskrbe (F/12, I/6, K/19)

- **Potreba po manjšem obsegu pomoči**

Izboljšanje zdravstvenega stanja (L/3)

- **Pomembne vloge v preteklosti**

Midva sma bla steber v tem kraju (E/29)

Povsod sma bla, v vsakem društvu (E/30)

Prej sn bla vsesorte (F/36)

- **Zadovoljstvo s trenutno situacijo**

Srednje (E/36, F/37, F/40, H/23, H/24)

Vdanost v usodo (K/30)

Nezadovoljstvo (K/26)

4.4.2.2.4. Definiranje pojmov

Trajanje pomoči na domu

Se nanaša na to, kako dolgo/koliko časa uporabnik prejema storitve v okviru pomoči na domu.

Pogostost izvajanja pomoči na domu

S tem izvemo, kolikokrat na teden uporabnik prejema storitve, ki se izvajajo kot socialna oskrba.

Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo

Na ta način izvemo, kako so uporabniki v splošnem pogledu zadovoljni z nudenimi storitvami, ki se izvajajo kot socialna oskrba na domu.

Soodločanje o nujenju socialne oskrbe

Opredeľjuje ali se prisluhne njihovim potrebam in željam znotraj storitve.

Način nudenja socialne oskrbe

Opredeľjuje, katero vrsto pomoči izvaja socialna oskrbovalka do uporabnika.

Odnos z oskrbovalko

Uporabnikov odnos in razumevanje z oskrbovalko.

Preživljanje dneva

Nam pove, kako uporabniki pomoči na domu preživljajo dan.

Menjava oskrbovalk

Se nanaša na to, kako uporabniki sprejemajo prihod druge socialne oskrbovalke in ne njihove matične socialne oskrbovalke.

Finančna zmožnost

Se nanaša na to, koliko je uporabnik zmožen plačevati določene storitve in kako višina/cena storitve vpliva na obseg in izbor storitev.

Formalno nudenje pomoči

Nam pove, katere oblike formalnih pomoči koristijo uporabniki.

Neformalno nudenje pomoči

Se nanaša na osebe, ki jim nudijo nestrokovno pomoč, s tem izvemo, kdo so in v kakšni obliki pomoč nudijo.

Druge oblike pomoči-dom za stare

Nanaša se na odnos uporabnikov do storitve v domovih za stare.

Mobilnost

Pojasnjuje nam, koliko se lahko uporabnik giblje in kako se lahko giblje.

Socialni stiki

Pomenijo vsi stiki uporabnikov z ljudmi. Pove nam, kako so ti stiki pogosti ter v kakšnem razmerju so te osebe z uporabniki.

Posredovanje informacij o oblikah pomoči

Pomeni vse dostope do informacij o razpoložljivih virov pomoči in njihov obseg.

Potreba po večjem obsegu nudenja pomoči

Sem sodijo mnenja uporabnikov o lastnih potrebah po obsežnejši pomoči.

Potreba po manjšem obsegu pomoči

Sem sodijo mnenja uporabnikov o lastnih potrebah po zmanjšanju pomoči.

Pomembne vloge v preteklosti

Sem sodijo mnenja uporabnikov o vlogah, ki so jih opravljali v preteklosti.

Zadovoljstvo s trenutno situacijo

Sem vključujem vsa mnenja uporabnikov o zadovoljstvu s sedanjo situacijo, odnosu do sebe glede na njihovo starost in počutje.

Podatke, ki sem jih zbrala s pomočjo intervjuja sem obdelala kvalitativno in jih prikazala v magistrskem delu v poglavju rezultati in razprava, del pa zaradi obsežnosti tudi v prilogi magistrskega dela.

4.4.2.2. Intervjuji, pogovori, izpovedi socialnih oskrbovalk na domu

Pri kvalitativni metodi so podatki pridobljeni s pomočjo razgovorov oziroma intervjujev ter osebnih izpovedi zaposlenih socialnih oskrbovalk. Na začetku intervjuja sem socialne oskrbovalke seznanila z vsebino in jim razložila potek raziskave. Njihovo pripovedovanje sem snemala na telefon. Postavljala sem jim tudi podvprašanja, v primeru, če mi karkoli ni bilo jasno. Pozorna sem bila na to, da z podvprašanji ne bi sugerirala odgovora. Intervju sem izvedla v februarju 2016. Čas trajanja pogovora je bil približno eno uro. Vprašanja se nanašajo na refleksijo izvajalcev pomoči na domu, njihove želje, probleme in motivacijo. S socialnimi oskrbovalkami na domu sem izvedla intervju, zastavila pa sem jim naslednja vprašanja:

1. Kako ocenjujete storitev pomoč na domu? Koliko se vam zdi ta storitev pomembna?
2. Česa se poslužujete, da vzpostavljate odnose z uporabniki?
3. Na kak način prepoznavate, da so ljudje zadovoljni? Na kak način vam ljudje to pokažejo?
4. Na kakšen način jih vzpodbujate, da povedo, kar želijo od vas?
5. Kaj pa v primeru konfliktnih situacij, nesporazumov? Kako to rešujete?
6. Kako ste zadovoljne s tem delom?
7. Ali se čutite za vaše delo dovolj stimulirane?
8. Kaj bi poleg višje plače še potrebovale kot stimulacijo pri delu?
9. Ali se vam zdijo odnosi med sodelavci pomembni?
10. Kaj bi spremenile?
11. Kaj bi še potrebovale za stimulacijo?
12. Ali pri dežurstvih dobite jasne informacije o uporabnikih?
13. Ali vpliva nagrajevanje na kakovost izvedenih storitev?

V nadaljevanju sledi dobeseden prepis skupinskega intervjuja s 17-timi socialnimi oskrbovalkami, njihova imena pa so izmišljena.

Kako ocenjujete storitev pomoč na domu? Koliko se vam zdi ta storitev pomembna?

»Zelo pomembna« je ocena celotne skupine.

B: »Jes si mogoče na začetku sploh nisem predstavljala, kolk nas ljudje potrebujejo. Ko enkrat prideš v družino, vidiš, kolk oni začnejo tebi zaupat, kolk lahk jim pomagaš. Kolk tisto pozitivno, ko dobiš nazaj. Za določene stvari morš bit odprt, morš bit elastičen.«

F: »To delo moreš delat z ljubeznijo.«

S: »Nekoga na noge postaviš, nekoga naučiš, da sam je. Kot dojenčki.«

S: »Ko pride bolezen v hišo, so zapuščeni.«

A: »Pomagamo mu osnove, tisto, kar sam ne zmoresh.«

F: »Jes s svojimi strankami telovadim.«

S: »Če maš pravega človeka v hiši za katerega veš, da ti je prijatelj, so občutki drugačni. Življenje je lepše.«

A: »Dobro delo, izkušnje.«

S: »Če delaš z ljubeznijo vse narediš.«

V: »Večinoma je tako, da so zadovoljni.«

F: »Na primer ti rečejo, je pršla moja gospa, vidiš, da si res zaželjen.«

J: »Nardiš dobro delo, plačan si, dobiš izkušnje, če z ljubeznijo delaš vse narediš.«

K: »Ko skuhaš, s takmu veselu jejo.«

Česa se poslužujete, da vzpostavljate odnose z uporabniki?

»Iskrenost, empatija, simpatija, dobre energije, da jim daš vedet, da si zaupanja vredna oseba, diskretnost, natančnost, vestnost, odgovornost; da jim daš vedet, da ti ni vseeno za njih, ker si zelo zapomnejo, tud če so dementni; dobra volja; da svojih problemov ne prneseš zraven, da probleme pustiš doma; da jim zapojem.«

Na kak način prepoznavate, da so ljudje zadovoljni? Na kak način vam ljudje to pokažejo?

»Že ko vstopiš v prostor, takoj vidiš, da te je vesel. Tud, če je ne vem kek bolan, vidiš da te z veseljem pričaka. Po iskricah v očeh. Včasih te že tudi kavica pričaka.«

Na kakšen način jih vzpodbujate, da povedo kar želijo od vas?

J: »Za določene stvari se rabi svoj čas. Določene stvari so take, da so na začetku osnovne stvari, ko pa pridobijo mal zaupanja, povedo še več. Potrebn je čas, da se vzpostavi zaupen odnos.«

N: »Kr sami povejo.«

A: »Zgodi se, da tud svojem ne povejo tisto, kar nam povejo.«

Kaj pa v primeru konfliktih situacij, nesporazumov? Kako to rešujete?

»To rešujemo s pogovorom. Če vidimo, da lahko nekaj sami naredijo, jih vzpodbujamo, da sami naredijo, da imajo občutek lastne vrednosti. Na tak način jim poveš, da želiš, da še sami sodelujejo.«

Kako ste ve zadovoljne s tem delom?

A: »Končno počnem tisto, kar sem želela celo življenje.«

B: »To delo je zelo krasno. Včasih tudi malo naporno.«

F: »Mogoče bi tudi od vas mogli bolj iskat, da pripravite teren. Preden mi vstopimo, da svojci pripravijo določene stvari na primer, da dvignejo postelje.«

Ali se čutite za vaše delo dovolj stimulirane?

»Ne.« meni celotna skupina.

B: »Glede na to, da trošimo sicer z dobro voljo svoje telo, ker se fizično in psihično izčrpano je, kar se financ tiče, premal vredno.«

S: »Ne morš si privoščit, da bi se lahk rehabilitirale.«

J: »Odvise smo od prevoza z lastnimi avti.«

F: »Na en mesec sm tri kilometrine zapravla. Jes sn za službo iztrošla avto.«

Kaj bi poleg višje plače še potrebovale kot stimulacijo pri delu?

B: »Predavanja se v večji meri rade vse udeležimo, z namenom, da bi nam bilo lažje.«

J: »Mogoče bi bla na voljo vedno ena oseba na primer kak psiholog, ki je strokovno podkovan, v primeru stiske; da to ne bi bla vodja pomoči na domu.«»

F: »Supervizijo imamo na voljo vsake dva meseca.«

F: »Fajn je, da ena drugi pomagamo. Moti me, da se stvari, o katerih se dogovorimo na sestanku, ne držijo.«

Ali se vam zdijo odnosi med sodelavci pomembni?

»Zelo« meni celotna skupina.

»Strinjamo se tudi, da odnosi tudi vplivajo na kvaliteto opravljenega dela. Ponavadi, da problematiko med nami odpremo konc sestanka. Pomembno je, da če nadrejeni opazijo, da odnos med dvema ni urejen, da na to opozorijo.«

Kaj bi spremenile?

»Da se premiki med uporabniki štejejo med efektivni delovni čas.«

»Najem službenih avtomobilov s strani centra.«

Kaj bi še potrebovale za stimulacijo?

»Za večerno dežurstvo ne dobimo malice.«

Ali pri dežurstvih dobite jasne informacije o uporabnikih?

N: »Tolk kolikor se zanimaš, tolik informacij dobiš.«

K: »Jes grem že prejšnji dan pogledat teren na dežurstvo. Na dežurstvo prihajamo različne, kar za svoje ni enostavno.«

J: »Pomembna je komunikacija.«

F: »Izvajalke smo si med seboj zelo različne.«

Ali vpliva nagrajevanje na kakovost izvedenih storitev?

B: »Ne delamo z dnarjem, delamo z ljudmi.«

J: »Gre se za to, da nekoga spoštuješ.«

B: »Je fino na koncu, če si nagrajen. Če dobiš stimulacijo, je to zagon. Tist denar sem porabila za sebe.«»

K: »Devetindevetdeset procentov daš pri uporabniku.«

S: »Največja stimulacija je to, ko mi uporabnik reče, da je zadovoljen s tabo.«

Iz skupinskega intervjuja s socialnimi oskrbovalkami sem povzela njihove želje, probleme, motivacijo in predloge.

Želje: višja plača, priprava pogojev na domu za delo oskrbovalk, organizacija notranjih izobraževanj, možnost psihološkega supporta, boljši pretok informacij med sodelavci o uporabnikih, sploh v času dežurstev.

Problemi: ni finančne stimulacije, fizična in psihična izčrpanost, nezmožnost rehabilitacije, uporaba osebnih vozil v službene namene, odnosi med sodelavci, premalo plačana dežurstva.

Motivacija: odnos z uporabniki, sprejetost, zaželenost, pohvala.

Predlogi: finančna stimulacija za izredno opravljeno delo, še večja angažiranost strokovnega delavca centra v okviru socialno varstvene storitve pomoč na domu z namenom

informiranja o možnostih pridobitve ortopedskih pripomočkov ter čim boljše priprave prostora za bodočega uporabnika, poseganje nadrejenih v primeru konfliktnih situacij med zaposlenimi in reševanje le-teh.

Podatke, ki sem jih zbrala s pomočjo intervjuja, sem obdelala kvalitativno ter jih prikazala v magistrskem delu v poglavju rezultati in razprava.

5. REZULTATI IN RAZPRAVA

5.1 Primerjalna analiza

Od pričetka izvajanja pomoči na domu do leta 2000 je bil opazen dvig višine opravljenih ur v letih 1998 in 1999, ko je bilo mesečno povprečno izvedenih 1632 ur in 1750 ur, storitve pa je v primerjavi s preteklimi leti izvajala le ena izvajalka oziroma dve izvajalki več. Iz evidenc je razvidno, da je bil prispevek na opravljeno uro pomoči na domu za vse uporabnike enak v višini 200 SIT oziroma znižan prispevek 100 SIT na opravljeno uro storitve.

V letih 2000, 2001, 2002 je bilo poprečno število opravljenih ur približno enako, ravno tako je storitve povprečno izvajalo 15 oziroma 14 socialnih oskrbovalk.

Največji upad števila opravljenih ur in povprečnega števila uporabnikov storitve je bil v obdobju od leta 2003 do leta 2007, kar zagotovo lahko povežemo s pričetkom uvedbe Pravilnika o oblikovanju cen socialnovarstvenih storitev in Uredbe o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev (Uradni list RS, št. 110/2004), ki sta v našem okolju prinesla podražitev storitve in vključitev otrok k doplačilu storitve, v primeru, da uporabnik sam ni plačilno sposoben za plačilo storitve. To je seveda prispevalo k odpovedi storitve oziroma k zmanjšanju števila ur. S tem v zvezi prilagam v prilogi magistrskega dela članek iz lokalnega časopisa Naš Čas, z dne 22. 5. 2003, z naslovom Stresi in stiske starostnikov ter njihovih svojcev. Iz poročila o izvajanju pomoči družini na domu v letu 2005 je razvidno, da upad števila opravljenih ur pogojuje nihanju števila uporabnikov, ki potrebujejo maksimalen obseg storitve z njihovo vključitvijo v institucionalno varstvo ali smrtjo. Cena socialno varstvene storitve pomoč na domu je od 1. 5. 2005 znašala 1.908,00 SIT na uro, vse tri občine pa so k navedeni ceni namenile še dodatno subvencijo, in sicer občina Šoštanj v višini 50 %, MO Velenje in občina Šmartno ob Paki pa poleg 50 % še na podlagi lestvice, ki konkretnega upravičenca razvršča v plačilne razrede.

Od leta 2008 se je povprečno število opravljenih ur, kot tudi povprečno število uporabnikov, zviševalo. Najvišje število mesečno opravljenih ur je bilo v letu 2013, in sicer 2503 ur. V letu 2014 je število ur v primerjavi z letom 2013 upadlo za skoraj 6 %, število uporabnikov pa za skoraj 8 %. Upad povezujemo s spremembo cene socialno varstvene storitve od 1. 6. 2014, ki je še vedno veljavna in znaša ob subvenciji občin od 0,78 EUR na uro do 7,80 EUR na uro opravljene storitve. Prispevek uporabnika je odvisen od višine njegovih dohodkov.

Skozi ves čas izvajanja storitve pomoč na domu je bilo med uporabniki več žensk kot moških.

Starejši ljudje se raje odpovedo storitvi, kljub temu da jo potrebujejo, kot da bi pri plačilu obremenili svojce oziroma v ta namen zastavili svojo nepremičnino.

Največ pomoči se nudi pri gospodinjskih opravilih, ta pa se mnogokrat prepleta s pomočjo pri temeljnih dnevnih opravilih in pomočjo socialnih stikov. To se je potrdilo tudi v drugem delu raziskave, ko sem opravljala intervjuje z uporabniki pomoči na domu. Ob samih začetkih izvajanja pomoči so izvajalke izvajale predvsem pomoč pri gospodinjskih opravilih in smo jih tudi imenovali »gospodinje«.

V zadnjih štirih letih se je delež uporabnikov, ki so vključeni v dežurstva, povečal predvsem v letu 2015, v primerjavi s številom uporabnikov v letu 2012, za 70 %. Iz tega izhaja, da je izvajanje storitve v času vikendov in praznikov nujno potrebno.

Storitev smo pričeli izvajati z izvajalkami v okviru javnih del, v letu 2000 po sprejetju Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (Ur. l. RS št. 81/2000), ki ureja postopke poklicnih kvalifikacij, so prve izvajalke prejele certifikat za poklicno kvalifikacijo socialna oskrbovalka na domu. Po letu 2000 so bile v program vključene tudi zaposlene v okviru subvencioniranih zaposlitev s strani Zavoda RS za zaposlovanje. Če pogledamo situacijo danes, je vedno nižje število zaposlenih preko javnih del in vedno višje število zaposlenih za nedoločen čas. Tudi v Centru za socialno delo Velenje je storitve v okviru pomoči na domu v letu 2015 izvajalo 22 oseb zaposlenih za nedoločen čas ter tri osebe, ki so bile vključene v javna dela.

Glede na vedno večji obseg storitve bo v prihodnosti potrebno razmišljati o ustanovitvi Zavoda za pomoč na domu, o prenosu storitve k drugemu izvajalcu oziroma o kakšni drugi rešitvi, saj zahteva vodenje in koordiniranje takšne delovne ekipe večje število zaposlenih, kot je to trenutno 1,33 zaposlenega vodje in koordinatorja. Težave se pojavijo tudi v primeru bolniških staležev socialnih oskrbovalk in ureditev zamenjav, saj je naš cilj, da so vsi uporabniki pomoči na domu oskrbovani. Dogaja se, da so v primeru pomankanja kadra zaradi bolniškega staleža bolj obremenjene socialne oskrbovalke, ki delajo in mnogokrat presežejo normativ 110 učinkovitih ur na mesec, kot je to opredeljeno v Pravilniku o standardih in normativih socialno varstvenih storitev. Težave pa imamo kot izvajalci v situacijah, ko imamo nenapovedane odpovedi izvajanja pomoči na primer v primeru odhodov v bolnišnice, takrat pa se nam tudi dogaja, da ostanejo socialne oskrbovalke na

terenu nerazporejene in brez polnih delovnih ur. Vse navedene težave vodijo k razmišljanju v smeri ustanovitve Zavoda za pomoč na domu oziroma prenosu storitve k drugemu izvajalcu.

5.2. Poskusna teorija – intervjuji z uporabniki pomoči na domu

5.2.1. Trajanje pomoči na domu

Se nanaša na to, koliko časa uporabnik prejema storitve v okviru pomoči na domu. Pri štirih uporabnikih bi lahko le-to opredelili kot kratkotrajno, pod to štejemo oskrbo, ki traja do tri leta (»julija letos bo dve leti«, »dve leti«, »men se zdi, da dve leti, če se ne motim«, »ene tri leta je pa že menda«), pri osmih uporabnikih pa se je pokazalo, da koristijo storitve v okviru pomoči na domu več kot tri leta oziroma že daljši čas (»več kot 10 let. Še preden so se pričela dežurstva, sem postal vaš uporabnik«, »pomoč na domu koristim že šesto leto«).

Iz pogovorov z uporabniki je razvidno, da nihče od njih ni storitve vmes prekinil.

5.2.2. Pogostost izvajanja pomoči na domu

Največ uporabnikov prejema storitve 5-krat tedensko, torej vsak delovni dan (»Pride vsak dan zjutraj, da mi pomaga iz postle zlest, ker sam ne morem.«, »Pride vsak dan. Zjutraj eno uro in opoldne pol ure.«, »Od ponedeljka do petka eno uro na dan.«, »Vsak dan eno uro na dan, od pol enajstih do pol dvanajstih.«). K enemu od uporabnikov, ki prejema pomoč na domu vsak delovni dan, prihaja oskrbovalka dvakrat dnevno.

Trikrat tedensko sta uporabnika storitve dva uporabnika (»Trikrat na teden, ponedeljek, sreda petek«, »Ponedeljek, sredo, četrtek. Trikrat na teden po dve uri.«). Od ponedeljka do sobote se izvaja pomoč na domu pri enem uporabniku z namenom prinašanja toplega obroka hrane. Vsak dan v tednu in v letu pa izvajamo pomoč na domu pri enem uporabniku, ki lahko z našo pomočjo tudi živi v domačem okolju (»Zjutraj in zvečer prihajata vsak dan k meni po dve socialni oskrbovalki, ne glede na vikend in praznik.«)

5.2.3. Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo

Večina uporabnikov, ki so sodelovali v intervjuju, je s storitvijo pomoč na domu, ki se izvaja kot socialna oskrba izreklo visoko zadovoljstvo (»Da bi se lahko kaj spremenilo, ne vidim, ker sm zadovoljna«, »Zelo mi koristi«, »Pomanjkljivosti ne vidim«, »Podpirama, da obstaja takšna oblika. Sma slišana.«, »Jes sn zlo zadovolna.«, »Zdej zaenkrat še nič ne pogrešam.

Gospa ma zlate roke.«). Trije uporabniki niso izrazili visokega zadovoljstva s storitvijo, niti nezadovoljstva (»Drugih pripomb nimam.«, »Zaenkrat sma zadovoljna«, »Deklete, ko so čakale na službo, so bile precej bolj pripravljene; sedaj ko so dobile za stalno, pa se spremenijo. Takšna je večina od njih.«).

5.2.4. Soodločanje o nudenju socialne oskrbe

Eden od intervjujanih uporabnikov je podal mnenje v smeri, da ima možnost soodločati o nudenju socialne oskrbe »Sma slišana«. Ostali uporabniki so sicer izrazili visoko zadovoljstvo s storitvijo, izjava uporabnika »sma slišana« pa pove, da socialna oskrbovalka spoštuje in upošteva njune želje.

5.2.5. Način nudenja socialne oskrbe

Socialna oskrba se lahko izvaja kot pomoč pri gospodinjskih opravilih, pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih in pomoč pri opravljanju socialnih stikov. Največ uporabnikov v intervjuju koristi pomoč pri gospodinjskih opravilih (»Z M. grema v trgovino, ko grem po denar na banko«, »včasih mi prinese še kaj iz trgovine«, »Trikrat na teden mi kosilo prinese, zjutraj pa mi pripravi zajtrk, mi skuha kavo. Tamle vse pomije, pobriše prah«, »Mi pogreje kosilo, ali pa mi še kej zravnardi, kake palačinke al pa kaj takega«, Hrano mi prnese trikrat, sn zadovoln. Postlo mi preobleče, pomete po tleh«, »T. pa ob četrtkih s sesalcem po hiši«). Pri nekaterih uporabnikih pa se pomoč v gospodinjstvu in pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih prepletata (»Pri negi, prinosu hrane iz šole, nakupih v trgovini«, »Me umije. Prinese mi tudi iz trgovine, če kaj rabim«, »Zjutraj mi pripravi zajtrk, se umijema«, »Tist, ko mene umije in skuha. Tist, kar jes težko zmorem«, »Pomete, pomije, rože mi zalije (če M. spi). Drugače se z njo ukvarja. Jo nahrani, uredi.«). Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov pa se tudi prepleta z drugima dvema vrstama pomoči (»Ko nimam ne vem kekega dela, ko je že čist, pa sedima in se pogovarjama. Sem zelo zadovoljna«, »Najprej spijemo kavico, se mal pogovorimo, pol pa grema delati«, »Da se lehk kej pogovorimo, da nismo kr tiho«, »Se mal pomenmo, od kod je«, »Ko bo lepo vreme, me bo venta pelala«, »Vsak dan mi prinese kosilo, razen ob nedeljah ne. Se še kaj pogovori z menoj«). Druga servisna opravila, kot so urejanje receptov pri osebem zdravniku, občasni prevozi uporabnikov in likanje pa se opravljajo pri treh intervjujanih uporabnikih.

5.2.6. Odnos z oskrbovalko

Uporabniki imajo z oskrbovalko dober odnos. Eden uporabnik, h kateremu prihaja več oskrbovalk, je navajal da je odnos z oskrbovalko spoštljiv »Ta pridnim pa bi še sam kaj dal«, zaupen »Zmeraj sem rekel: deklete, tekle se zmenmo: ko greste, pogledajte elektriko, plin in vodo. Ko odidete, nas pustite kot nemočne otroke«, pozitiven (»sam bom prej pohvalil, kot pa pokritiziral«, »Sem srečen z nekaterimi, ker vem, da mi nekatere vse vrihtajo; še televizor mi vžge«, »Tak sem zadovoljen. Prosim za to, kar rabim«), družinske »socialne oskrbovalke, ki prihajajo, so kot člani družine«, nezadovoljujoč »Pri nekaterih manjka toplina oziroma sočutje« in preračunljiv »sam točno vem, kaj lahko pričakujem od ene in kaj od druge«. Dejstvo je, da pa uporabnik navaja več pozitivnih lastnosti v odnosu z oskrbovalkami kot negativnih. Ostalih enajst intervjujanih uporabnikov je govorilo samo o pozitivnem odnosu z oskrbovalkami. Dva sta govorila o družinskem odnosu »Tak smo se je navadli, da je ko naša«, »Smo se tak navadli na T., je tak ko domača. Je postala članica naše družine«. Pozitiven odnos s socialno oskrbovalko navaja sedem uporabnikov (»Pomankivosti ne vidim. Ta, ki prihaja k men, je tak prijetna«, »Obe sta v redu«, »je tek pedantna. Je parajčefna, da mi gre vzeti zdravila«, »Se fajn zastopmo«, »V takih trenutkih srečaš take ljudi, kot jih drugač ne najdeš«, »Me je S. na noge spravla«, »Zdaj sn zadovoljn«, »... Punce so zelo prijazne. Zlo prisluhnejo, so zelo srčne oziroma prisrčne«). Zaupen odnos s socialno oskrbovalko je izpostavilo pet uporabnikov. Nevedli so naslednje: (»Z vsako sem se razumela in sem jo imela rada. Zelo sem zadovoljna. Vse so ble pridne«, »... Ona tak ahta na mene. A vete, kak sm vesela za to.«, »jaz vidim sam pozitivno. Poštenje, pridnost«, »Da ji zaupaš, da ma celo hišo odprto, pa denarnice odprte, pa vse«, »Teta bi jo kar tukaj mela. Ji zaupam, je prijazna, za hece«). Odprt odnos s socialno oskrbovalko je navedel en uporabnik »Ne bi mogu rečt, da bi ena bla bolj od druge«, prav tako prijateljski odnos »Če bi pomoč prenehala, bi obdržali tisto vez, saj sem našla nekoga, ko ga tule okrog ni.«

5.2.7. Preživljanje dneva

Uporabniki pomoči na domu različno preživljajo svoj dan. Največ si jih krajša čas z gledanjem televizije (»Po pa mal televizijo gledam«, »Včasih berem, pa zravn zaspim. Pa drve nadevam, da mi ne ugasne. Pa toto kišto gledam.«, »Mož cel dan sedi. Gleda televizijo. Odprem zavese, da mal ven vidi.«, »Zvečer gledam dnevnik, pa se potem strašno sekiram. Rada gledam humor, oddajo na Žaru ... tako, da se mi majčkeno srce odpre. Pa kaj zdravstvenega rada pogledam.«) in ravno takšno število, to je štirje, tudi z občasnim branjem

(»Berem tud težje, ker me roke bolijo«, »Včasih berem, pa zravni zaspim ...«, Berem, radio bol mal poslušam.«, V knjižnico grem vsak teden, pa si prinesem knjige in revije. Knjige berem, zjutri pa ne vem, kaj preberem.«). Uporabniki tudi radi gredo ven, na sprehod (»Ven grem ob lepem vremenu«, Tudi v park grem, koker se začne toplo vreme. Z lokalcem se peljem tja, prehodim polovico parka, se malo vsedem, kaj preberem in grem nazaj.«) in skrbijo za gibanje (»Veliko hodim po stopnicah, najmanj enkrat na dan. Hodim tudi po stanovanju iz balkona v sobo«, Avta več nimama, pa grema okrog hiše ali pa po ulici.«) in se družijo bodisi osebno ali pogovor iščejo preko telefona (»V bloku imama dve sosedi, s katerima se podružima«, »Malo pride sosedova, mal po telefonu«, »Tule ji dela kratek čas«, »Tule sedim, pa ležim, pa se pogovarjamo, pa eno pa drugo.«). Štirje uporabniki so mi v intervjuju dejali, da gredo vsak popoldan počivat (»Pol je že kosilo, pa spet grem elmal počivat«, »Popoldan grem počivat«, Ob enih mam kosilo. Potem grem počivat ob pol dveh, mal zadremlem ...«). Trije uporabniki so tudi navedli, da se ob lepem vremenu radi vsedejo pred hišo (»Ko je bol toplo, grem na klopcu sedet pred hišo«, Če je pretoplo spet ne grem ven, ko mi ne paše«, Ko bo sonce bom šla pa zun«), ena od teh uporabnic pa je še navedla, da večji del dneva preživi tako, da sedi v hiši »Noter sedim«. Dva uporabnika sta navedla, da si dan krajšata s poslušanjem radia (»Radio mam cel dan prižgan. Brez tistga ne morm bit. Se mi zdi, da nekaj manjka.«, Berem, radio bol mal poslušam«). Uporabnica, ki težje hodi, je navedla, da enkrat tedensko še gre ven iz stanovanja do bližnje trgovine, »Drobnarije si enkrat tedensko sama nabavim, ob sobotah«, uporabnik, ki pa je na invalidskem vozičku, pa je dejal, da si finančne zadeve ureja sam in se v zimskih mesecih vsaj enkrat mesečno odpelje iz stanovanja »Sedaj, ko je mrzlo, ne grem ven, položnice pa vseeno sam urejam«. Drugi uporabnik, ki je tudi na invalidskem vozičku, pa dosti časa preživi ob računalniku in išče alternativne oblike zdravljenja »Brskam po računalniku. Imam posebno željo, da bi se pozdravil. Zdej iščem vse sorte možnosti, da bi ozdravel.« Nekateri opravijo nakupe v trgovini v času, ko je pri njihovem zakoncu socialna oskrbovalka, saj drugače ne morejo pustiti svojca samega v stanovanju »Drugače pa grem sama v času, ko je pri nama negovalka v trgovino, ali po opravkih«, ali pa opravijo kakšna druga opravila »Tisti čas, ko sem jaz vzunaj, ona to porihata.« Ena od uporabnic, ki živi sama in je naša najbolj oddaljena uporabnica, si krajša dan s pogovorom z oskrbovalko »Malo pogovorima, pa prej mine.« Svojec uporabnice pomoči na domu je navedel, da sta bili s hčerko lani prvič na dopustu »Lani sma šle prvič na morje.« Samo eden od uporabnikov pomoči na domu pa je izpostavil dolgčas, predvsem v popoldanskem času, saj iz zdravstvenih razlogov ne more preživljati časa kot v preteklih letih. »Popolden je dolgcajt. Televizije ne morm gledat, me oči pečejo

in boli glava. Tudi brat ne morm. Sedim in študiram, a je treba, da še čakam na jutrišnji dan, ko bo enak.«

5.2.8. Menjava oskrbovalk

Osem uporabnikov je glede menjave socialnih oskrbovalk za čas dopustov, bolniških staležev in tudi trajne zamenjave oskrbovalke dejalo, da jih to ne moti (»Je pa res odvisno vse od socialnih oskrbovalk.«, »Z vsako sem se razumela in sem jo imela rada. Zelo sem zadovoljna. Vse so ble pridne.«, »Je čist fajn. Je to celo mal zanimivo po eni strani.«, Menjave sprejemem.«, »Do vseh sem bla lepo presenečena. So korektne.«, »Men se zdi čist fajn. Zdej sn tek dobila. kar sn hotla, več pa ne nucam.«, »Mene to ne moti, vse so v redu.«, »Mene to čist nič ne moti. Ne, ne ... nikoli me ne moti.«). Menjavo oskrbovalk težje sprejemata dva uporabnika »Od kraja, ko pride težko sprejemem«, »Se morš posvetit. Pr vsaki sn mogu mal onegat ... ka to, kek pa kaj.« Dva od uporabnikov sta dejala, da ne želita, da bi prihajala druga oskrbovalka; eden od teh uporabnikov je brez izkušnje prihoda druge oskrbovalke »Ne bi želela druge.«, »Ne morem reči, ker skoz prihaja ista. Sma jo že navajena.«

5.2.9. Finančna zmožnost

Pet uporabnikov sem po opravljenih intervjujih razvrstila, da imajo srednjo finančno zmožnost. Njihove izjave so sledeče »Cena se mi zdi sprejemljiva. Ko nisem razsipna, pridem lepo čez mesec.«, »Kr gre. Občina da tolk zavravn, da ni noben problem.«, »Zmorema plačevati. Je dom dosti dražji.«, »Nekaj mora biti, ko že pridejo od daleč. Zdaj še kar gre.«, »Sej tek ne morte neč popraviti.«, »Men se zdi, da je kr solidno.« Med visoko finančno zmožnost sem uvrstila dva uporabnika, ki imata tudi v lasti nepremičnino »Prvo mi je to, da poravnam. To mora biti. Tako kot plačam južno, plačam tudi pomoč.«, »Plačujema drugi najvišji prispevek, saj ma mož visoko pokojnino. Še nikol nisma ostala dolžna.« Eden od teh uporabnikov je povedal še »Vesel sem, da sem stanovanje odkupil. Če ga ne bi odkupil, ne bi zmoğu plačevati.« Med uporabnike, za katere sem ocenila nizko finančno zmožnost, pa sem uvrstila tri. Njihove izjave so naslednje »Če bi bla cena nižja, bi blo bolj.«, »Od tuje pomoči se jemle. Pa kaj češ, to je pač predpis. Hrano so tudi podražili, pa še mal poslabšal.«, »Na dopustu nisem bila celih 25 let.«, »Se mi zdi kar visoka, kljub temu da dosti subvencionira občina Velenje.« Uporabnice, ki je oproščena plačila po Zakonu o socialnem varstvu, pa nisem opredelila »Glede na M. status je pomoč brezplačna.«

5.2.10. Formalno nujenje pomoči

Iz intervjuja je razvidno, da je osem uporabnikov pomoči na domu največkrat koristilo ali pa še koristijo pomoč s strani zdravstvene službe (»To sem se navadla, ko sem tolk po bolnicah bla tota leta. Trikrat na intenzivnem oddelku. Eno leto sem bila celo dvakrat v bolnici.«, »Pride tudi patronažna služba. Dva meseca nazaj je hodla k meni delovna terapevtka ...«, »Pomaga, da se umijema, pride še patronažna, da se spravim v tuš kabino.«, »Drugače še hodi patronažna sestra trikrat na teden za nego in prevez, za odvzem krvi pa enkrat na mesec. Zdravnik pride do mene, če je treba. Ja mela sn dve gospe od Hospika in sn bla zlo zadovoljna.«, »K zdravniku me vnuk pela, al pa dohtar pride gor.«, »Zdravnica pride ene dvakrat na leto.«, »Ko me je zagrabra bolečina in sn moru na pregled v Cele, pa sn biv takoj opriran. Patronažna sestra mi pride vsak drugi dan noge previt, ko mam odprte«, »Ortoped v Mariboru mi je dvakrat napisal za zdravišče, pa so mi dvakrat zavrnil. Moj zdravnik mi je reku, to morte pa samo ortopeda vprašat, če je možno, da bi to dobila.«). Ena uporabnica pa je kot formalno obliko pomoči omenila socialno službo »Nism si ga upala domov vzet, ker je mev kisik. S pomočjo soseda in ene gospe, ki dela v Topolšici, sem moža prestavla domov iz Ljubljane.«

5.2.11. Neformalno nujenje pomoči

Polovica uporabnikov prejema še dodatno pomoč v okviru svoje družinske in sorodstvene mreže (»Zvečer prihaja še sin, saj je mož težek in mu sama ne zmorem menjavat plenice in ga spraviti v postlo. Al pa to naredi sin. Sin prihaja vsak dan.«, Tu je svakinja.«, »Kar pa še pol dela ostane, pa še snaha umije. Kar dela še ostane, opravijo še svojci. Zdej je snaha doma, ne hodi v službo in je lažje. Snaha pride še zvečer in še kej pomije. Čez vikende mi pomagajo sorodniki. Sin pride zjutraj in mi skuha zajtrk, za kosilo pride snaha.«, »Sin mi pripelje iz trgovine, če ga rabim, mi pomagata s snaho.«, »Sej, če je kej takega mi tud otroc prnesejo.«, »Od nečakinje mož je na čakanju doma in tist pride in me okrog devetih da iz postle. Nečakinja pride, predn gre v službo in me vpraša, če kej rabim. Pa je nečakinja rekla, boš kr doma.«). S strani sosedov prejema pomoč pet uporabnikov (»Velik takle pridejo fantje in mi pomagajo zvečer. Skor vsak dan nekdo pride popoldan, štirkat na teden, trikrat sigurno pridejo. Kadarkoli jih lahko pokličem. Z enim sma zmenjena, da mi pride solato nardit, kaj skuhat. Ob desetih zvečer pride k meni vedno nekdo od sosedov in mi pomaga, da me da v postlo.«, »Lani sn dobila v bloku človeka, da ga je nesu do dvigala.«, »Na sosedsko pomoč ni vedno za računat. Če greš soseda prosit, ali bi prišel dans, pa vidim, da mu tud vedno ni.

Kirmokol bi kaj rekla, kirkol bi šel.«, »Imam sosede, ki jih lehk pokličem v primeru, da pade.«, »Tale soseda zmeraj maha, če kej rabim iz trgovine. V glavnem mi ta prnese.«). Eden od uporabnikov, ki sicer tudi uporablja pomoč s strani sosedov, je sodeč po izkušnjah dejal, da na sosedsko pomoč ni vedno za računat.

5.2.12. Druge oblike pomoči – dom za stare

Na bivanje v domu imajo uporabniki pomoči na domu precej različne poglede. Nekateri to obliko sprejemajo in imajo že z bivanjem v domu izkušnje, drugi pa imajo do odhoda v dom odklonilen odnos. Dva uporabnika imata do odhoda v domsko oskrbo pozitiven odnos (»Res je, da v domu imaš vse.«, »Lani je biv mož en tedn v domu, ko sm jes bla na morju s hčerko in vnukinjo.«). Eden uporabnik je zaradi bolezni zakonca že koristil storitve institucionalnega varstva »Mož je bil že tri mesece v domu v Topolšici, ko sem tudi jes zbolela.« Ena uporabnica razmišlja, da bo v primeru smrti zakonca morala oditi v dom, saj s svojo pokojnino ne bo zmogla vzdrževati hiše »Bo tudi pršlo, da bo treba v dom, ko bo edn sam ostal ne bo druge.« Eden od uporabnikov, ki nima svojih otrok in je v celoti odvisen od pomoči drugih, pa je dejal »Vsepovsod so me spravljali v dom. Pa je nečakinja rekla, boš kr doma«

5.2.13. Mobilnost

Pet intervjujanih uporabnikov uporablja pri hoji pripomočke za gibanje (»Čez dan je na vozičku.«, »Sama grem z vozičkom do hčerke, da ne bi padla.«, »Težko hodim. Z birglami.«, »Zmerm je problem, ko ne morm jet brez tetga heca (pokaže na hojico).«, »leva roka pa leva noga ne gre. Pa de še vsej s hojico mal gre.«). Pri dveh uporabnikih je mobilnost otežena »Če se le da, pozimi ne grem ven.«, »Za silo mi gre, dokler še lehk mal grem.« Zakonska partnerica uporabnica pomoči na domu je navedla, da mož zaradi stopnic ne more iz stanovanja oziroma pri tem potrebuje pomoč »Letos mož še ni bil zunaj.« Dva uporabnika pa sta popolnoma odvisna od pomoči drugih in sta mobilna le s pripomočki za gibanje »Ne grem nikamor.«, »Zdej ne grem neč ven. Na vas ne morm več. Hudo je, ko tud k ženi na grob ne morm več.«

5.2.14. Socialni stiki

Največ uporabnikov pomoči na domu, to je devet, jih je navedlo, da imajo socialne stike s svojimi svojci (»Tule je moja nečakinja, ki me je učila hodit po birglah (jo pokaže na

fotografiji). V sredo ob pol osmih zvečer sm bla stara 91 let. Sm misla, ko je med tednom, da bo bolj na tiho šlo. Pa so mi vseeno prišli voščiti. Nečakinja praznuje 60 let, danes bi mogla it, pa sem odpovedala. Nisem sposobna, da bi tam bla tak dolgo zvečer. V soboto bom šla dol in bom tam dva, tri dni.«, »Velikokrat pridejo iz Celja obiski k meni. Tudi starša, glede na to, da oče pozimi ne vozi. Mama pride k meni enkrat na teden.«, »Mam dva otroka. Hčerka je v Ljubljani, sin pa v Celju. Ekkrat na teden sin sigurno prleti, hčerka pa je zdravnica v Soči in je težje, ko ma še svojo familio in vnuke.«, »Hčerka in sin se za dopuste zamenjata, da je skoz nekdo v bližini.«, »Sestra sama ne more nikamor, ma kolke operirane. Jo je pripeljala njena hčerka. Una je dve leti mlajša od mene. Prpeljejo jo enkrat letno.«, »Včasih grem pa k hčeri v Velenje za dva, tri dni, za kak teden. Boh, da mam vnuka. Če ne, bi pa k hčeri šla.«, »Tudi hčerka živi tu blizu. Bratje pa sestre tud pridejo. Nas je še šest. Sestra je tu v Š. in večkrat pride.«, »Zdej je od nečakinje sin gor.«, »Hčerka živi v Celju. Tek, da mi tud ona kaj večjega iz trgovine prinese. Pride enkrat, dvakrat na mesec.« Šest uporabnikov je navedlo, da ima stike s sosedi (»Imam sosedo, potem eno sosedo profesorico. Gor višje mam tudi.«, »Od sosedov pride malokdo. Bližnji sosed je tudi bol bogi, je tist, se še prpela kdaj naokoli.«, »Včasih pridejo tud sosedovi otroci, se mal pogovorimo, se nasmejimo, pa grejo.«, »Sosedi pridejo občasno, sn pa rekla ne mi hojdit, ko je zdej tok boleznj.«, »Pridejo še sosedi.«, »V bloku smo tk kot sami tujci. Na hodniku se zelo pozdravljamo. Na obiske pa si ne hodimo.«). Zakonca, ki sta uporabnika pomoči na domu in ki sta bila v preteklosti zelo vpeta v okolje, v katerem živita, pa sta dejala, da jima ni več toliko do družbe »Nism več taka, da bi rabla družbo.« Ena od uporabnic je izrazila tudi strah pred osamljenostjo in je v ta namen prepustila svoje premoženje drugi družini, da na stara leta poskrbijo zanjo »Sn rekla, sama pa ne bom.« Ena od uporabnic je navajala tudi obiske s strani Društva upokojencev in Karitasa »Enkrat letno za novo leto prnesejo eno majhno darilce iz Društva upokojencev in Karitas.« Pri eni uporabnici so stiki pogosti, kar potrjuje njena izjava »Sosedi še tudi pridejo, pa tudi sorodniki. Sej mama ker večkrat kirga.« Eden od uporabnikov pa je navedel, da sestra sicer živi v bližini, vendar se zaradi zdravstvenih težav obeh in nemobilnosti ne vidita več«, »Sestro mam v vasi, pa je tek dementna, da že hodit ne more več.«

5.2.15. Posredovanje informacij o oblikah pomoči

Odgovor o tem, kje so starejši, bolni in invalidni ljudje izvedeli za pomoč na domu, imam le od dveh uporabnikov »So mi v bolnici rekli, da ta pomoč obstaja.«, »Hčerka je zvedla za pomoč na domu.« Eden je za pomoč na domu izvedel v bolnici, drugi pa od svojcev.

5.2.16. Potreba po večjem obsegu nudenja pomoči

Trije uporabniki so navajali, da bi potrebovali večji obseg pomoči, kot ga imajo sedaj. Uporabnica je navajala, da si zaradi nizke finančne zmožnosti ne zmore privoščiti večji obseg pomoči »Rabla bi več, vendar mam premal denarja. Potrebovala bi še večji obseg pomoči, vendar si je ne morem privoščiti.« Ista uporabnica je tudi navajala, da je čas nudenja oskrbe prekratek, kar so skupaj navedli trije uporabniki. »Drugač pa čas, ko je oskrbovalka tu, prehitro mine.«, »Men bi pasalo dve uri dopoldn, dve uri popoldn.«, »Je pa res, da v tisti uri ne more ne vem kaj naredit.«

5.2.17. Potreba po manjšem obsegu pomoči

Samo ena uporabnica od vseh obiskanih je navedla, da je zaradi izboljšanja zdravstvenega stanja zmanjšala obseg pomoči. »Zdravstveno stanje se mi je izboljšalo, zato sem zmanjšala obseg storitve.« Res pa je, da gre za uporabnico, pri kateri je bila ugotovljena nizka finančna zmožnost za plačilo oskrbe na domu.

5.2.18. Pomembne vloge v preteklosti

Dva od uporabnikov sta navedla, da sta bila zaradi svojih potencialov zelo aktivna v svojem lokalnem okolju. Izrekla sta naslednje »Midva sma bla steber v tem kraju. Povsod sma bla v vsakem društvu.«, »Prej sm bla vsesorte.« Kljub široki socialni mreži s strani svojcev in sorodstva sta uporabnika izrazila srednje zadovoljstvo s trenutno situacijo.

5.2.19. Zadovoljstvo s trenutno situacijo

Pri treh uporabnikih sem zaznala srednje zadovoljstvo s situacijo, v kateri trenutno živijo (»Jes pravim, da dokler bi bla pr pameti, bi blo še kar.«, »Dans ne morm več, sn vnuku dala harmoniko. Tud če sn sama, sm pa le doma.«, »Samo, da je zdravje, pa si gospod. Pa naj bo dnar, ker hoče. Pa drugi so še bolj bogi, ko ker ležijo.« Pri enem uporabniku sem zaznala vdanost v usodo in nezadovoljstvo s trenutno situacijo »Nism si to predvidevu. Nimaš kaj,

morš se mal sprijaznit. Starih ljudi ne mara nobedn več.« Nezačodoljstvo pri uporabniku povežujem s tem, da se mu je v lanskem letu zdravstveno stanje še poslabšalo, tako da je v celoti odvisen od pomoči drugih. V preteklih letih si je kljub temu, da je na invalidskem vozičku obdeloval še sam obdeloval vrt, sedaj pa je vedno manj opravil, ki jih še sam zmore. »Včasih si še sam skuham. Sn še vse predelu lan.«

5.2.20. Povzetek rezultatov in razprave poskusne teorije

67 % vprašanih uporabnikov koristi storitve pomoči na domu več kot 3 leta oziroma daljši čas. Nihče od njih ni storitve prekinil.

Največ uporabnikov koristi pomoč na domu vsak delovni dan v tednu. Imamo pa tudi uporabnika, ki koristi storitve pomoči na domu dvakrat dnevno, ne glede na dan v letu. Iz tega izhaja dejstvo, da je pomoč na domu pomembna storitev v okviru Nacionalnega programa socialnega varstva do leta 2020, katerega prioritetni cilj je razvoj skupnostnih oblik skrbi.

75 % vprašanih uporabnikov je izrazilo visoko zadovoljstvo s storitvijo pomoč na domu. Popolne kritike v zvezi z izvajanjem tovrstne storitve ni izrekel nihče od uporabnikov.

Uporabniki imajo možnost soodločati o nudenju socialne oskrbe na domu, kar se pokriva tudi z njihovim mnenjem glede visokega zadovoljstva s storitvijo.

Največ uporabnikov se poslužuje pomoči pri gospodinjskih opravilih. Pri 42 % vprašanih uporabnikih gre za prepletanje pomoči pri gospodinjskih opravilih in pomoči pri temeljnih dnevnih opravilih.

92 % uporabnikov opisuje odnos z oskrbovalko kot pozitiven.

Uporabniki pomoči na domu si z različnimi aktivnostmi krajšajo čas.

67 % uporabnikov menjava socialnih oskrbovalk ne moti. Pomembno se mi je zdelo dejstvo, da nekateri uporabniki dojemajo prihod različnih oskrbovalk kot zanimiv.

25 % vprašanih uporabnikov ima po lastni oceni majhno finančno zmogljivost.

Večji del uporabnikov pomoči na domu koristi še storitve zdravstvene službe (patronažne službe, obiske zdravnika na domu).

50 % vprašanih potrebuje še dodatno pomoč za bivanje v svojem domačem okolju s strani svoje družinske in sorodstvene mreže, mreže znancev ter sosedske pomoči. Predvsem pri uporabnikih, ki živijo na podeželju, je sosedska pomoč zelo živa.

25 % vprašanih bi storitve institucionalnega varstva koristilo le v primeru izgube oziroma bolezni zakonca ter v primeru, da ne bi imeli nikogar v sorodstveni mreži, ki bi lahko poskrbel za njih.

58 % vprašanih uporabnikov koristi pri hoji ortopedske pripomočke.

75 % uporabnikov ima stike s svojci, 50 % uporabnikov pa stike s sosedi oziroma znanci. Večina uporabnikov nima pogostih stikov s svojimi otroki, saj ti ne živijo v bližini.

Potrebe uporabnikov so večje, kot jim jih uspe zagotoviti s storitvijo. 25 % uporabnikov bi potrebovalo večji obseg storitev, vendar si jo zaradi nizke finančne zmožnosti ne morejo privoščiti. 8 % uporabnikov je zaradi izboljšanja zdravstvenega stanja obseg pomoči zmanjšalo.

5.2.21 Preverjanje hipotez

Hipoteza 1: Pomoč na domu je ena od pomembnih socialnovarstvenih storitev, ki pripomore k temu, da lahko uporabniki čim dlje ostanejo v svojem domačem okolju. Menim, da so, poleg obiskov socialnih oskrbovalk, pomembna tudi druga socialna omrežja, ki jih ima posameznik, in da več socialnih omrežij, kot ima posameznik, bolj kakovostno je njegovo življenje v domačem okolju.

Trditev drži. Na zadovoljstvo uporabnikov imajo vpliv mobilnost, socialni stiki, življenje v domačem okolju in lastna zmožnost še kaj postoriti. Iz tega bi lahko rekli, da pomoč na domu omogoča ljudem podporo pri tistih opravilih, ki jih sami več ne zmorejo in s tem kvaliteto bivanja v domačem okolju.

Hipoteza 2: Večina uporabnikov zmore plačevati prispevek k ceni storitve, glede na subvencijo vseh treh občin k ceni storitve tudi do 90 %.

Trditev drži. Med uporabnike za katere sem ocenila nizko finančno zmožnost, sem uvrstila le tri osebe oziroma 25 % uporabnikov od vseh intervjujanih.

Hipoteza 3: Glede na to, da v centru ne beležimo pripomb s strani uporabnikov pomoči na domu, pripisujejo socialne oskrbovalke izvajanju storitve visok pomen in se trudijo opravljati storitve pri uporabnikih čim boljše.

Trditev drži. Vseh 17 socialnih oskrbovalk, ki so sodelovale v skupinskem intervjuju, je navedlo, da pripisujejo storitvi pomoč na domu zelo visok pomen.

5.3. Poskusna teorija – intervju s socialnimi oskrbovalkami na domu

Celotni skupini socialnih oskrbovalk se zdi storitev pomoč na domu zelo pomembna, tako iz vidika uporabnikov kot tudi iz vidika njihovega prispevka k delu, da lahko uporabniki ostajajo v svojem domačem okolju in so zadovoljni.

Socialne oskrbovalke povedo, da se jim zdi odnos z uporabniki pomemben. Pri vzpostavljanju odnosov z uporabniki socialne oskrbovalke uporabljajo lastnosti, kot so iskrenost, empatija, simpatija, zaupnost, kar so v odnosu do socialnih oskrbovalk navajali tudi uporabniki. Pri delu spoštujejo njihove želje, prihajajo dobre volje in svoje težave pustijo doma. Ena od oskrbovalk pa je izpostavila, da skrbi za dobre odnose z uporabniki tudi s petjem.

Uporabniki pokažejo, da se prihoda socialnih oskrbovalk razveselijo, ko jih prijazno sprejmejo, veselje se odraža na njihovih obrazih, ena od oskrbovalk pa je dejala, da jo ob prihodu pričaka kuhana kava s strani uporabnice, kar se sklada z izjavo ene od uporabnic, ki je sodelovala v intervjuju in dejala: »Najprej spijemo kavico, se mal pogovorimo, pol pa grema delat.«

Socialne oskrbovalke so dejale, da je zaupanje temelj v odnosu, za kar pa se potrebuje svoj čas. Marsikdaj se dogaja, da jim uporabniki zaupajo več, kot pa svojcem.

Nesporazume oziroma konflikte situacije na terenu socialne oskrbovalke rešujejo v odnosu do uporabnikov s pogovorom. Nobena od socialnih oskrbovalk, ki so sodelovale v intervjuju, ni dejala, da bi prišlo do takšnega konflikta, ki ga ne bi mogla rešiti. Vse so se strinjale tudi s tem, da je potrebno pri uporabnikih še odkrivati njihove potenciale in jih vzpodbujati, da sodelujejo v tem, kar še zmorejo. Tako imajo občutek lastne vrednosti.

Vseh 17 socialnih oskrbovalk je dejalo, da z veseljem opravljajo svoje delo. Ena je dejala, da je to delo zelo krasno, včasih tudi malo naporno. Nekatere to ne jemljejo kot poklic, ampak kot svoje poslanstvo. Podale so predlog, da bi strokovni delavec v okviru pomoči na domu lahko dal še več informacij svojcem v smislu priprave prostora, v katerem starejša oseba biva in ureditev ortopedskih pripomočkov z namenom, da se olajša delo socialnih oskrbovalk. To je mišljeno predvsem v primerih, ko gre za pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih.

Vseh 17 socialnih oskrbovalk je dejalo, da se za svoje delo ne čutijo dovolj stimulirane, da je plača prenizka in da si z denarjem, ki ga zaslužijo, ne morejo privoščiti oddiha,

rehabilitacije. Drug problem, ki so ga tukaj izpostavile, je uporaba lastnega osebnega vozila v službene namene. Socialne oskrbovalke so se sicer ob sprejemu na delovno mesto strinjale, da bodo uporabljale svoje vozilo za prevoz od uporabnika do uporabnika, vendar raziskava kaže, da si s prevoznimi stroški, ki jih dobijo plačane, ne pokrijejo amortizacije vozil. Njihov predlog je, da bi center imel službena vozila za opravljanje programa pomoči na domu.

Strinjajo se, da si pri delu pomagajo z znanjem, ki ga dobijo na notranjih izobraževanjih, na superviziji, ki je organizirana. Kljub temu, da jim je vodja pomoči na domu iz vidika strokovnega suporta na voljo, predlagajo še možnost psihološkega suporta v primeru njihovih stisk ter seveda potrebo po večji povezanosti in medsebojni pomoči v delovnem timu. Vse se strinjajo, da so odnosi med sodelavci zelo pomembni in da vplivajo na kvaliteto opravljenega dela. Pomembno je tudi, da v primeru konflikta v delovnem timu nadrejeni na to opozorijo in pomagajo rešiti konflikt.

Vse socialne oskrbovalke bi spremenile sedanjo prakso obračunavanja delovnih ur in bi premike med uporabniki štete med efektivni delovni čas. Predlagajo pa tudi, da bi jim kot njihov delodajalec uredili službena vozila ter obračunali malico za čas opravljanja večernega dežurstva.

Od oktobra leta 2008 imamo s strani centra organizirana dežurstva pri tistih uporabnikih, ki živijo sami oziroma nimajo široke socialne mreže, predvsem za pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih. Oskrbovalke se v času dežurstev pri uporabnikih izmenjujejo in menijo, da za svojece ni enostavno, ko na teren prihajajo različne socialne oskrbovalke, kljub temu da so intervjuji z uporabniki pokazali, da 67 % uporabnikov menjave socialnih oskrbovalk ne moti. Socialne oskrbovalke so poudarile tudi dejstvo, da so si med seboj zelo različne, kar bi ponovno lahko povezali z izjavo enega od intervjujanih uporabnikov, ki je dejal: «Sam točno vem kaj lahko pričakujem od ene in kaj od druge.»

Na vprašanje, ali vpliva nagrajevanje na kakovost izvedenih storitev, so bile vse soglasne, da kakovost ni pogojena z nagrajevanjem, saj je za njih največja stimulacija takrat, ko jim uporabniki rečejo, da so zadovoljni z njimi in da ne delajo s predmeti, ampak z ljudmi. Jim pa seveda finančna stimulacija pomeni nek zagon za delo, vendar se to ne odraža v kvaliteti opravljenih storitev v odnosu do uporabnikov.

6. SKLEPI

- Skozi vsa leta izvajanja storitve je bilo v storitev vključenih več žensk kot moških.
- 50 % uporabnikov, ki so sodelovali v intervjuju, živi samih v lastnem gospodinjstvu, ostalih 50 % pa živi skupaj z zakoncem oziroma osebo, ki jim nudi pomoč.
- Največ vprašanih uporabnikov koristi pomoč na domu vsak delovni dan.
- Pomoč na domu omogoča ljudem podporo v tistih aktivnostih, ki jih sami več ne zmorejo in s tem kvaliteto bivanja v domačem okolju ter prav tako druženje. Tudi socialne oskrbovalke ocenjujejo pomembnost storitve kot zelo visoko.
- Večjemu delu uporabnikov odgovarja menjava socialnih oskrbovalk, slednje pa menijo, da prav gotovo za uporabnike in svojce ni prijetno, ko se jih v času dežurstev toliko zamenja.
- Potrebe uporabnikov so večje, kot se jim uspe zagotoviti s storitvijo. 25 % uporabnikov je izpostavilo, da bi oskrbo potrebovali daljši čas, vendar si je zaradi nizke finančne zmožnosti ne zmorejo privoščiti.
- Cena storitev med tednom je za 75 % uporabnikov primerna, za ostale je visoka ali previsoka.
- Starejši ljudje se raje odpovedo storitvi, kljub temu da jo potrebujejo, kot da bi pri plačilu obremenili svojce oziroma v ta namen zastavili svojo nepremičnino.
- Največ uporabnikov uporablja pomoč pri gospodinjskih opravilih, v povezavi z drugimi storitvami.
- Tako uporabnikom kot socialnim oskrbovalkam je zelo pomemben odnos, ki ga vzpostavijo in zaupanje.
- V času vikendov največkrat ponudijo pomoč sorodniki, znanci oziroma sosedje.
- Pri uporabnikih, ki živijo na podeželju, sosedska pomoč še zelo živi.
- Večji del uporabnikov pomoči na domu koristi tudi storitve zdravstvene službe, predvsem s strani patronažne službe.

7. PREDLOGI

Občine v našem lokalnem okolju naj še naprej namenjajo tolikšno pozornost starejšim ljudem v smislu višjega subvencioniranja socialno varstvene storitve pomoč družini na domu, kot je zakonsko predpisana. Cena za uporabnika naj v vseh treh občinah naše lokalni skupnosti ostane enaka, saj to pomeni enako obravnavo uporabnikov. Finančno rešitev vidim v predlaganem Zakonu o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, saj bi na ta način uvedli dodatno zavarovanje in nov vir financiranja.

Organizacija delavnic in posvetov na temo skrbi za starega človeka v domačem okolju z namenom povezovanja in izmenjave izkušenj svojcev oziroma oseb, ki tovrstno delo opravljajo, je zelo smiselna in nujno potrebna. Za otroke oziroma sorodnike, ki skrbijo za stare ljudi, je v današnjem času lahko takšna skrb zelo naporna. Zaradi samega načina življenja lahko pride tudi do pregorelosti.

Krepiti je treba sodelovanje s patronažno službo v smislu organizacije skupnih sestankov z namenom podajanja informacij o stanju in potrebah starih ljudi oziroma uporabnikov pomoči na domu in z ostalimi službami, ki se ukvarjajo z oblikami pomoči starejšim.

Oskrbovalkam naj bo v okolju, kjer uporabnik živi, po možnosti na voljo čim več pripomočkov za lažje delo, predvsem v sklopu pomoči pri temeljnih dnevni opravilih.

Oskrbovalkam moramo še naprej zagotavljati čim več strokovnega suporta in izobraževanj.

Glede na vedno večje število uporabnikov v okviru storitve pomoči na domu bo v prihodnje potrebno razmišljati o ustanovitvi Zavoda za pomoč na domu oziroma prenosu storitve k drugemu izvajalcu, saj na centru, zaradi kadrovske podhranjenosti in vedno večjega obsega del in nalog, ne uspemo zagotavljati rednega nadzora nad delom socialnih oskrbovalk. Eno od možnih rešitev vidimo tudi v pričetku uporabe novejših tehnologij, kot so dlančniki za elektronsko beleženje poti od uporabnika do uporabnika pomoči na domu.

8. LITERATURA IN VIRI

- Acceto, B. (1977), Starost, staranje in starostno varstvo. Ljubljana. Republiški odbor Rdečega križa.
- Acceto, B. (1987), Starost in staranje. Ljubljana. Cankarjeva založba.
- Birsa, M. (1992), Življenje po šestem križu. Pomurska založba.
- Creagan, E.T. (2001), Klinika Mayo o zdravem staranju. Odgovori za uspešno tretje življenjsko obdobje. Ljubljana: Educy.
- Dragoš, S. (2000), Socialne mreže in starost. Socialno delo 39, 4-5: 293-314.
- Filipovič Hrast M., Hlebec V., Knežević Hočevar D., Černič Istenič M., Kavčič M., Jelenc Krašovec S., Kump S., Mali J. (2014), Oskrba starejših v skupnosti: Dejavnosti, akterji in predstave. Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani.
- Flaker, V., Mali, J., Kodele, T., Grebenc, V., Škerjanc, J., Urek, M. (2008), Dolgotrajna oskrba: Očrt potreb in odgovorov nanje. Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani.
- Flaker, V., Nagode, M., Rafaelič, A., Udovič, N. (2011), Nastajanje dolgotrajne oskrbe ljudje in procesi – eksperiment in sistem. Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani.
- Hlebec, V. (urednica), Šircelj, M., Kolarič, Z., Kump, N., Stropnik, N., Mali, J., Hvalič Touzery, S., Nagode, M., Mandič, S., ... (2009), Starejši ljudje v družbi sprememb. Maribor: Aristej 2009. Dialogi: humanistična in družboslovna zbirka; letnik 10.
- Hlebec, V., Nagode, M., Filipovič Hrast, M. (2014). Kakovost socialne oskrbe na domu: vrednotenje, podatki in priporočila. Fakulteta za družbene vede. Založba FDV.
- Hojnik Zupanc, I. (1999), Samostojnost starejšega človeka v družbeno-prostorskem kontekstu. Ljubljana: Znanstvena knjižnica FDV.
- Hvalič Touzery, S. (2007), Supporting Family Carers of Older People in Europe – The National Background Report for Slovenia, Hamburg.
- Jurdana, M., Poklar Vatovec, T., Peršolja Černe, M. (2011), Razsežnosti kakovostnega staranja. Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales.
- Lunder, U., Logar, V. (2003), Paliativna oskrba v Sloveniji in izzivi za prihodnost. Zdravniški vestnik, 72, 11: 643-647.
- Milošević Arnold, V. (2003), Nega starejših in bolnih: zbornik referatov. Škofja Loka, 28.-30. januar 2003: 5-12, Ljudska Univerza Škofja Loka.
- Mali, J. (2008), Od hiralnic do domov za stare ljudi. Ljubljana. Fakulteta za socialno delo.
- Mali, J. (2011), Pogled z vidika skrbi za stare ljudi – Pripombe k predlogu Zakona o socialnovarstveni dejavnosti. Socialno delo, 50, 1: 59-62.
- Mali, J. (2013), Dolgotrajna oskrba v mestni občini Ljubljana. Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani.
- Mali, J., Mešl, N., Rihter, L. (2011), Socialno delo z osebami z demenco: Raziskovanje potreb oseb z demenco in odgovorov nanje. Fakulteta za socialno delo.

Nagode, M. (2009), Organizirana pomoč za starejše ljudi, ki živijo na domu: pomoč na domu in varovanje na daljavo. V: Hlebec, V. Starejši ljudje v družbi sprememb. Aristej. Maribor. (125-138).

Prijatelj, M. (2002), Boljša kakovost življenja starejših, ki potrebujejo pomoč, Specialistična naloga. Visoka šola za socialno delo.

Prijatelj, M., Rus Kovačič, N. (2003), Specialistično delo: Pomoč na domu za starejše osebe in druge uporabnike. Visoka šola za socialno delo, Ljubljana.

Ramovš, J. (2003), Kakovostna starost. Socialna gerontologija in gerontagogika, Inštitut Antona Trstenjaka in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Ramovš, J., Lipar, T., Ramovš, M. (2012), Kakovostna starost, 15, 3: 3-32.

Ramovš, J. (2013), Staranje v Sloveniji: raziskava o potrebah zmožnostih in stališčih nad 50 let starih prebivalcev Slovenije. Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje.

Rus Kovačič, N. (2002), Pomoč na domu za starejše osebe in druge uporabnike. Univerza v Ljubljani, Visoka šola za socialno delo.

Vertot, N. (2009), Prebivalstvo Slovenije danes in jutri 2008-2060, Projekcija prebivalstva po europop2008 za Slovenijo. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.

Žiberna, A., Kožuh Novak, M. (uredili) Slovenska filantropija, Odnos do starejših v slovenski javnosti. (2007), Zveza Društev upokojencev Ljubljana.

Žnidarec Demšar, S. (2002), Skupnostna usmeritev v socialnem delu (Analiza skupnostnih projektov in skupnostne skrbi na celjskem območju), Magistrsko delo. Fakulteta za družbene vede.

MDDSZ (2006), Strategija varstva starejših do leta 2010 – Solidarnost, sožitje in kakovostno staranje prebivalstva.

Festival za tretje življenjsko obdobje, Zbornik – Za strpno in socialno sožitje vseh generacij, 10. Festival za tretje življenjsko obdobje. (2010), Ljubljana.

9. Festival za tretje življenjsko obdobje. (2009), Cankarjev dom, Ljubljana, Ljubljana – Inštitut Hevrek.

Viri:

Arhiv CSD Velenje-dnevnik izvajalk pomoči na domu od leta 1992 do leta 1998.

Arhiv CSD Velenje-prispevki k pomoči na domu po občinah in mesecih od leta 1999 do leta 2006.

Arhiv CSD Velenje-prispevki k pomoči na domu po občinah in mesecih od leta 2007 do leta 2010.

Center za socialno delo Velenje (2012), Poročilo o izvajanju socialno varstvene storitve pomoč na domu za leto 2011, Velenje, februar 2012.

Center za socialno delo Velenje (2013), Poročilo o izvajanju socialno varstvene storitve pomoč na domu za leto 2012, Velenje, februar 2013.

Center za socialno delo Velenje (2014), Poslovno in letno poročilo za leto 2013, Velenje, februar 2014.

Center za socialno delo Velenje (2015), Poročilo o izvajanju socialno varstvene storitve pomoč na domu za leto 2014, Velenje, februar 2015.

Center za socialno delo Velenje (2016), Poslovno in letno poročilo za leto 2015, Velenje, februar 2016.

Dokumentacija Centra za socialno delo Velenje od leta 1992 do leta 2015, Zvezki vodenja evidence ur po uporabnikih pomoči na domu.

Mestna občina Velenje (2014), Strategija razvoja socialnega varstva v Mestni občini Velenje za obdobje od 2014 do 2020.

Mestna občina Velenje (2016), Poročilo Mestne občine Velenje o izvedenih aktivnostih za izboljšanje življenja starejših v Mestni občini Velenje za leto 2015.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti: Resolucija Nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2013–2020.

Skupnost centrov za socialno delo (2013), Katalog javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev, ki jih izvajajo centri za socialno delo.

Spletne strani:

Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo, [http:// www.irssv.si](http://www.irssv.si).

Statistični urad Republike Slovenije, <http://www.stat.si/StatWeb>.

Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 45/2010) <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=2012243>, z dne 13. 3. 2016.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-202 (Ur. l. RS, št. 39/2013), <http://www.uradni-list.si/1/content?id=113130>, dne 13. 3. 2016.

Zakon o socialnem varstvu - ZSV (Ur. l. RS, št. 54/92 z dne 13. 11. 1992), <http://www.uradni-list.si/1/content?id=77822>, dne 13. 3. 2016.

9. PRILOGE

9.1 Zapisi intervjujev

INTERVJU ŠT. 1: OSEBA A

Oseba živi sama v mestnem središču. Je na invalidskem vozičku in popolnoma odvisna od storitev v okviru socialne oskrbe na domu. Stara je 67 let.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Več kot 10 let. Že preden so se pričela dežurstva, sem postal vaš uporabnik.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

Zjutraj in zvečer prihajata vsak dan k meni po dve socialni oskrbovalki, ne glede na vikend in praznik.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Pomoč na domu je nujno potrebna za nas. Socialne oskrbovalke, ki prihajajo, so kot člani družine.

Kje vidite pomanjkljivosti?

To je odvisno od človeka. Nekdo ima to v sebi, nekdo pa ne. Pri nekaterih manjka toplina oziroma sočutje.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

Uporabniki smo na takem stanju, da si ne moremo nič pomagati. Sam bom prej pohvalil, kot pa pokritiziral. Je pa res odvisno vse od socialnih oskrbovalk. Sam točno vem, kaj lahko pričakujem od ene in kaj od druge. Zmeraj sem rekel, deklete, tekle se zmenmo: »ko greste, pogledajte elektriko, plin in vodo. Ko odidete, nas pustite kot nemočne otroke.«

Deklete, ko so čakale na službo, so bile precej bolj pripravljene; sedaj, ko so dobile za stalno, pa se spremenijo. Takšna je večina od njih. Vi ste doma v mestu, kar se tiče dostopnosti ni problema.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Pri negi, prinosu hrane iz šole, nakupih v trgovini; iz zunanje mreže nimam nikogar. Zjutraj me dajo na voziček. Sem srečen z nekaterimi, ker vem, da mi nekatere vse vrihtajo; še televizor mi vžge. Tak sem zadovoljen. Prosim za to, kar rabim.

Ali greste kaj ven iz stanovanja?

Sedaj, ko je mrzlo, ne; položnice pa vseeno sam urejam. Knjigo imam na banki in sam urejam finančne stvari.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Fajn je, da so vse seznanjene, kaj je treba pri določenem pacientu narediti. Samo, da ima ta čut do mene, ta človeški pristop. Vsaki rečem, pogledjte šporhert. Zadnjič se je zgodilo, da smo štedilnik pustili vštekan, čeprav smo bili trije tu. Študiral sem, če bo kar koli narobe, ko je bila prižgana plošča, sem raje čakal v dnevni sobi in od tam klical pomoč.

Ali ocenjujete, da vpliva izobrazba na kvaliteto dela?

V ospredju je človeška nota. Če ma v sebi čut, ne vidim razlike. Točno se vidi, kak ma doma. Eni so navajeni na mal čistoče, mal nege; eni tudi popolnoma nič.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Sam, da se ne bi začelo v glavi kaj dogajati. Kaj bi pa človek brez pomoči. Res je, da v domu imaš vse. Vesel sem, da sem stanovanje odkupil. Če ga ne bi odkupil, ne bi zmoгу plačevat.

Kaj menite glede višine prispevka?

Prvo mi je to, da poravnam. To mora biti. Tako kot plačam južno, plačam tudi pomoč. Ta pridnim pa bi še sam kaj dal.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

Prestavljanje na voziček, slačenje in oblačenje je za mene napor. Prav tako tudi za dekleta. Problem je, da te slečejo. Na voziček me dajo kot otroka. In to ni enostavno za njih. Za premikanje po postli smo pogruntali sistem. Če se le da, pozimi ne grem ven. Poleti ja, zdaj pozimi pa ne. Poleti sem čist cel dan bil vzunaj. Ko prideš ven med ljudi, jih poznaš, spregovoriš in se čist drugač počutiš.

INTERVJU ŠT. 2: OSEBA B

Intervju sem opravila pri osebi, ki živi sama v stanovanju, v bloku v mestu. Svojih otrok nima. Stara je 91 let.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Od 2012 leta, ko sem mela obe nogi v gipsu zlomljene. A sm vam že pokazala sliko, ko sem bila pri nečakinji v Vojniku, ko sm mela obe nogi zlomljeni. Tule je moja nečakinja, ki me je učila hodit po birglah. To pa mam še, ko mi je negovalka Suzana pisala iz Amerike.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

Trikrat na teden, ponedeljek, sreda, petek. Meni to pride zelo prav. Komaj čakam, da pride.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Navadno drugega, tretjega v mesecu grema po penzijo. Enkrat mesečno me oskrbovalka pelje na pošto. Mi prinese cel karton mleka, mi pomaga. Okrog 20. že nekaj denarja porabim, potem grema spet na banko in spet v trgovino. Če imam preveč denarja doma, ga preveč porabim.

Kje vidite pomanjkljivosti?

Jaz sem zadovoljna. Ko grem v zdravstveni dom, mam taksi. Lejte, tukaj mam apoteko. Si že zvečer vse pripravim za zjutraj. To sem se navadla, ko sem tolk po bolnicah bla tota leta. Trikrat na intenzivnem oddelku. Eno leto sem bila celo dvakrat v bolnici. Toto leto pa še nisem bla. Naj le tak ostane.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Jaz sem zadovoljna. K men je ta prvo hodla Ana, pa se je upokojila. Olga je bla tak pridna. Imam rada, da hodi Maja. Z vsako sem se razumela in sem jo imela rada. Zelo sem zadovoljna. Vse so ble pridne. Faniko sem tud tak rada mela. Zdej pa mam Majo tak dolgo. Ko nimam ne vem kakega dela, ko je že čist, pa sedima in se pogovarjama. Sem zelo zadovoljna.

Kdo še prihaja k vam?

Imam sosedo, potem eno sosedo profesorico. Gor višje mam tudi. Sm mela lansko leto 90 let. Tle so celo objavli v Šaleškem zborniku (mi pokaže fotografijo z besedilom). V sredo ob pol osmih zvečer sm bla stara 91 let. Sm misla, ko je med tednom, da bo bolj na tiho šlo. Pa so mi vseeno prišli voščiti. Od leta 1985 živim sama, ko mi je umrl mož. Nečakinja praznuje 60 let, danes bi mogla it, pa sem odpovedala. Nisem sposobna, da bi tam bla tak dolgo zvečer. V soboto bom šla dol in bom tam dva, tri dni.

Kaj menite glede višine prispevka?

Cena se mi zdi spremenljiva. Zdej so nam zelo povišali penzijo, za 7 centov. Je pa le. Po pokojnem možu še dobivam 50 EUR, dobivam pa še veteranski dodatek, ko sm bla 4 leta internirana. Tisto se nikamor nič ne šteje. Tisto dobivam 100,00 EUR. Ko nisem razsipna, pridem lepo čez mesec.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Z Majo grema v trgovino, ko grem po denar na banko. Drobnarije si enkrat tedensko sama nabavim, ob sobotah. Dvakrat mesečno pa grema z oskrbovalko. Ko grema drugič, mi gre negovalka plačat

položnice na blagajno, ki jih vse skup spravim, jaz pa grem po trgovini. Ona tak ahta na mene. A vete, kak sm vesela za to. Zdej pa mi ona zrihta še recepte. Prej sem mogla sama it s taksijem in vsakokrat je bilo 5 EUR. Po dvakrat sem mogla it po recepte in vsakokrat je blo pet evrov. Zdravnik mi je reku, da morm velik hodit. Veliko hodim po stopnicah, najmanj enkrat na dan. Hodim tudi po stanovanju iz balkona v sobo. Nikol ne sedim brezvestno. Ne bom kritizirala, imam pa sosedo, ki se je zasedela, kar pa ne vela. Trudim se, da sn na nogah.

Kje ste izvedeli za pomoč na domu?

Jaz sploh nisem vedla za pomoč. Me je takrat zlo skrbelo. V Celju v bolnici sem dobila obe nogi v gips. Imela sem prijateljico Milevo. Drug dan me je koleno tak bolelo, da nisem mogla stopit. V Celju popoldne sem obe nogi dobla v gips. Ko sem sedela na vozičku, pride bivši župan in mi reče gospa, kaj pa vi delate tu. Jaz pa sn se začela jokati. One so govorile z njim. Župan je reku, tu pa mormo zrihrat eno pomoč. Drug dan dopoldne ste pa že pršle. Nism mogla prit do njega, da bi se mu zahvalla. Zdej se je baje odselil. Pa tak sm mu hvaležna. Sorodnica mi je zrihtala, da sm dobila hojco, pa birgle. Brez birgle ne morem hodit, hojico pa sm dala nazaj. Z birglami grem ven. Drugače ne morem. Krč me ponoči.

Kako vam poteka dan?

Skoz od začetka mam enako. Trikrat na teden. Tek sn se navadla. Tak sm zadovoljna. Ob enih mam kosilo. Potem grem počivat ob pol dveh, mal zadremlem. Popoldne gledam nadaljevanke. Brez tistga ne morem bit. Radio mam cel dan prižgan. Brez tistga ne morm bit. Se mi zdi, da nekaj manjka. Da bi se lahko kaj spremenilo ne vidim, ker sm zadovoljna. Zahvaljujem se vam, da ste me sprejeli na obisk. Prav vesela sem, da sn vas vidla.

INTERVJU ŠT. 3: OSEBA C

Oseba živi sama v hiši na vasi. Je na invalidskem vozičku in odvisna od storitev v okviru socialne oskrbe na domu. Ima vsakodnevno sosedsko pomoč. Stara je 61 let.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Zelo mi koristi. Ne bi mogu zdele živet sam. Že 15 let sn bolan. Pomoč na domu koristim že šesto leto.

Kako pogosto prihaja k vam socialna oskrbovalka in kdaj?

Pride vsak dan zjutraj, da mi pomaga iz postle zlest, ker sam ne morem. Me umije. Prinese mi tudi iz trgovine, če kaj rabim. Imel sm tud neformalno pomoč za kuhanje s strani javne delavke. Pride tudi patronažna služba. Imam posebno željo, da bi se pozdravil. Zdej iščem vse sorte možnosti, da bi ozdravel.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Zelo mi koristi. Ne bi mogu zdele živet sam. Dokler sn lahk sam kej naredu, je blo drugač. Se ne smem kej pritoževat. Velik takle pridejo fantje in mi pomagajo zvečer. Skor vsak dan nekdo pride popoldan, štirkat na teden, trikrat sigurno pridejo. Kadarkoli jih lahko pokličem. Z enim sma zmenjena, da mi pride solato nardit, kaj skuhat. Se da kr fajn skoz pridit.

Kje vidite pomanjkljivosti?

Jih ne vidim.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

To pa je. Storitve od začetka pa do danes ni upadla.

Pri katerih opravilih vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Pride vsak dan zjutraj, da mi pomaga iz postle zlest, ker sam ne morem. Včasih mi prinese še iz trgovine.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

Ob lepem vremenu. Brskam po računalniku. Imam posebno željo, da bi se pozdravil. Zdej iščem vse sorte možnosti, da bi ozdravel.

Kaj menite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Ne bi mogu rečt, da bi ena bla bolj od druge. So take malenkostne razlike. Ne bi mogu rečt, da bi storitev upadla. Je čist fajn. Je to celo mal zanimivo po eni strani. Vsak človk je mal drugačn. Neki tega se tu nauči, neki tam.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Seveda, brez pomoči zdejele ne bi mogu živet.

Kaj menite glede višine prispevka?

Kr gre. Edin neki se mi dogaja. Zgodi se, da ko me fantje prestavljajo iz vozička na stol, pade kaka položnica in zgine. Nekdo pobere in nekam zloži, zato sn včasih dolžn neki dnarja. Pri najboljši volji človek včasih kaj zgubi. Občina da tolk zravn, da ni noben problem. Sn zlo zadovoljn, čeprav se nisl še do zdej nobenmu zahvaljeval.

Ali se kam vključujete v lokalnem okolju?

Velikokrat pridejo iz Celja obiski k meni. Imam enga taksista, ki pripelje koga iz železniške postaje. Tudi starša, glede na to, da oče pozimi ne vozi. Mama pride k meni enkrat na teden. Dva meseca nazaj je hodla k meni delovna terapevtka, vendar so ti fantje, ki pridejo k meni ravno tako uspešni, če ne celo bolj. Ob desetih zvečer pride k meni vedno nekdo od sosedov in mi pomaga, da me da v postlo. Približno 20 let ne hodim več v službo in sem kr vesel, saj menim, da je vse skupaj ena psihološka vojna. Se mi dopade, da se zanimate za te stvari in iščete dodatne informacije.

INTERVJU ŠT. 4: OSEBA D

Oseba živi skupaj z zakoncem v stanovanju, v mestu. Je na invalidskem vozičku. Intervju sem opravila z zakoncem, saj oseba, ki je prejemnik pomoči, zaradi bolezni ni govorila. Stara je 81 let.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Julija letos bo dve leti.

Kako pogosto prihaja k vam socialna oskrbovalka in kdaj?

Petkrat med tednom, zjutraj da možu pomaga pri negi.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Sama ne bi zmogla. Zvečer prihaja še sin, saj je mož težek in mu sama ne zmorem menjavat plenice in ga spraviti v posteljo.

Kje vidite pomanjkljivosti?

Jih ne vidim. Ta, ki prihaja, je tak prijetna.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete? Ali raje potrpite in ne poveste?

Ne vidim pripomb.

Pri katerih opravilih vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Pri negi moža, pomaga mu iz postelje, da gre na voziček. Čez dan je na vozičku.

Ali greste kaj ven iz stanovanja?

Letos še mož ni bil zunaj. Lani sn dobila v bloku človeka, da ga je nesu do dvigala. Al pa to naredi sin. Drugače je noter v stanovanju.

Kaj menite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Ne morem reči, ker skoz prihaja ista. Druge še ni blo. In je tak prav. Sma jo že navajena.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Sama brez pomoči ne bi zmogla. Mož je bil že tri mesece v domu v Topolšici, ko sem tudi jes zbolela. Pomoč nama pomaga, da lahko živima tako kot zdaj. Drugače ne bi šlo.

Kaj menite glede višine prispevka?

Zmorema plačevat. Je dom dosti dražji.

Ali se kam vključujete v lokalnem okolju?

Sin prihaja vsak dan. V bloku imama dve sosedi, s katerimi se podružima. Drugače pa grem sama v času, ko je pri nama negovalka v trgovino, ali po opravkih. Samga moža si ne upam puščati.

INTERVJU ŠT. 5: OSEBA E

Oseba živi skupaj z zakoncem v hiši v primestnem okolju. Intervju sem opravila z obema zakoncema. Uporabnica pomoči na domu pa je gospa, zaradi zdravstvenih težav.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

O Marija, ene tri lete že.

Kako pogosto prihaja k vam socialna oskrbovalka in kdaj?

Ponedeljek, sredo, četrtek. Trikrat na teden po dve uri. Nama je ta obseg dovolj, ko sma še mobilna oba. Če bi ne mogla hodit, pol bi že drugač blo. Tak smo se jo navadli, da je ko naša.

Positivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Jaz vidim sam pozitivno. Poštenje, pridnost. Ona se od mene uči, jes pa od nje. Da ji zaupaš, da ma celo hišo odprto, pa denarnice odprte, pa vse. Še una je zadnjič pustila na mizi denarnico, odprto. Pa sem ji rekla, kaj pa če bi ti jes kej ukradla? Rajš umrem, ko pa da bi komu kaj ukradla. Sma slišana.

Kje vidite pomanjkljivosti?

Enkrat na mesec me pele v banko. Sej drugač ne morm. Mam dva otroka. Hčerka je v Ljubljani, sin pa v Celju. Mimgrede še grema v trgovino. Tot ma tek rad Tino. Reče, a dans je pa ne bo. Včere mu ni šlo v glavo, da je ni, ko je bil praznik.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete? Ali raje potrpite in ne poveste?

Jes nimam pripomb. Morš met nekoga, ki je na pol tvoj. Na sosedsko pomoč ni vedno za računat. Če greš soseda prosit ali bi prišel dans, pa vidim, da mu tud vedno ni. Raje plačama komu za težja fizična opravila. Podpirama, da obstaja takšna oblika. Sma slišana. Bo tudi pršlo, da bo treba v dom, ko bo edn sam ostal, ne bo druge.

Pri katerih opravilih vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Najprej spijemo kavico, mal pogovorimo, pol pa grema delat. Mam pa jes rada čistočo. Tina pa ob četrčkih, s sesalcem po hiši. Iz bolnice Topolšica nama pripeljejo dietno kosilo, ker mam celiakijo. Dans pa kuham svinske reberce.

Ali greste kaj ven iz stanovanja?

Avta več nimama, pa grema okrog hiše ali pa po ulici.

Kaj menite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Ne bi želela druge. Ko je bla bolna en teden, sem rekla, da ni treba druge. Smo se tak navadli na Tino, je tak ko domača. Je postala članica naše družine.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Če je ne bi blo, bi enkrat na teden že mogla koga poklicat za pospravit. Če bi računal na sosedsko pomoč, pa na žlahto, je premal. Morš met nekoga, ki je napol tvoj. Če bi prosu kirgakoli, bi vsak pelal. Midva nočma izkoriščat, pa raj plačama. Pa ne pijema ... Jes kr čaj pijem, jes ga pa spijem kozarček na dan.

Kaj menite glede višine prispevka?

Plača takoj. Plačujema drugi najvišji prispevek, saj ma mož visoko pokojnino. Še nikol nisma ostala dolžna. Takoj, ko dobima položnico, jo dama, da nama jo kr plačat gre. Če bi mela samo svojo penzijo, ne bi mogla niti te hiše vzdrževat, takele velke bajte. Ampak hvala bogu, da sma sama. Nism več taka, da bi rabla družbo. Nisn taka, da bi hodla okrog, pa obrekovala.

Ali se kam vključujete v lokalnem okolju?

Midva sma bla steber v tem kraju. Mož je napisal pet knjig; štiri poezije in eno prozo. Povsod sma bla, v vsakem društvu. Doma imama telovadno društvo. Kolk sma delala midva pr vseh društvih. Jes sm bla tajnica društva upokojencev, ki sma ga midva ustanovila. Dobla sma tud zlati grb občine, ampak pol gre vse v pozabo. S članarino sma še vključena, aktivno pa ne, odkar je mene kap, ene tri leta. Jes sn bla čist nepokretna. Sluh mi je pustilo posledice, hodim težje, noga me tak boli, pa prst na nogi. Sn dobila pedikerko, sej pride enkrat na mesec. Privoščma si tudi masažo na domu. V minusu nikol nisem. Konc leta nardim bilanco, katero dam konc leta možu podpisat. Drugač mam pa vse na trajniku. Za delo okrog hiše dobima pomoč. Jes že vse vem, kar morm nardit. Bojim se, da bi padu, jes ga ne morm pobrat. Včasih me zanese. Kirmokol bi kaj rekla, kirkol bi šel. Tu je svakinja. Enkrat na teden sin sigurno prleti, hčerka pa je zdravnica v Soči in je težje, ko ma še svojo familijo in vnuke. Jes pravim, da dokler bi bla pr pameti, bi blo še kar.

INTERVJU ŠT. 6: OSEBA F

Oseba živi sama v hiši na deželi. Ima invalidski voziček. Hodi pa še s pomočjo hojice. V soseščini živita še njena hčerka in sin z družino. Stara je 81 let.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Ka pa vem, prej je že blo, ko ste začeli, je Urška bla tu dve leti. No pol ste mi jo pa vzeli, pa je dve leti hodla druga. Zdej hodita obe. Obe sta v redu. Mal več kot pet let.

Kako pogosto prihaja k vam socialna oskrbovalka in kdaj?

Pride vsak dan. Zjutraj eno uro in opoldne pol ure. Trikrat na teden mi kosilo prinese, zjutraj pa mi pripravi zajtrk, mi skuha kavo. Tamle vse pomije, pobriše prah. Je tek pedantna. Je parajčefna, da mi gre vzet zdravila. Pomoč mam vsak dan zjutraj eno uro in opoldne pol ure. Rabla bi več, vendar mam premal dnarja.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Ja tule, da mi zjutraj pripravi zajtrk, jem belo kavo in kruh. Pomaga, da se umijema, pride še patronažna, da se spravim v tuš kabino. Da se lehk kej pogovorimo, da nismo ker tiho. Da ji lahko zaupam.

Kje vidite pomanjkljivosti?

Če bi bla cena nižja, bi blo bolš. Pride kr 200 EUR na mesec. Drugač pa čas, ko je oskrbovalka tu, prehitro mine. Drugih pripomb nimam.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

Kar pa še pol dela ostane, pa še snaha umije. Kar dela še ostane, opravijo še svojci.

Pri katerih opravilih vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Je parajčefna, da mi gre dol v zdravstveni dom, da mi vse zrihta, kadar je treba izvide vzet. Mi pogreje kosilo, ali pa mi še kej zravn nardi, kake palačinke, al pa kaj takega. Zjutraj mi pripravi zajtrk, se umijema.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

Malo pride sosedova, mal po telefonu. Pol grem nazaj malo ležet in vstanem ob devetih, pol desetih. Pol pa mal televizijo gledam. Pol je že kosilo, pa spet grem elmal počivat. Včasih sem rada križanke rešvala, zdej mi pa ni več. Berem tud težje, ker me roke bolijo. Da bi pa pred televizijo tule sedela, pa rajš ležim. Ko bo bol toplo, grem na klopco sedet pred hišo. Dokler bo tekle, da bom še lahk mičkeno hodla, bo še v redu. Sn bla tudi v plenica. Sm bla na operaciji, sn mela tumor na hrbtenjači. Pol sn bla v Soči. Sama grem z vozičkom do hčerke, da ne bi padla. Hčerka je zvedla za pomoč na domu.

Kaj menite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Žal mi je za Bernardo, da je šla, ko je bla patronažna sestra. Menjave sprejemem. Se mal pomenmo, od kod je. Ena je že pršla, ko je bla z mojo hčerko sošolka v osnovni šoli in pol v sredni.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Brez pomoči si ne bi mogla neč kej pomagat. Zdej je snaha doma, ne hodi v službo in je lažje. Včasih je tek blo, tista, ko je pršla k hiši, je pač tista. Snaha pride še zvečer in še kej pomije. Čez vikende mi pomagajo sorodniki. Sin pride zjutraj in mi skuha zajtrk, za kosilo pa pride snaha. Hčerka in sin se za dopuste zamenjata, da je skoz nekdo v bližini.

Kaj menite glede višine prispevka?

Potrebovala bi še večji obseg pomoči, vendar si je ne morem privoščiti. Hčerka je že pritožbo naredla za dodatek za pomoč in postrežbo, ko sm pršla iz operacije, pa mi niso dali več.

Ali se kam vključujete v lokalnem okolju?

Prej sn bla vsesorte. Bla sn v zvezi borcev v začetku, sodelovala sn pri prireditvah za starše, zašpilala sem na harmoniko. Dans ne morem več, sn vnuku dala harmoniko. Že kr špila. Za klavir je naredu izpit. Zdej se ne upam špilat, mam srce slabo, pa tud roka. Sn mela obe rami zlomleni. To pa še zdaj ni v redu. Padla sn, ko sn kosta nabirala. Roke mam obe zanič. Neč ne morš, smo pač stari. Tud če sn sama, sm pa le doma. Jes sn bla to doma. Tole je moj ate naredu. To je moja rojstna hiša. Za silo mi gre, dokler še lehk mal grem.

INTERVJU ŠT. 7: OSEBA G

Oseba živi na podeželju. Do javnega prevoza je peš eno uro. Živi skupaj z družino, kateri je podarila hišo. Stara je 82 let. Svojih otrok nima. Sama je uporabnica pomoči na domu eno leto. Poimenovala jo bom Mara. V intervju se vključuje tudi gospa Silvija, pri kateri starejša gospa živi, saj je bil tudi njen mož, ki je umrl pred letom dni, uporabnik pomoči na domu. Socialna oskrbovalka prihaja v hišo že dve leti.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Dve leti.

Kako pogosto prihaja k vam socialna oskrbovalka in kdaj?

Petkrat tedensko po dve uri.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Silvija: »Teta bi jo kar tukaj mela. Ji zaupam. Je prijazna, za hece. Če bi pomoč prenehala, bi održali tisto vez, saj sem našla nekoga, ko ga tule okrog ni. Velik ji zaupam. Se fajn zastopmo.

Da bi blo čim več tega, saj vsak želi na starost ostati doma. Jez si ne bi mogla odpustit, če bi samga mogla dati v dom. Pridejo ljudje naproti, da lažje funkcioniraš.

Mara: »Včasih sn že takšna, da že komi lazim okrog, pa mi reče Sonja »a heci vam pa še grejo.«

Kje vidite pomanjkljivosti?

Jih ni.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

Silvija: »Zdej zaenkrat še nič ne pogrešam. Gospa ma zlate roke. Redkokdaj srečaš takega človeka, da mu lahk tolk zaupaš. Od začetka me je blo malce strah, nism si tak predstavljala. Za moža je teklo vse preko socialne. Nism si ga upala domov vzet, ker je mel kisik. S pomočjo soseda in ene gospe, ki dela v Topolšici, sem moža prestavla domov iz Ljublane. V takih trenutkih srečaš take ljudi, kot jih drugač ne najdeš. Pri možu sn misla, da mi pomoč ne pripada. Tud občina Šoštanj je velik prispevala.«

Pri katerih opravilih vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Silvija: »Pri negi, pripravi zajtrka, pomete po stanovanju, prestelje posteljo, skuha kosilo. Tisti čas, ko sem jaz vznaj, ona to porihata.«

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

Mara: »Noter sedim. Če je pretoplo, spet ne grem ven, ko mi ne paše. Od sosedov pride malokdo. Bližnji sosed je tudi bol bogi, je tist, se še prpela kdaj naokoli. Daleč stran smo od mesta. Eno uro je do Florjana po bližnjici, ne po cesti. Vlaku je vsaki dve uri.«

Kaj menite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Mara: »Do zamenjave je že prišlo. Do vseh sem bla lepo presenečena. So korektne.«

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Mara: »Sama nisem mogla bit. Vsi so pomrli, jes sm pa sama ostala. Sn rekla, sama pa ne bom. No, potem so se pa pojavli eni, ko so iskali stanovanje. V tej hiši, ko so jo ate nardili, jih je že umrlo pet. Mam še sestro, brata sta pomrli. Sestra sama ne more nikamor, ma kolke operirane. Jo je pripeljala njena hčerka. Una je dve leti mlajša od mene. Prpeljejo jo enkrat na leto. Ko tudi majo dol otroke.«
Silvija: »Zelo mi koristi. Do večera skoz delam na vsakmu koncu cel den, pa mam občutek, da nimam kaj pokazat. Dvakrat sn že probala delat izpit, pa so me dvakrat zavrnali. Enostavno ni. Teta ni vsak den bolš. Teti se v bistvu vsak den pozna. Nagrmadlo se mi je vse. Od da sn samga zgubila, nogo v gležnju sn si zlomla. Iščem si službo. Teta je pozabljiva, pridejo pa dnevi, ko obleži in je treba biti zraven pri zdravilih in hrano naonegat. Drugač še hodi patronažna sestra trikrat na teden za nego in prevez, za odvzem krvi pa enkrat na mesec.«

Kaj menite glede višine prispevka?

Mara: »Nekaj mora biti, ko že pridejo od daleč. Zdaj še kar gre.«

Ali se kam vključujete v lokalnem okolju?

Mara: »Težko hodim, z birglami. Ne grem nikamor. Zdravnik pride do mene, če je treba.«

Ali ste meli kako pomoč od Hospica?

Silvija: »Ja mela sn dve gospe in sn bla zlo zadovoljna. Čist drugač življenje zdej sprejemam, kot pa sn ga prej.«

INTERVJU ŠT. 8: OSEBA H

Oseba živi sama v hiši, stara je 77 let. Je naša najbolj oddaljena uporabnica. Do nje je 40 minut vožnje z avtomobilom iz Velenja. V sosednji hiši živi vnuk, ki vsakodnevno pogleda nanjo.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Kek bi kaj povedla. Kerga leta (razmišlja) ... Men se zdi da dve leti, če se ne motim.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

Tota pride vsak den po 2 uri. A sn prav povedla?

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Tist, ko mene umije in skuha. Tist, kar jes težko zmorem.

Kje vidite pomanjkljivosti?

Če bo tek, ko zdej, sn ker zadovolna. Malo pogovorima, pa prej mine. Čist fajn je. Jes nimam kej čvekat. Kar sen vedla, sm povedla.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

Nimam kej rečt. Nimaš kej jamrat. Ko bi kej pomagalo, jamranje bi še blo.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Postlo preobleče, umije me, skuha, če jo še kaj napetnajstim ... Ko bo lepo vreme, me bo venta pelala.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

Ko bo sonce, bom šla pa zun. Včasih pridejo tud sosedovi otroci, se mal pogovorimo, se nasmejimo, pa grejo. Otrc morjo bit. Sosedu so fajn ledi. Nimam kaj rečt. Včasih berem, pa zravn zaspim. Pa drve nadevam, da mi ne ugasne. Pa toto kišto gledam. Tud če zravn zaspim, da mi neki govori. Včasih grem pa k hčeri v Velenje za dva, tri dni, za kak tedn.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Men se zdi čist fajn. Zdej sn tek dobila, kar sn hotla, več pa ne nucam.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Če ne bi blo organizirane pomoči, bi blo pa zaneč. Me je Sonja na noge spravla. Padla sn na trtico, da se mi je ker zasvetlo. So mi v bolnici rekli, da ta pomoč obstaja. Hodim s hojco. Ka pa vem, ka bi. Boh, da mam vnuka. Če ne bi, pa k hčeri šla. Leži govorim, če tičem. Ne vem, če ste jezne, pa bote. Jes ne morm pomagat. Govorim čist po domač.

Kaj menite glede višine prispevka?

Ja, če bo vrihtala tek, kot je treba, naj bo. Če ne, bom pa povedla.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

K zdravniku me vnuk pela, al pa dohtar gor pride. Zmern je problem, ko ne morm jet brez tetga heca (pokaže na hojico). Samo, da je zdravje, pa si gospod. Pa naj bo dnar, ker hoče. Pa drugi so še bolj bogi, ko ker ležijo.

INTERVJU ŠT. 9: OSEBA I

Pomoč nudimo osebi, ki je invalid po Zakonu o družbenem varstvu duševno telesno prizadetih oseb. Stara je 37 let. Živi poleg ostarele mame in brata z družino v domačem okolju. V VDC ni vključena.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Ene tri lete je pa že menda.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

Od ponedeljka do petka od pol desetih do pol dvanajstih.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Dobro mi pride, da mi pomagata. Se ker bojim, ko ne bom mogla, kak bo.

Kje vidite pomanjkljivosti?

Ker puste tek, keker je. Men bi pasalo dve uri dopoldn, dve uri popoldn.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

Prosim, da ko jes ne bom mogla več (se razjoče) ... da ji pomagata. Dokler pa morem, jo bom doma mela. Jo mam tk rada.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Pomede, pomije, rože mi zalije (če Mojca spi). Drugače se z njo ukvarja. Jo nahrani, uredi. Skuham sama, ko najbolj vem. Mojca ma tek občutliv želodec.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

Včasih Mojca spi do dvanajstih. Če se zbudi, jo nafotra, umije; tule ji dela kratek čas. Zdajle jo je pelala ven, pa je dobila nahod. Ko bo lepše, jo bo večkrat pelala ven. Sej bi mogla it v Sončka, je pa celi dan jokala. Modrostni zob je mela skrižem zraščen.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Od kraja, ko pride, težko sprejmem. Ko se navadim, ona mene sprejme, jes njo sprejmem, pa Mojca, pol pa gre. S Karmen sn pa res zadovoljna. Glih danes je leto, kar je mož umrl (se razjoče).

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Nimam kaj rečt. Tule sedim, pa ležim, pa se pogovarjamo, pa eno pa drugo. Ooo, to ker fajn pride pomoč na domu. Sej mi je žal, da nism prej.

Kaj menite glede višine prispevka?

Glede na Mojcin status je pomoč brezplačna.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

Sin mi pripelje iz trgovine, če ga rabim, mi pomagata s snaho. Stanuje na vrh. Sosedu pridejo občasno, sn pa rekla, ne mi hojdit, ko je zdej tok bolezn. Lani sma šle prvič na morje. Me je roka tek bolela. So nama vsi ploskali, ko so naju vidli. Mojca dva dni ni nič jedla. No pol je pa že blo bolš.

INTERVJU ŠT. 10: OSEBA J

Pomoč nudimo uporabniku, ki zaradi posledic kapi zelo težko hodi. Star je 78 let. Živi skupaj z ženo v hiši. Živita v manjšem kraju na vasi v bližini središča. Na vprašanja je odgovarjala gospa, saj gospod zelo malo govori.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Men se zdi, da od marca ... da bo marca zdele 7 let. Začela se je zarad moža, ke je bil tek bogi. Trikrat zaendrugim ga je kap.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

Od ponedeljka do petka eno uro na dan.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Prednosti vidim pr njemu. Če ne bi obstajala ta pomoč, bi si neke mogla poiskat. Zaenkrat sma zadovoljna. Je pa res, da ura hiter mine.

Kje vidite pomanjkljivosti?

V tisti uri vsega ne more. Če bom več rabla, bom tek povedla. Sej morm mal migat. Če bi obležu, bom že mogla kaj več met. Tek mam rada ... včasih so mi šipe spucale. Zdej jih pa ne čistijo več. Tej, ko sm bla na operaciji, sma iz šole dobila kosila. Lansko leto sn bla na roki operirana, pa na nogi za žile. Vnele so se mi še mišice in nism mogla hodit. Jes bom letos osemdeset. Ko bi v nedelo zjutrej kera bla, da bi njega zrihala. Tist bi pa res rada mela, vsaj en dan čez vikend, če ne dva dni, ker mam jez križ tek zaneč.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

Nimam pripomb. Sreča je, da živimo v vasi. Če ne, ne vem, kek bi blo. Imam sosede, ki jih lehk pokličem v primeru, da pade. Tudi hčerka živi tu blizu.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Ona njega zrihta, umije, obleče, dvakrat na teden ga preobleče, porihhta sobo, preobleče posteljnino, zajtrk nardi, mu da tablete, ki jih sama prštimam, obesi perilo, tudi pegla dostkrat. Ob petkih po tleh pobriše tlele skoz. Mož se po licu lehk še sam umije.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

Mož cel dan sedi. Ma tek fajn stol. Gleda televizijo. Odprem zavese, da mal ven vidi. Tud u spalnici mama televizijo. Zadnji dve leti ne gre več ven. Lani je ene trikrat sedel na balkonu. Mož pravi, da ko sedi, ga neč ne boli. Zdravnica pride ene dvakrat na leto. Tule pride, ko ni davč. Sej, če je kej takega, mi tudi otroc prnesejo. Če kej več kupim, grem z avtom v trgovino. Sreča, da se znam vozit. Še mož me je tej nagovarju, da naj grem izpit nardit.

Uporabnik: «Berem, radio bol mal poslušam. Pridejo še sosedi. Vsi tele so starejši. Bratje pa sestre tud pridejo. Nas je še šest. Sestra je tu v Šmartnem in večkrat pride.» »Da ne boš tetih pozabu« – (žena pokaže na tablete).

Živali nimama ničesar, vrt pa še sama rihtam. Brez vrta pa res ... brez paradajza ne morm poleti bit. Jes ga ker naprej jem. Do lanskega leta sn še sama kuhala marmelado. Zvečer ga sama rihtam in se kr zmatram. Hčerka moja ma tele gor hišo, pa pravi, da ga ne more previvat. Če je treba, mi pobriše balkon in kej druga. Za previvat ni vsak. Nisem več tk zdrava, mlada pa tudi ne.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

A vete kaj. Sej so vse navajene. Mene to ne moti. Prej smo se Marine tek navadli, smo jo mel tek radi. Vse so v redu.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Ne vem, kek bi blo drugač. Bi me utručalo.

Kaj menite glede višine prispevka?

Sej tek ne morte neč popraviti. Men se zdi, da je ker solidno.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

To pa ne. Ne gre več. Enkrat letno za novo leto prnesejo eno majhno darilce iz Društva upokojencev in Karitas. Teti dvojni pridejo. Sosedi še tudi pridejo, pa tudi sorodniki. Sej mama ker večkrat kirga. Mož je kr bol tih, sosed reče »ka bom hodu, se je kr tih.« Leva noga, pa leva roka ne gre. To je treba vse oblečt. Pa de še vsaj s hojico mal gre. Encajt je še z birglim pršu do avta, zdej pa ne vem, če bi pršu še. Lani je biv mož en tedn v domu, ko sm jes bla na morju s hčerko in vnukinjo. Se morš neki za sebe tud raskirat. Pa mi je reku: »jes bi biv ker doma.« Dom je pa res kr drag. Enkrat na tedn prihaja patronažna sestra, da ga skopa. Zaenkrat se še v redu rihtama.

INTERVJU ŠT. 11: OSEBA K

Pomoč nudimo osebi, ki je zaradi nesreče na delu ostala na invalidskem vozičku. Stara je 79 let. Živi v hiši v svojem gospodinjstvu, na vrhu živi sin od nečakinje z družino. Živi v manjšem kraju na vasi.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Sn jemu, predn mi je žena umrla. To je zdej že šest let. Vidu sn, da drugega izhoda ni, ko da začneš sam delat. Zdej je od nečakinje sin gor.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

Vsak dan eno uro na dan, od pol enajstih do pol dvanajstih. Več ne rabim, ko že sam dost nardim.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Edin problem, če pomoči ne bi blo, bi bla hrana. Tist, kar lehk v tisti uri nardi.

Kje vidite pomanjkljivosti?

Jih ne vidim.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

Je zadovoljivo.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Hrano mi prnese trikrat, sn zadovoljn. Postlo mi preobleče, pomedo po tleh.

Včasih si še sam skuham. Sn še vse predelu lan. Vmes še pa kupim kake štrukle, kej brezmesnega. Mesa sn ker hiter sit. Sn jemu vrt, 40 let, kar sma bla skup z ženo, sn jes vrt rihtu. Do lani do avgusta. Ko me je zagrabra bolečina in sm moru na pregled v Cele, pa sm biv takoj operiran.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

Od nečakinje mož je na čakanju doma in tist pride in me okrog devetih da iz postle. Nečakinja pride, predn gre v službo, in me vpraša, če kej rabim. Tale soseda zmeraj maha, če kej rabim iz trgovine, še tule včas iz vile. Od soseda žena je fajn, zmeri pomaha, ko gre v službo. Una je v zdravstvenem domu v Nazarjih. Kadar gre ven, pride na okn, če kej rabim iz trgovine. V glavnem mi ta prnese. Patronažna sestra mi pride vsak drug dan noge previt, ko mam odprte. Popolden je dolgcajt. Televizije ne morm gledat, me oči pečejo in boli glava. Grem jo gledat šele okrog petih. Tud brat ne morm. Na delše še mal vidim. Sedim in študiram, a je treba, da še čakam na jutrišnji dan, ko bo enak.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Se morš posvetit. Pr vsaki sm mogu mal onegat ... ka to, kek pa kaj. Zdaj sn zadovoljn.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Sn brez skrbi. Vem, da bom trikrat na teden dobiv hrano. Je pa res, da v tisti uri ne more ne vem kaj nardit.

Kaj menite glede višine prispevka?

Od tuje pomoči se jemle. Pa kaj češ, to je pač predpis. Hrano so tud podražil, pa še mal poslabšal. Zapravim zdej ker dost, ko mam noge odprte. Kupovat morm blazinec, brisačke za brisat, za umivat, razne rokavice, zdravila.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

Ne morm sam v poslo, ne morm sam iz postle. Plenico mam zdaj. Blat mi ne drži. Sn tolk prebolu grip v tem letu. Zdej ne grem neč ven. Na vas ne morm več. Prej sn hodu tele na pločnik. Starih ljudi ne mara nobedn več. Prej sn jemu celo vas na onem. Pol se pa to pozab. Sn biv aktivn pr gledališču, združenju šoferjev, pr gasilcih. Za vse sn bil sposobn. Po pa počas to pada. Na vozičku sn 51 leto. Štrtega marca bo 51 let, kar sn se ponesreču. 40 let sma bla z ženo skup. Pa vse počas pada. Vsepovsod so me spravljal v dom. Pa je nečakinja rekla, boš kr doma. Drugač pa ne bi šlo. Socijalne ne morš met cel dan. Vzdnit se ne morm čist popolnoma neč. Obupno je, ko ne morš sam na stranišče. Nism si to predvidevu. Nimaš kaj, morš se mal prijaznit. Sestro mam v vasi, pa je tek dementna, da že hodit ne more več. Hudo je, ko tud k ženi na grob ne morm več.

INTERVJU ŠT. 12: OSEBA L

Pomoč nudimo osebi, ki se je zaradi operacije kolena vključila v naše storitve. Živi sama v stanovanju v bloku, v mestu. Stara je 77 let.

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

Mislim, da pet let.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

Vsak dan prinese kosilo za pol ure, od ponedeljka do sobote. Zdravstveno stanje se mi je izboljšalo, zato sem zmanjšala obseg storitve. Pred tem sem imela še trikrat na teden za čiščenje. Kosilo mi prinese od dvanajste do pol tretje ure.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

Rekla vam bom, da je to zelo dobro, odlično bom rekla. Kar sem jaz potrebovala, je blo odlično.

Kje vidite pomanjkljivosti?

A veste kaj, da bom rekla, da ne. Punce so zelo prijazne. Zlo prisluhnejo, so zelo srčne oziroma pristrčne.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

Urška je bla par let. Ona mi je bla kot sestra. Nisem vedla, da so še druge tek prijazne.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

Vsak dan mi prinese kosilo, razen ob nedeljah ne. Se še kaj pogovori z menoj.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

V bloku smo tek kot sami tujci. Na hodniku se zelo pozdravljamo. Na obiske pa si ne hodimo. Dopoldan grem mal na sprehod. Moram, ker mi je ortoped rekev, da moram hodit zaradi mišic na nogah. Imam umetno koleno. V knjižnico grem vsak teden, pa si prinesem knjige in revije. V mesto se peljem z lokalcem tja in nazaj. Na občini se jim velikokrat zahvalim, da se trudijo za Velenje. Tudi v park grem, koker se začne toplo vreme. Z lokalcem se peljem tja, prehodim polovico parka, se malo vsedem, kaj preberem in grem nazaj. Pred operacijo kolena sem hodla na staro jezero z birglami trikrat tedensko. Ljudje me videvajo veliko v parku, ko je bol toplo. Vedno si ne sem revije zraven, da se vsedem, da ne sedem na mrzlo klopco.

Knjige berem, zjutri pa ne vem, kaj preberem. Po operaciji kolena sem mela tri mesce po tistem še možgansko kap in so me tam reševale. Tam sem stalni abonent. Tudi v knjigo sem napisala, da so strašno prijazne. Zvečer gledam dnevnik, pa se potem strašno sekiram. Pa mi hčera reče, da naj ne gledam dnevnika. Rada gledam humor, oddajo na Žaru ... tako da se mi majčken srce odpre. Pa kaj zdravstvenega rada pogledam. Mehiških, pa španskih nadaljevank pa ne gledam. Popoldan grem počivat. Namažem si koleno, pa grem počivat. Na dopustu nisem bla celih 25 let. Ortoped v Mariboru mi je dvakrat napisal za zdravilišče, pa so mi dvakrat zavrnil. Moj zdravnik mi je reku, to morte pa samo ortopeda vprašat, če je možno, da bi to dobila. Pa so mi odbili, da mi lahko samo operacija pomaga.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

Mene to čist nič ne moti. Ne, ne ... nikoli me ne moti.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

Jes sn zelo zadovoljna.

Kaj menite glede višine prispevka?

Se mi zdi kar visoka, kljub temu da dosti subvencionira občina Velenje. Od pokojnine mi ne ostane kaj dosti, ko plačam vse položnice. Položnic vseh skupaj mam od 320,00 do 335,00 EUR. Različno, ko se je komunala podražila.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

Hčerka živi v Celju. Tek da mi tud ona kaj večjega iz trgovine prinese. Pride enkrat, dvakrat na mesec. Pokliče pa večkrat. Zdej še sestre nimam, ko mi je umrla. Hčerka mi reče: »mami pazi se sama, zdravnik ne more vse.« Ko pridem v mesto, in če grem mimo Preste, mi pomahajo, da pridem noter.

9.2. Izbor relevantnih delov besedila

OSEBA A

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

A/1 Več kot 10 let. Še preden so se pričela dežurstva, sem postal vaš uporabnik.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

A/2 Zjutraj in zvečer prihajata vsak dan k meni po dve socialni oskrbovalki, ne glede na vikend in praznik.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

A/3 Je nujno potrebna za nas.

A/4 Socialne oskrbovalke, ki prihajajo, so kot člani družine.

Kje vidite pomanjkljivosti?

A/5 To je odvisno od človeka. Nekdo ima to v sebi, nekdo pa ne.

A/6. Pri nekaterih manjka toplina oziroma sočutje.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

A/7 Uporabniki smo na takem stanju, da si ne moremo nič pomagati.

A/8 Sam bom prej pohvalil, kot pa pokritiziral.

A/9 Je pa res odvisno vse od socialnih oskrbovalk.

A/10 Sam točno vem, kaj lahko pričakujem od ene in kaj od druge.

A/11 Zmeraj sem rekel: »dekleste tekle se zmenmo: ko greste, pogledjte elektriko, plin in vodo. Ko odidete nas pustite kot nemočne otroke.«

A/12 Deklete, ko so čakale na službo, so bile precej bolj pripravljene; sedaj, ko so dobile za stalno, pa se spremenijo. Takšna je večina od njih.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

A/13 Pri negi, prinosu hrane iz šole, nakupih v trgovini.

A/14 Iz zunanje mreže nimam nikogar.

A/15 Zjutraj me dajo na voziček.

A/16 Sem srečen z nekaterimi, ker vem, da mi nekatere vse vrhtajo; še televizor mi vžge.

A/17 Tak sem zadovoljen. Prosim za to, kar rabim.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

A/18 Sedaj, ko je mrzlo ne; položnice pa vseeno sam urejam.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

A/19 Fajn je, da so vse seznanjene, kaj je treba pri določenem pacientu naredit.

A/20 Samo, da ima ta čut do mene, ta človeški pristop.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

A/21 Kaj bi pa človek brez pomoči.

A/22 Res je, da v domu imaš vse.

A/23 Vesel sem, da sem stanovanje odkupil. Če ga ne bi odkupil, ne bi zmoгу plačevati.

Kaj menite glede višine prispevka?

A/24 Prvo mi je to, da poravnam. To mora biti.

A/25 Tako kot plačam južno, plačam tudi pomoč.

A/26 Ta pridnim pa bi še sam kaj dal.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

A/27 Če se le da, pozimi ne grem ven.

A/28 Ko prideš ven med ljudi, jih poznaš, spregovoriš in se čisto drugače počutiš.

OSEBA B**Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?**

B/1 Od 2012 leta, ko sem mela obe nogi v gipsu zlomljene.

B/2 Tule je moja nečakinja, ki me je učila hoditi po birglah.

B/3 To pa mam, še ko mi je negovalka Suzana pisala iz Amerike.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

B/4 Trikrat na teden, ponedeljek, sreda, petek.

B/5 Meni to pride zelo prav. Komaj čakam, da pride.

Positivne stvari izvajanja pomoči na domu?

B/6 Navadno drugega, tretjega v mesecu grema po penzijo, enkrat mesečno me oskrbovalka pelje na pošto.

B/7 Mi prinese cel karton mleka, mi pomaga. Okrog 20. že nekaj denarja porabim, potem grema spet na banko in spet v trgovino.

Kje vidite pomanjkljivosti?

B/8 Jaz sem zadovoljna.

B/9 To sem se navadla, ko sem toliko po bolnicah bla tota leta. Trikrat na intenzivnem oddelku. Eno leto sem bila celo dvakrat v bolnici.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

B/10 Z vsako sem se razumela in sem jo imela rada. Zelo sem zadovoljna. Vse so ble pridne.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

B/11 Z Majo grema v trgovino, ko grem po denar na banko.

B/12 Ko grema drugič, mi gre negovalka plačat položnice na blagajno, ki jih vse skup spravim, jaz pa grem po trgovini. Ona tak ahta na mene. A vete, kak sm vesela za to.

B/13 Zdej pa mi ona zrihta še recepte.

B/14 Veliko hodim po stopnicah, najmanj enkrat na dan. Hodim tudi po stanovanju iz balkona v sobo.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

B/15 Drobnarije si enkrat tedensko sama nabavim, ob sobotah.

B/16 Ob enih mam kosilo. Potem grem počivat ob pol dveh, mal zadremlem. Popoldne gledam nadaljevanke. Brez tistga ne morem bit.

B/17 Radio mam cel dan prižgan. Brez tistga ne morm bit. Se mi zdi da nekaj manjka.

B/18 Da bi se lahko kaj spremenilo, ne vidim, ker sm zadovoljna.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

B/19 Jaz sem zadovoljna.

B/20 Z vsako sem se razumela in sem jo imela rada. Zelo sem zadovoljna. Vse so ble pridne.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

B/21 Ko nimam ne vem kakega dela, ko je že čisto, pa sedim in se pogovarjama. Sem zelo zadovoljna.

Kaj menite glede višine prispevka?

B/22 Cena se mi zdi spremenljiva.

B/23 Ko nisem razsipna, pridem lepo čez mesec.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

B/24 Imam sosedo, potem eno sosedo profesorico. Gor višje mam tudi.

B/25 V sredo ob pol osmih zvečer sm bla stara 91 let. Sm misla, ko je med tednom, da bo bolj na tiho šlo. Pa so mi vseeno prišli voščiti.

B/26 Nečakinja praznuje 60 let, danes bi mogla it, pa sem odpovedala. Nisem sposobna, da bi tam bla tak dolgo zvečer. V soboto bom šla dol in bom tam dva, tri dni.

OSEBA C**Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?**

C/1 Ne bi mogu zdele živet sam. Že 15 let sn bolan.

C/2 Pomoč na domu koristim že šesto leto.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

C/3 Pride vsak dan zjutraj, da mi pomaga iz postle zlest, ker sam ne morem.

C/4 Me umije. Prinese mi tudi iz trgovine, če kaj rabim.

C/5 Imel sm tud neformalno pomoč za kuhanje s strani javne delavke.

C/6 Pride tudi patronažna služba.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

C/7 Zelo mi koristi.

C/8 Ne bi mogu zdele živet sam. Dokler sn lahk sam kej naredu, je blo drugač.

C/9 Se ne smem kej pritoževat.

C/10 Velik takle pridejo fantje in mi pomagajo zvečer.

C/11 Skor vsak dan nekdo pride popoldan, štirkat na teden, trikrat sigurno pridejo. Kadarkoli jih lahko pokličem.

C/12 Z enim sma zmenjena, da mi pride solato nardit, kaj skuhat.

Kje vidite pomanjkljivosti?

C/13 Jih ne vidim.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

C/14 To pa je. Storitve od začetka pa do danes ni upadla.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

C/15 Pride vsak dan zjutraj, da mi pomaga iz postle zlest, ker sam ne morem.

C/16 Včasih mi prinese še iz trgovine.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

C/17 Ob lepem vremenu.

C/18 Brskam po računalniku.

C/19 Imam posebno željo, da bi se pozdravil. Zdej iščem vse sorte možnosti, da bi ozdravel.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

C/20 Ne bi mogu rečt, da bi ena bla bolj od druge.

C/21 Je čist fajn. Je to celo mal zanimivo po eni strani.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

C/22 Seveda, brez pomoči zdejele ne bi mogu živet.

Kaj menite glede višine prispevka?

C/23 Kr gre. Občina da tolk zravn, da ni noben problem.

C/24 Sn zlo zadovoljn, čeprav se nism še do zdej nobenmu zahvaljeval.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

C/25 Velikokrat pridejo iz Celja obiski k meni.

C/26 Imam enga taksista, ki pripelje koga iz železniške postaje.

C/27 Tudi starša, glede na to, da oče pozimi ne vozi. Mama pride k meni enkrat na teden.

C/28 Dva meseca nazaj je hodla k meni delovna terapevtka, vendar so ti fantje, ki pridejo k meni ravno tako uspešni, če ne celo bolj.

C/29 Ob desetih zvečer pride k meni vedno nekdo od sosedov in mi pomaga, da me da v postlo.

OSEBA D**Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?**

D/1 Julija letos bo dve leti.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

D/2 Petkrat med tednom, zjutraj da možu pomaga pri negi.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

D/3 Sama ne bi zmogla.

D/4 Zvečer prihaja še sin, saj je mož težek in mu sama ne zmorem menjavat plenice in ga spravit v postlo.

Kje vidite pomanjkljivosti?

D/5 Jih ne vidim. Ta, ki prihaja, je tak prijetna.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

D/6 Ne vidim pripomb.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

D/7 Pri negi moža, pomaga mu iz postelje, da gre na voziček.

D/8 Čez dan je na vozičku.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

D/9 Letos še mož ni bil zunaj.

D/10 Lani sn dobila v bloku človeka, da ga je nesu do dvigala.

D/11 Al pa to naredi sin.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

D/12 Ne morem reči, ker skoz prihaja ista.

D/13 In je tak prav. Sma jo že navajena.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

D/14 Sama brez pomoči ne bi zmogla.

D/15 Mož je bil že tri mesece v domu v Topolšici, ko sem tudi jes zbolela.

D/16 Pomoč nama pomaga, da lahko živimo tako kot zdaj. Drugače ne bi šlo.

Kaj menite glede višine prispevka?

D/17 Zmorema plačevati. Je dom dosti dražji.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

D/18 Sin prihaja vsak dan.

D/19 V bloku imama dve sosedi, s katerimi se podružima.

D/20 Drugače pa grem sama v času, ko je pri nama negovalka v trgovino ali po opravkih.

OSEBA E

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

E/1 O Marija, ene tri leta že.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

E/2 Ponedeljek, sredo, četrtek. Trikrat na teden po dve uri.

E/3 Nama je ta obseg dovolj, ko sma še mobilna oba.

E/4 Tak smo se jo navadli, da je ko naša.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

E/5 Jaz vidim sam pozitivno. Poštenje, pridnost.

E/6 Ona se od mene uči, jes pa od nje.

E/7 Da ji zaupaš, da ma celo hišo odprto, pa denarnice odprte, pa vse.

E/8 Sma slišana.

Kje vidite pomanjkljivosti?

E/9 Enkrat na mesec me pele v banko. Sej drugač ne morm.

E/10 Mam dva otroka. Hčerka je v Ljubljani, sin pa v Celju.

E/11 Mimgrede še grema v trgovino.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

E/12 Jes nimam pripomb. Morš met nekoga, ki je na pol tvoj.

E/13 Na sosedsko pomoč ni vedno za računat. Če greš soseda prosit ali bi prišel dans, pa vidim da mu tud vedno ni.

E/14 Podpirama, da obstaja takšna oblika. Sma slišana.

E/15 Bo tudi pršlo, da bo treba v dom, ko bo edn sam ostal, ne bo druge.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

E/16 Najprej spijemo kavico, mal pogovorimo, pol pa grema delat.

E/17 Tina pa ob četrtkih, s sesalcem po hiši.

E/18 Iz bolnice Topolšica nama pripeljejo dietno kosilo, ker mam celiakijo.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

E/19 Avta več nimama, pa grema okrog hiše ali pa po ulici.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

E/20 Ne bi želela druge.

E/21 Smo se tak navadli na Tino, je tak ko domača. Je postala članica naše družine.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

E/22 Če je ne bi blo, bi enkrat na teden že mogla koga poklicat za pospravl.

E/23 Če bi računal na sosedsko pomoč, pa na žlahto je premal.

E/24 Morš met nekoga, ki je napol tvoj.

Kaj menite glede višine prispevka?

E/25 Plačujema drugi najvišji prispevek, saj ma mož visoko pokojnino.

E/26 Še nikol nisma ostala dolžna.

E/27 Če bi mela samo svojo penzijo ne bi mogla niti te hiše vzdrževat, takele velke bajte.

E/28 Nism več taka, da bi rabla družbo.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

E/29 Midva sma bla steber v tem kraju.

E/30 Povsod sma bla, v vsakem društvu.

E/31 Doma imama telovadno društvo.

E/32 Jes sn bla čist nepokretna. Sluh mi je pustilo posledice, hodim težje, noga me tak boli, pa prst na nogi.

E/33 Bojim se, da bi padu, jes ga ne morm pobrat. Včasih me zanese.

E/34 Kirmokol bi kaj rekla, kirkol bi šel. Tu je svakinja.

E/35 Enkrat na teden sin sigurno prleti, hčerka pa je zdravnica v Soči in je težje, ko ma še svojo familijo in vnuke.

E/36 Jes pravim, da dokler bi bla pr pameti, bi blo še kar.

OSEBA F

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

F/1 Obe sta v redu.

F/2 Mal več kot pet let.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

F/3 Pride vsak dan. Zjutraj eno uro in opoldne pol ure.

F/4 Trikrat na teden mi kosilo prinese, zjutraj pa mi pripravi zajtrk, mi skuha kavo. Tamle vse pomije, pobriše prah.

F/5 Je tek pedantna. Je parajčefna, da mi gre vzet zdravila.

F/6 Rabla bi več, vendar mam premal dnarja.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

F/7 Ja tule, da mi zjutraj pripravi zajtrk, jem belo kavo in kruh.

F/8 Pomaga, da se umijema, pride še patronažna, da se spravim v tuš kabino.

F/9 Da se lehk kej pogovorimo, da nismo ker tiho.

F/10 Da ji lahko zaupam.

Kje vidite pomanjkljivosti?

F/11 Če bi bla cena nižja, bi blo bolš.

F/12 Drugač pa čas, ko je oskrbovalka tu, prehitro mine.

F/13 Drugih pripomb nimam.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

F/14 Kar pa še pol dela ostane, pa še snaha umije. Kar dela še ostane, opravijo še svojci.

F/15 Kar dela še ostane, opravijo še svojci.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

F/16 Je parajčefna, da mi gre dol v zdravstveni dom, da mi vse zrihta, kadar je treba izvide vzet.

F/17 Mi pogreje kosilo, ali pa mi še kej zravn nardi, kake palačinke, al pa kaj takega.

F/18 Zjutraj mi pripravi zajtrk, se umijema.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

F/19 Malo pride sosedova, mal po telefonu.

F/20 Po pa mal televizijo gledam.

F/21 Pol je že kosilo, pa spet grem elmal počivat.

F/22 Včasih sem rada križanke rešvala, zdej mi pa ni več.

F/23 Berem tud težje, ker me roke bolijo.

F/24 Ko bo bol toplo, grem na klopco sedet pred hišo.

F/25 Dokler bo tekle, da bom še lahk mičkeno hodla, bo še v redu.

F/26 Sn bla tudi v plenicah. Sm bla na operaciji, sn mela tumor na hrbtenjači.

F/27 Sama grem z vozičkom do hčerke, da ne bi padla.

F/28 Hčerka je zvedla za pomoč na domu.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

F/29 Menjave sprejemem.

F/30 Se mal pomenmo, od kod je.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

F/31 Brez pomoči si ne bi mogla neč kej pomagat.

F/32 Zdej je snaha doma, ne hodi v službo in je lažje. Snaha pride še zvečer in še kej pomije.

F/33 Čez vikende mi pomagajo sorodniki. Sin pride zjutraj in mi skuha zajtrk, za kosilo pa pride snaha.

F/34 Hčerka in sin se za dopuste zamenjata, da je skoz nekdo v bližini.

Kaj menite glede višine prispevka?

F/35 Potrebovala bi še večji obseg pomoči, vendar si je ne morem privoščiti.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

F/36 Prej sn bla vsesorte.

F/37 Dans ne morem več, sn vnuku dala harmoniko.

F/38 Zdej se ne upam špilat, mam srce slabo, pa tud roka. Sn mela obe rami zlomleni.

F/40 Padla sn, ko sn kostan nabirala. Roke mam obe zanič.

F/41 Tud če sn sama, sm pa le doma.

F/42 Za silo mi gre, dokler še lehk mal grem.

OSEBA G**Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?**

G/1 Dve leti.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

G/2 Petkrat tedensko po 2 uri.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

G/3 Teta bi jo kar tukaj mela. Ji zaupam. Je prijazna, za hece.

G/4 Če bi pomoč prenehala, bi održali tisto vez, saj sem našla nekoga, ko ga tule okrog ni.

G/5 Se fajn zastopmo.

Kje vidite pomanjkljivosti?

G/6 Jih ni.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

G/7 Zdej zaenkrat še nič ne pogrešam. Gospa ma zlate roke.

G/8 Nism si ga upala domov vzet, ker je mel kisik.

G/9 S pomočjo soseda in ene gospe, ki dela v Topolšici, sem moža prestavla domov iz Ljublane.

G/10 V takih trenutkih srečaš take ljudi, kot jih drugač ne najdeš.

G/11 Tud občina Šoštanj je velik prispevala.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

G/12 Pri negi, pripravi zajtrka, pomete po stanovanju, prestelje posteljo, skuha kosilo.

G/13 Tisti čas, ko sem jaz vznaj, ona to porihla.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

G/14 Noter sedim.

G/15 Če je pretoplo, spet ne grem ven, ko mi ne paše.

G/16 Od sosedov pride malokdo. Bližnji sosed je tudi bol bogi, je tist se še prpela kdaj naokoli.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

G/17 Do vseh sem bla lepo presenečena. So korektne.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

G/18 Sn rekla, sama pa ne bom.

G/19 Sestra sama ne more nikamor, ma kolke operirane. Jo je pripeljala njena hčerka. Una je dve leti mlajša od mene. Prpeljejo jo enkrat na leto.

G/20 Zelo mi koristi.

G/21 Nagrmadlo se mi je vse. Od, da sn samga zgubila, nogo v gležnju sn si zlomla.

G/22 Teta je pozabljiva, pridejo pa dnevi, ko obleži in je treba biti zraven pri zdravlilih in hrano naonegat.

G/23 Drugač še hodi patronažna sestra trikrat na teden za nego in prevez, za odvzem krvi pa enkrat na mesec.

Kaj menite glede višine prispevka?

G/24 Nekaj mora biti, ko že pridejo od daleč. Zdaj še kar gre.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

G/25 Težko hodim, z birglami.

G/26 Ne grem nikamor.

G/27 Zdravnik pride do mene, če je treba.

G/28 Ja mela sn dve gospe od Hospica in sn bla zelo zadovoljna.

G/29 Čist drugač življenje zdej sprejemam, kot pa sn ga prej.

OSEBA H**Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?**

H/1 Men se zdi da 2 leti, če se ne motim.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

H/2 Tota pride vsak den po 2 uri.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

H/3 Tist, ko mene umije in skuha. Tist, kar jes težko zmorem.

Kje vidite pomanjkljivosti?

H/4 Če bo tek ko zdej, sn ker zadovolna.

H/5 Malo pogovorima, pa prej mine.

H/6 Čist fajn je.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

H/7 Nimam kej rečt. Nimaš kej jamrat.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

H/8 Postlo preobleče, umije me, skuha, če jo še kaj napetnajstim ...

H/9 Ko bo lepo vreme, me bo venta pelala.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

H/10 Ko bo sonce, bom šla pa zun.

H/11 Včasih pridejo tud sosedovi otroci, se mal pogovorimo, se nasmejimo, pa grejo.

H/12 Včasih berem, pa zravn zaspim. Pa drve nadevam, da mi ne ugasne. Pa toto kišto gledam.

H/13 Včasih grem pa k hčeri v Velenje za dva, tri dni, za kak tedn.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

H/14 Men se zdi čist fajn. Zdej sn tek dobila, kar sn hotla, več pa ne nucam.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

H/15 Če ne bi blo organizirane pomoči, bi blo pa zaneč.

H/16 Me je Sonja na noge spravla.

H/17 Padla sn na trtico, da se mi je ker zasvetlo.

H/18 So mi v bolnici rekli, da ta pomoč obstaja.

H/19 Boh, da mam vnuka. Če ne, bi pa k hčeri šla.

Kaj menite glede višine prispevka?

H/20 Ja, če bo vrihtala tek, kot je treba, naj bo.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

H/21 K zdravniku me vnuk pela, al pa dohtar gor pride.

H/22 Zmern je problem, ko ne morm jet brez tetga heca (pokaže na hojico).

H/23 Samo, da je zdravje, pa si gospod. Pa naj bo dnar, ker hoče.

H/24 Pa drugi so še bolj bogi, ko ker ležijo.

OSEBA I

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

I/1 Ene tri lete je pa že menda.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

I/2 Od ponedeljka do petka, od pol desetih do pol dvanajstih.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

I/3 Dobro mi pride, da mi pomagata.

I/4 Se ker bojim, ko ne bom mogla, kak bo.

Kje vidite pomanjkljivosti?

I/5 Ker puste tek, keker je.

I/6 Men bi pasalo dve uri dopoldn, dve uri popoldn.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

I/7 Prosim, da ko jes ne bom mogla več (se razjoče) ... da ji pomagata.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

I/8 Pomedu, pomije, rože mi zalije (če Mojca spi). Drugače se z njo ukvarja. Jo nahrani, uredi.

I/9 Mojca ma tek občutliv želodec.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

I/10 Tule ji dela kratek čas.

I/11 Ko bo lepše, jo bo večkrat pelala ven.

I/12 Sej bi mogla it v Sončka, je pa celi dan jokala.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

I/13 Od kraja, ko pride težko sprejemem.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

I/14 Nimam kaj rečt.

I/15 Tule sedim, pa ležim, pa se pogovarjamo, pa eno pa drugo.

I/16 Ooo, to ker fajn pride pomoč na domu.

Kaj menite glede višine prispevka?

I/17 Glede na Mojcin status je pomoč brezplačna.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

- I/18 Sin mi pripelje iz trgovine, če ga rabim mi pomagata s snaho.
I/19 Sosedu pridejo občasno, sn pa rekla, ne mi hojdit, ko je zdej tok bolezn.
I/20 Lani sma šle prvič na morje.

OSEBA J**Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?**

- J/1 Men se zdi da od marca ... da bo marca zdele 7 let.
J/2 Začela se je zarad moža, ke je bil tek bogi. Trikrat zaendrugim ga je kap.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

- J/3 Od ponedeljka do petka eno uro na dan.

Positivne stvari izvajanja pomoči na domu?

- J/4 Prednosti vidim pr njemu.
J/5 Če ne bi obstajala ta pomoč, bi si neke mogla poiskat.
J/6 Zaenkrat sma zadovoljna.
J/7 Je pa res, da ura hiter mine.

Kje vidite pomanjkljivosti?

- J/8 V tisti uri vsega ne more.
J/9 Tej ko sm bla na operaciji, sma iz šole dobila kosila.
J/10 Lansko leto sn bla na roki operirana, pa na nogi za žile. Vnele so se mi še mišice in nism mogla hodit.
J/11 Ko bi v nedelo zjutrej kera bla, da bi njega zrihala. Tist bi pa res rada mela, vsaj en dan čez vikend, če ne dva dni, ker mam jez križ tek zaneč.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

- J/12 Nimam pripomb.
J/13 Imam sosede, ki jih lehk pokličem v primeru, da pade.
J/14 Tudi hčerka živi tu blizu.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

- J/15 Ona njega zrihta, umije, obleče, dvakrat na teden ga preobleče, porihata sobo, preobleče posteljnino, zajtrk nardi, mu da tablete, ki jih sama prštiram, obesi perilo, tudi pegla dostkrat. Ob petkih po tleh pobriše tlele skoz.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

- J/16 Mož cel dan sedi. Gleda televizijo. Odprem zavese, da mal ven vidi.
J/17 Zdravnica pride ene dvakrat na leto.
J/18 Sej, če je kej takega, mi tudi otroc prnesejo.
J/19 Berem, radio bol mal poslušam.
J/20 Pridejo še sosedi.
J/21 Bratje pa sestre tud pridejo. Nas je še šest. Sestra je tu v Šmartnem in večkrat pride.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

- J/22 Mene to ne moti. Vse so v redu.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

- J/23 Ne vem, kek bi blo drugač. Bi me utrucalo.

Kaj menite glede višine prispevka?

- J/24 Sej tek ne morte neč popraviti. Men se zdi, da je ker solidno.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

J/25 To pa ne. Ne gre več.

J/26 Enkrat letno za novo leto prnesejo eno majhno darilce iz Društva upokojencev in Karitas.

J/27 Sosei še tudi pridejo, pa tudi sorodniki. Sej mama ker večkrat kirga.

J/28 Leva noga, pa leva roka ne gre. Pa de še vsaj s hojico mal gre.

J/29 Lani je biv mož en teden v domu, ko sm jes bla na morju s hčerko in vnukinjo.

J/30 Enkrat na teden prihaja patronažna sestra, da ga skopa.

OSEBA K**Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?**

K/1 To je zdej že šest let.

K/2 Zdej je od nečakinje sin gor.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

K/3 Vsak dan eno uro na dan, od pol enajstih do pol dvanajstih.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

K/4 Edin problem če pomoči ne bi blo, bi bla hrana.

Kje vidite pomanjkljivosti?

K/5 Jih ne vidim.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

K/6 Je zadovoljivo.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

K/7 Hrano mi prnese trikrat, sn zadovoljn. Postlo mi preobleče, pomedu po tleh.

K/8 Včasih si še sam skuham. Sn še vse predelu lan.

K/9 Ko me je zagrabra bolečina in sm moru na pregled v Cele, pa sm biv takoj operiran.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

K/10 Od nečakinje mož je na čakanju doma in tist pride in me okrog devetih da iz postle. Nečakinja prid,e predn gre v službo in me vpraša, če kej rabim.

K/11 Tale sosedu zmeraj maha, če kej rabim iz trgovine, še tule včas iz vile. V glavnem mi ta prnese.

K/12 Patronažna sestra mi pride vsak drug dan noge previt, ko mam odprte.

K/13 Popolden je dolgcajt.

K/14 Televizije ne morm gledat, me oči pečejo in boli glava. Tud brat ne morm.

K/15 Sedim in študiram, a je treba, da še čakam na jutrišnji dan, ko bo enak.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

K/16 Se morš posvetit. Pr vsaki sm mogu mal onegat ... ka to, kek pa kaj.

K/17 Zdaj sn zadovoljn.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

K/18 Sn brez skrbi. Vem, da bom trikrat na teden dobiv hrano.

K/19 Je pa res, da v tisti uri ne more ne vem kaj nardit.

Kaj menite glede višine prispevka?

K/20 Od tuje pomoči se jemle. Pa kaj češ, to je pač predpis.

K/21 Hrano so tud podražil, pa še mal poslabšal.

K/22 Zapravim zdej ker dost, ko mam noge odprte.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

- K/23 Ne morm sam v poslo, ne morm sam iz postle.
- K/24 Plenico mam zdaj. Blat mi ne drži.
- K/25 Zdej ne grem neč ven. Na vas ne morm več.
- K/26 Starih ludi ne mara nobedn več.
- K/27 Vsepovsod so me spravlal v dom.
- K/28 Pa je nečakinja rekla, boš kr doma.
- K/29 Vzdignit se ne morm čist popolnoma neč.
- K/30 Nism si to predvidevu. Nimaš kaj, morš se mal sprijaznit.
- K/31 Sestro mam v vasi, pa je tek dementna, da že hodit ne more več.
- K/32 Hudo je, ko tud k ženi na grob ne morm več.

OSEBA L

Koliko let ste že uporabnik pomoči na domu?

- L/1 Mislim, da pet let.

Kako pogosto prihaja k vam oskrbovalka in kdaj?

- L/2 Vsak dan prinese kosilo za pol ure, od ponedeljka do sobote.
- L/3 Zdravstveno stanje se mi je izboljšalo, zato sem zmanjšala obseg storitve.
- L/4 Pred tem sem imela še trikrat na teden za čiščenje.

Pozitivne stvari izvajanja pomoči na domu?

- L/5 Rekla vam bom, da je to zelo dobro, odlično bom rekla. Kar sem jaz potrebovala, je blo odlično.

Kje vidite pomanjkljivosti?

- L/6 A veste kaj, da bom rekla, da ne. Punce so zelo prijazne. Zlo prisluhnejo, so zelo srčne oziroma pristrčne.

Na centru skorajda ne beležimo pritožb s strani uporabnikov pomoči na domu. Ali dobite uporabniki res vse, kar potrebujete?

- L/7 Urška je bla par let. Ona mi je bla kot sestra. Nisem vedla, da so še druge tek prijazne.

Kje vam nudi pomoč socialna oskrbovalka?

- L/8 Vsak dan mi prinese kosilo, razen ob nedeljah ne. Se še kaj pogovori z menoj.

Ali greste kaj ven iz stanovanja? Kaj počnete čez dan?

- L/9 V bloku smo tek kot sami tujci. Na hodniku se zelo pozdravljamo. Na obiske pa si ne hodimo.
- L/10 Dopoldan grem mal na sprehod.
- L/11 Moram, ker mi je ortoped rekev, da moram hodit zarad mišic na nogah. Imam umetno koleno.
- L/12 V knjižnico grem vsak teden, pa si prinesem knjige in revije. Knjige berem, zjutri pa ne vem, kaj preberem.
- L/13 Na občini se jim velikokrat zahvalim, da se trudijo za Velenje.
- L/14 Tudi v park grem, koker se začne toplo vreme. Z lokalcem se peljem tja, prehodim polovico parka, se malo vsedem, kaj preberem in grem nazaj.
- L/15 Po operaciji kolena sem mela tri mesce po tistem še možgansko kap in so me tam reševale.
- L/16 Zvečer gledam dnevnik, pa se potem strašno sekiram. Rada gledam humor, oddajo na Žaru ... tako da se mi majčken srce odpre. Pa kaj zdravstvenega rada pogledam. Popoldan grem počivat.
- L/17 Na dopustu nisem bla celih 25 let.
- L/18 Ortoped v Mariboru mi je dvakrat napisal za zdravilišče, pa so mi dvakrat zavrnil. Moj zdravnik mi je reku, to morte pa samo ortopeda vprašat, če je možno, da bi to dobila.

Kaj mislite o menjavah socialnih oskrbovalk?

- L/19 Mene to čist nič ne moti. Ne, ne ... nikoli me ne moti.

Bi lahko rekli, da ste zadovoljni? Vam ta pomoč pomaga?

L/20 Jes sn zelo zadovoljna.

Kaj menite glede višine prispevka?

L/21 Se mi zdi kar visoka, kljub temu da dosti subvencionira občina Velenje.

L/22 Od pokojnine mi ne ostane kaj dosti, ko plačam vse položnice.

Ali se vključujete v lokalno okolje?

L/23 Hčerka živi v Celju. Tek da mi tud ona kaj večjega iz trgovine prinese. Pride enkrat, dvakrat na mesec. Pokliče pa večkrat.

L/24 Ko pridem v mesto in če grem mimo Preste, mi pomahajo, da pridem noter.

9.3 Kodiranje podatkov

Tabela 9.1: Kodirani podatki osebe A

A/1	Več kot 10 let. Še preden so se pričela dežurstva, sem postal vaš uporabnik.	Trajanje pomoči na domu	Dolgotrajno
A/2	Zjutraj in zvečer prihajata vsak dan k meni po dve socialni oskrbovalki, ne glede na vikend in praznik.	Pogostost izvajanja pomoči na domu	Vsakodnevna, po dva obiska
A/3	Je nujno potrebna za nas.	Potreba po pomoči na domu	Visoka
A/4	Socialne oskrbovalke, ki prihajajo so kot člani družine.	Odnos z oskrbovalko	Družinski
A/5	To je odvisno od človeka. Nekdo ima to v sebi, nekdo pa ne.	Odnos z oskrbovalko	Empatičen/ni empatije
A/6	Pri nekaterih manjka toplina oziroma sočutje.	Odnos z oskrbovalko	Nezadovoljstvo
A/7	Uporabniki smo na takem stanju, da si ne moremo nič pomagati.	Zdravstveno stanje	Bolezen, starostne spremembe
A/8	Sam bom prej pohvalil, kot pa pokritiziral.	Odnos z oskrbovalko	Pozitiven
A/9	Je pa res odvisno vse od socialnih oskrbovalk.	Pomembnost kvalitete storitev	Visoka
A/10	Sam točno vem, kaj lahko pričakujem od ene in kaj od druge.	Odnos do oskrbovalk	Preračunljiv
A/11	Zmeraj sem rekel: »dekle, tekle se zmenmo: ko greste, poglejte elektriko, plin in vodo. Ko odidete, nas pustite kot nemočne otroke.«	Odnos z oskrbovalko	Zaupen
A/12	Dekle, ko so čakale na službo, so bile precej bolj pripravljene; sedaj,	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Srednje

	ko so dobile za stalno, pa se spremenijo. Takšna je večina od njih.		
A/13	Pri negi, prinosu hrane iz šole, nakupih v trgovini.	Način nudenja socialne oskrbe	Gospodinjska pomoč, pomoč pri temeljnih dnevni opravilih
A/14	Iz zunanje mreže nimam nikogar.	Socialni stiki	Socialna oskrbovalka
A/15	Zjutraj me dajo na voziček.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri temeljnih dnevni opravilih
A/16	Sem srečen z nekaterimi, ker vem, da mi nekatere vse vrihtajo; še televizor mi vžge.	Odnos z oskrbovalko	Pozitiven
A/17	Tak sem zadovoljen. Prosim za to, kar rabim.	Odnos z oskrbovalko	Pozitiven
A/18	Sedaj, ko je mrzlo ne; položnice pa vseeno sam urejam.	Preživljanje dneva	Obisk banke enkrat mesečno
A/19	Fajn je, da so vse seznanjene, kaj je treba pri določenem pacientu naredit.	Menjava oskrbovalk	Sprejeta
A/20	Samo, da ima ta čut do mene, ta človeški pristop.	Odnos z oskrbovalko	Empatičen
A/21	Kaj bi pa človek brez pomoči.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
A/22	Res je, da v domu imaš vse.	Druge oblike pomoči – dom za stare	Pozitiven odnos
A/23	Vesel sem, da sem stanovanje odkupil. Če ga ne bi odkupil, ne bi zmoгу plačevati.	Finančna zmožnost	Odkup stanovanja
A/24	Prvo mi je to, da poravnam. To mora biti.	Finančna zmožnost	Visoka
A/25	Tako kot plačam južno, plačam tud pomoč.	Finančna zmožnost	Visoka
A/26	Ta pridnim pa bi še sam kaj dal.	Odnos z oskrbovalko	Spoštljiv
A/27	Če se le da, pozimi ne grem ven.	Mobilnost	Otežena
A/28	Ko prideš ven med ljudi, jih poznaš, spregovoriš in se čist drugač počutiš.	Socialni stiki	Znanci

Tabela 9.2: Kodirani podatki osebe B

B/1	Od 2012 leta, ko sem mela obe nogi v gipsu zlomljene.	Trajanje pomoči na domu	Dolgotrajno
B/2	Tule je moja nečakinja, ki me je učila hoditi po birglah.	Socialni stiki	Svojci

B/3	To pa mam še, ko mi je negovalka S. pisala iz Amerike.	Odnos z oskrbovalko	Odpri
B/4	Trikrat na teden, ponedeljek, sreda, petek.	Pogostost socialne oskrbe	Trikrat tedensko
B/5	Meni to pride zelo prav. Komaj čakam, da pride.	Odnos z oskrbovalko	Navezanost
B/6	Navadno drugega, tretjega v mesecu grema po penzijo, enkrat mesečno me oskrbovalka pelje na pošto.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov
B/7	Mi prinese cel karton mleka, mi pomaga. Okrog 20. že nekaj denarja porabim, potem grema spet na banko in spet v trgovino.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč v gospodinjstvu ter pri ohranjanju socialnih stikov
B/8	Jaz sem zadovoljna.	Odnos z oskrbovalko	Pozitiven
B/9	To sem se navadla, ko sem tolk po bolnicah bla tota leta. Trikrat na intenzivnem oddelku. Eno leto sem bila celo dvakrat v bolnici.	Formalno nudenje pomoči	Zdravstvena služba
B/10	Z vsako sem se razumela in sem jo imela rada. Zelo sem zadovoljna. Vse so ble pridne.	Odnos z oskrbovalko	Zaupen
B/11	Z Majo grema v trgovino, ko grem po denar na banko.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč v gospodinjstvu ter pri ohranjanju socialnih stikov
B/12	Ko grema drugič, mi gre negovalka plačat položnice na blagajno, ki jih vse skup spravim, jaz pa grem po trgovini. Ona tak ahta na mene. A vete, kak sm vesela za to.	Odnos z oskrbovalko	Zaupen
B/13	Zdej pa mi ona zrihta še recepte.	Način nudenja socialne oskrbe	Druga servisna opravila
B/14	Veliko hodim po stopnicah, najmanj enkrat na dan. Hodim tudi po stanovanju iz balkona v sobo.	Preživljanje dneva	Gibanje
B/15	Drobnarije si enkrat tedensko sama nabavim, ob sobotah.	Preživljanje dneva	Sprehod do trgovine enkrat tedensko
B/16	Ob enih mam kosilo. Potem grem počivat ob pol dveh, mal zadremlem. Popoldne gledam nadaljevanke. Brez tistga ne morem bit.	Preživljanje dneva	Priprava kosila, počitek, TV

B/17	Radio mam cel dan prižgan. Brez tistga ne morm bit. Se mi zdi, da nekaj manjka.	Preživljanje dneva	Poslušanje radia
B/18	Da bi se lahko kaj spremenilo, ne vidim, ker sm zadovoljna.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
B/19	Jaz sem zadovoljna.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
B/20	Z vsako sem se razumela in sem jo imela rada. Zelo sem zadovoljna. Vse so ble pridne.	Menjava oskrbovalk	Sprejeta
B/21	Ko nimam ne vem kakega dela, ko je že čist, pa sedima in se pogovarjama. Sem zelo zadovoljna.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov
B/22	Cena se mi zdi sprejemljiva.	Finančna zmožnost	Srednja
B/23	Ko nisem razsipna, pridem lepo čez mesec.	Finančna zmožnost	Srednja
B/24	Imam sosedo, potem eno sosedo profesorico. Gor višje mam tudi.	Socialni stiki	Sosedje
B/25	V sredo ob pol osmih zvečer sm bla stara 91 let. Sm misla, ko je med tednom, da bo bolj na tiho šlo. Pa so mi vseeno prišli voščiti.	Socialni stiki	Svojci, sosodje
B/26	Nečakinja praznuje 60 let, danes bi mogla it, pa sem odpovedala. Nisem sposobna, da bi tam bla tak dolgo zvečer. V soboto bom šla dol in bom tam dva, tri dni.	Socialni stiki	Svojci

Tabela 9.3: Kodirani podatki osebe C

C/1	Ne bi mogu zdele živet sam. Že 15 let sn bolan.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Zdravstveno stanje
C/2	Pomoč na domu koristim že šesto leto.	Trajanje pomoči na domu	Dolgotrajno
C/3	Pride vsak dan zjutraj, da mi pomaga iz postle zlest, ker sam ne morem.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri temeljnih dnevni opravih
C/4	Me umije. Prinese mi tudi iz trgovine, če kaj rabim.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri temeljnih dnevni opravih in v gospodinstvu
C/5	Imel sm tud neformalno pomoč za kuhanje s strani javne delavke.	Formalno nudenje pomoči	Javna delavka
C/6	Pride tudi patronažna služba.	Formalno nudenje pomoči	Zdravstvena služba

C/7	Zelo mi koristi.	Splošno zadovoljstvo s soc. oskrbo	Visoko
C/8	Ne bi mogu zdele živet sam. Dokler sn lahk sam kej naredu, je blo drugač.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
C/9	Se ne smem kej pritoževat.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
C/10	Velik takle pridejo fantje in mi pomagajo zvečer.	Neformalno nudenje pomoči	Sosedje
C/11	Skor vsak dan nekdo pride popoldan, štirkat na teden, trikrat sigurno pridejo. Kadarkoli jih lahko pokličem.	Neformalno nudenje pomoči	Sosedje
C/12	Z enim sma zmenjena, da mi pride solato nardit, kaj skuhat.	Neformalno nudenje pomoči	Sosed
C/13	Pomanjkljivosti ne vidim.	Splošno zadovoljstvo s soc. oskrbo	Visoko
C/14	To pa je. Storitev od začetka pa do danes ni upadla.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
C/15	Pride vsak dan zjutraj, da mi pomaga iz postle zlest, ker sam ne morem.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
C/16	Včasih mi prinese še iz trgovine.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč v gospodinjstvu
C/17	Ven grem ob lepem vremenu.	Preživljanje dneva	Grem ven
C/18	Brskam po računalniku.	Preživljanje dneva	Računalnik
C/19	Imam posebno željo, da bi se pozdravil. Zdej iščem vse sorte možnosti, da bi ozdravel.	Preživljanje dneva	Iskanje alternativnih oblik zdravljenja
C/20	Ne bi mogu rečt, da bi ena bla bolj od druge.	Odnos z oskrbovalko	Odprt
C/21	Je čist fajn. Je to celo mal zanimivo po eni strani	Menjava oskrbovalk	Sprejeta
C/22	Seveda, brez pomoči zdejele ne bi mogu živet.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
C/23	Kr gre. Občina da tolk zravn, da ni noben problem.	Finančna zmožnost	Srednja
C/24	Sn zlo zadovoljn, čeprav se nisn še do zdej nobenmu zahvaljeval.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
C/25	Velikokrat pridejo iz Celja obiski k meni.	Socialni stiki	Svojci
C/26	Imam enga taksista, ki pripelje koga iz železniške postaje.	Socialni stiki	Znanci
C/27	Tudi starša, glede na to, da oče pozimi ne vozi. Mama pride k meni enkrat na teden.	Socialni stiki	Svojci
C/28	Dva meseca nazaj je hodla k meni delovna terapevtka, vendar so ti	Formalno nudenje pomoči	Zdravstvena služba

	fantje, ki pridejo k meni ravno tako uspešni, če ne celo bolj.		
C/29	Ob desetih zvečer pride k meni vedno nekdo od sosedov in mi pomaga, da me da v postlo.	Neformalno nudenje pomoči	Sosedje

Tabela 9.4: Kodirani podatki osebe D

D/1	Julija letos bo dve leti.	Trajanje pomoči na domu	Kratkotrajno
D/2	Petkrat med tednom zjutraj, da možu pomaga pri negi.	Pogostost socialne oskrbe	5-krat tedensko
D/3	Sama ne bi zmogla.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih oseb
D/4	Zvečer prihaja še sin, saj je mož težek in mu sama ne zmorem menjavat plenice in ga spraviti v postlo.	Neformalno nudenje pomoči	Svojci
D/5	Jih ne vidim. Ta, ki prihaja k men, je tak prijetna.	Odnos z oskrbovalko	Pozitiven
D/6	Ne vidim pripomb.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
D/7	Zelo mi koristi.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
D/8	Čez dan je na vozičku.	Mobilnost	Pripomočki za gibanje
D/9	Letos še mož ni bil zunaj.	Mobilnost	Arhitektonske ovire
D/10	Lani sn dobila v bloku človeka, da ga je nesu do dvigala.	Neformalno nudenje pomoči	Sosedje
D/11	Al pa to naredi sin.	Neformalno nudenje pomoči	Svojci
D/12	Ne morem reči, ker skoz prihaja ista.	Menjava oskrbovalk	Brez izkušnje menjave
D/13	In je tak prav. Sma jo že navajena.	Menjava oskrbovalk	Ni sprejeta
D/14	Sama brez pomoči ne bi zmogla.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih oseb
D/15	Mož je bil že tri mesece v domu v Topolšici, ko sem tudi jes zbolela.	Druge oblike pomoči-dom za stare	V primeru bolezni zakonca
D/16	Pomoč nama pomaga, da lahko živima tako kot zdaj. Drugače ne bi šlo.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih oseb
D/17	Zmorema plačevat. Je dom dosti dražji.	Finančna zmožnost	Srednja
D/18	Sin prihaja vsak dan.	Neformalno nudenje pomoči	Svojci
D/19	V bloku imama dve sosedi, s katerimi se podružima.	Preživljanje dneva	Druženje

D/20	Drugače pa grem sama v času, ko je pri nama negovalka v trgovino, ali po opravkih.	Preživljanje dneva	Nakupovanje, drugi opravki
------	--	--------------------	----------------------------

Tabela 9.5: Kodirani podatki osebe E

E/1	O Marija, ene tri leta že.	Trajanje pomoči na domu	Dolgotrajno
E/2	Ponedeljek, sredo, četrtek. Trikrat na teden po dve uri.	Pogostost socialne oskrbe	Trikrat tedensko
E/3	Nama je ta obseg dovolj, ko sma še mobilna oba.	Potreba po večjem obsegu pomoči	Je ni
E/4	Tak smo se jo navadli, da je ko naša.	Odnos z oskrbovalko	Družinski
E/5	Jaz vidim sam pozitivno. Poštenje, pridnost.	Odnos z oskrbovalko	Zaupen
E/6	Ona se od mene uči, jes pa od nje.	Odnos z oskrbovalko	Zaupen
E/7	Da ji zaupaš, da ma celo hišo odprto, pa denarnice odprte, pa vse.	Odnos z oskrbovalko	Zaupen
E/8	Sma slišana.	Soodločanje o nujenju socialne oskrbe	Je upoštevano
E/9	Enkrat na mesec me pele v banko. Sej drugač ne morm.	Način nujenja socialne oskrbe	Druga servisna opravila
E/10	Mam dva otroka. Hčerka je v Ljubljani, sin pa v Celju.	Socialni stiki	Svojci
E/11	Mimgrede še grema v trgovino.	Način nujenja socialne oskrbe	Pomoč v gospodinjstvu
E/12	Jes nimam pripomb. Morš met nekoga, ki je na pol tvoj.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
E/13	Na sosedsko pomoč ni vedno za računat. Če greš sosedu prosit ali bi prišel dans, pa vidim da mu tud vedno ni.	Neformalno nudenje pomoči	Sosedje
E/14	Podpirama, da obstaja takšna oblika. Sma slišana.	Splošno zadovoljstvo s soc. oskrbo	Visoko
E/15	Bo tudi pršlo, da bo treba v dom, ko bo edn sam ostal ne bo druge.	Druge oblike pomoči-dom za stare	V primeru smrti zakonca
E/16	Najprej spijemo kavico, mal pogovorimo, pol pa grema delat.	Način nujenja socialne oskrbe	Pomoč pri ohranjanju soc. stikov, pomoč v gospodinjstvu
E/17	Tina pa ob četrkih, s sesalcem po hiši.	Način nujenja socialne oskrbe	Pomoč v gospodinjstvu
E/18	Iz bolnice Topolšica nama pripeljejo dietno kosilo, ker mam celiakijo.	Formalno nudenje pomoči	Bolnica
E/19	Avta več nimama, pa grema okrog hiše ali pa po ulici.	Preživljanje dneva	Hoja, gibanje

E/20	Ne bi želela druge.	Menjava oskrbovalk	Noče druge
E/21	Smo se tak navadli na Tino, je tak ko domača. Je postala članica naše družine.	Odnos z oskrbovalko	Družinski
E/22	Če je ne bi blo, bi enkrat na teden že mogla koga poklicat za pospravit.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
E/23	Če bi računal na sosedsko pomoč, pa na žlahto je premal.	Potrebe po širšem obsegu pomoči	Večja potreba
E/24	Morš met nekoga, ki je napol tvoj.	Odnos z oskrbovalko	Družinski
E/25	Plačujema drugi najvišji prispevek, saj ma mož visoko pokojnino.	Finančna zmožnost	Visoka
E/26	Še nikol nisma ostala dolžna.	Finančna zmožnost	Visoka
E/27	Če bi mela samo svojo penzijo ne bi mogla niti te hiše vzdrževat, takele velke bajte.	Finančna zmožnost	Nizka v primeru izgube zakonca
E/28	Nism več taka, da bi rabla družbo.	Socialni stiki	Nedružaben
E/29	Midva sma bla steber v tem kraju.	Pomembne vloge v preteklosti	
E/30	Povsod sma bla, v vsakem društvu.	Pomembne vloge v preteklosti	
E/31	Doma imama telovadno društvo.	Preživljanje dneva	Telovadba
E/32	Jes sn bla čist nepokretna. Sluh mi je pustilo posledice, hodim težje, noga me tak boli, pa prst na nogi.	Zdravstveno stanje	Bolezen
E/33	Bojim se, da bi padu, jes ga ne morm pobrat. Včasih me zanese.	Zdravstveno stanje	Bolezen
E/34	Kirmokol bi kaj rekla, kirkol bi šel. Tu je svakinja.	Neformalno nudenje pomoči	Sosedje, svojci
E/35	Enkrat na teden sin sigurno prleti, hčerka pa je zdravnica v Soči in je težje, ko ma še svojo familijo in vnuke.	Socialni stiki	Svojci
E/36	Jes pravim, da dokler bi bla pr pameti, bi blo še kar.	Zadovoljstvo s trenutno situacijo	Srednje

Tabela 9.6: Kodirani podatki osebe F

F/1	Obe sta v redu.	Odnos z oskrbovalko	Pozitiven
F/2	Mal več kot pet let.	Trajanje oskrbe	Dolgotrajna
F/3	Pride vsak dan. Zjutraj eno uro in opoldne pol ure	Pogostost socialne oskrbe	5-krat tedensko

F/4	Trikrat na teden mi kosilo prinese, zjutraj pa mi pripravi zajtrk, mi skuha kavo. Tamle vse pomije, pobriše prah.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč v gospodinjstvu
F/5	Je tek pedantna. Je parajčefna, da mi gre vzet zdravila.	Odnos z oskrbovalko	Positiven
F/6	Rabla bi več, vendar mam premal dnarja.	Potrebe po večjem obsegu pomoči	Finančno breme
F/7	Ja tule, da mi zjutraj pripravi zajtrk, jem belo kavo in kruh.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč v gospodinjstvu
F/8	Pomaga, da se umijema, pride še patronažna, da se spravim v tuš kabino.	Formalno nudenje pomoči	Zdravstvena služba
F/9	Da se lehk kej pogovorimo, da nismo ker tiho.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov
F/10	Da ji lahko zaupam.	Odnos z oskrbovalko	Zaupen
F/11	Če bi bla cena nižja, bi blo boljš	Finančna zmožnost	Nizka
F/12	Drugač pa čas, ko je oskrbovalka tu, prehitro mine.	Potrebe po večjem obsegu pomoči	Prekratek čas nudenja oskrbe
F/13	Drugih pripomb nimam.	Splošno zadovoljstvo s soc. oskrbo	Srednje
F/14	Kar pa še pol dela ostane, pa še snaha umije.	Neformalno nudenje pomoči	Svojci
F/15	Kar dela še ostane, opravijo še svojci	Neformalno nudenje pomoči	Svojci
F/16	Je parajčefna, da mi gre dol v zdravstveni dom, da mi vse zrihta, kadar je treba izvide vzet.	Način nudenja socialne oskrbe	Druga servisna opravila
F/17	Mi pogreje kosilo, ali pa mi še kej zrav nardi, kake palačinke, al pa kaj takega.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč v gospodinjstvu
F/18	Zjutraj mi pripravi zajtrk, se umijema.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč v gospodinjstvu, pomoč pri opravljanju temeljnih dnevnih opravil
F/19	Malo pride sosedova, mal po telefonu.	Preživljanje dneva	Druženje, telefoniranje
F/20	Po pa mal televizijo gledam.	Preživljanje dneva	TV
F/21	Pol je že kosilo, pa spet grem elmal počivat.	Preživljanje dneva	Popoldanski počitek
F/22	Včasih sem rada križanke rešvala, zdej mi pa ni več.	Preživljanje dneva	
F/23	Berem tud težje, ker me roke boljjo.	Preživljanje dneva	Občasno branje
F/24	Ko bo bol toplo, grem na klopco sedet pred hišo.	Preživljanje dneva	Sedenje pred hišo

F/25	Dokler bom tekla, da bom še lehk mičkemo hodla, bo še v redu.	Zdravstveno stanje	Hoja z ortopedskimi pripomoči
F/26	Sn bla tudi v plenicah. Sn bla na operaciji sn mela tumor na hrbtenjači.	Zdravstveno stanje	Bolezen
F/27	Sama grem z vozičkom do hčerke, da ne bi padla.	Zdravstveno stanje	Mobilnost z vozičkom
F/28	Hčerka je zvedla za pomoč na domu.	Posredovanje informacij o oblikah pomoči	Svojci
F/29	Menjave sprejemem	Menjava oskrbovalk	Sprejeta
F/30	Se mal pomenmo, od kod je.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri vzpostavljanju socialnih stikov
F/31	Brez pomoči si ne bi mogla neč kej pomagat.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
F/32	Zdej je snaha doma, ne hodi v službo in je lažje. Snaha pride še zvečer in še kej pomije.	Neformalno nudenje pomoči	Svojci
F/33	Čez vikende mi pomagajo sorodniki. Sin pride zjutraj in mi skuha zajtrk, za kosilo pa pride snaha.	Neformalno nudenje pomoči	Svojci
F/34	Hčerka in sin se za dopuste zamenjata, da je skoz nekdo v bližini.	Socialni stiki	Svojci
F/35	Potrebovala bi še večji obseg pomoči, vendar si je ne morem privoščiti.	Potrebe po večjem obsegu pomoči	Finančna nezmožnost
F/36	Prej sn bla vsesorte.	Pomembne vloge v preteklosti	
F/37	Dans ne morem več, sn vnuku dala harmoniko.	Zadovoljstvo s trenutno situacijo	Srednje
F/38	Zdej se ne upam špilat mam srce slabo, pa tud roka. Sn mela obe rami zlomleni.	Zdravstveno stanje	Bolezen
F/39	Padla sn, ko sn kostan nabirala. Roke mam obe zanič.	Zdravstveno stanje	Bolezen
F/40	Tud če sn sama sm pa le doma.	Zadovoljstvo s situacijo	Srednje
F/41	Za silo mi gre, dokler še lehk mal grem.	Mobilnost	Otežena

Tabela 9.7: Kodirani podatki osebe G

G/1	Dve leti	Trajanje oskrbe	Kratkotrajna
G/2	Petkrat tedensko po dve uri.	Pogostost socialne oskrbe	5-krat tedensko
G/3	Teta bi jo kar tukaj mela. Ji zaupam, je prijazna, za hece.	Odnos z oskrbovalko	Zaupen

G/4	Če bi pomoč prenehala bi obdržali tisto vez, saj sem našla nekoga, ko ga tule okrog ni.	Odnos z oskrbovalko	Prijateljski
G/5	Se fajn zastopmo.	Odnos z oskrbovalko	Pozitiven
G/6	Jih ni. (pomanjkljivosti)	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
G/7	Zdej zaenkrat še nič ne pogrešam. Gospa ma zlate roke.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
G/8	Nism si ga upala domov vzet, ker je mev kisik.	Druge oblike pomoči	Zdravstvena služba
G/9	S pomočjo soseda in ene gospe, ki dela v Topolšici, sem moža prestavla domov iz Ljubljane.	Formalno nudenje pomoči	Socialna služba
G/10	V takih trenutkih srečaš take ljudi, kot jih drugač ne najdeš.	Odnos z oskrbovalko	Pozitiven
G/11	Tud občina Šoštanj je velik prispevala.	Formalno nudenje pomoči	Občina
G/12	Pri negi, pripravi zajtrka, pomete po stanovanju, prestelje posteljo, skuha kosilo.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri temeljnih dnevni opravih, pomoč v gospodinjstvu
G/13	Tisti čas, ko sem jaz vzunaj, ona to porihata.	Preživljanje dneva	Delo vzunaj
G/14	Noter sedim.	Preživljanje dneva	Sedenje v hiši
G/15	Če je pretoplo, spet ne grem ven, ko mi ne paše.	Preživljanje dneva	Sedenje zunaj ob primernem vremenu
G/16	Od sosedov pride malokdo. Bližnji sosed je tudi bol bogi, je tist, se še prpela kdaj naokoli.	Socialni stiki	Sosedje
G/17	Do vseh sem bla lepo presenečena. So korektne.	Menjava oskrbovalk	Sprejeta
G/18	Sn rekla, sama pa ne bom.	Socialni stiki	Strah pred osamljenostjo
G/19	Sestra sama ne more nikamor, ma kolke operirane. Jo je pripeljala njena hčerka. Una je dve leti mlajša od mene. Prpeljejo jo enkrat letno.	Socialni stiki	Svojci
G/20	Zelo mi koristi.	Splošno zadovoljstvo s soc. oskrbo	Visoko
G/21	Nagrmadlo se mi je vse. Od, da sn samga zgubila, nogo v gležnju sn si zlomla.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Bolezen
G/22	Teta je pozabljiva, pridejo pa dnevi, ko obleži in je treba biti zraven pri zdravilih in hrano naonegat.	Zdravstveno stanje	Bolezen
G/23	Drugač še hodi patronažna sestra trikrat	Druge oblike pomoči	Zdravstvena služba

	na teden za nego in prevez, za odvzem krvi pa enkrat na mesec.		
G/24	Nekaj mora biti, ko že pridejo od daleč. Zdaj še kar gre.	Finančna zmožnost	Srednja
G/25	Težko hodim, z birglami	Mobilnost	Pripomočki za gibanje
G/26	Ne grem nikamor.	Mobilnost	Odvisnost od pomoči drugih
G/27	Zdravnik pride do mene, če je treba.	Druge oblike pomoči	Zdravstvena služba
G/28	Ja, mela sn dve gospe od Hospika in sn bla zlo zadovolna.	Druge oblike pomoči	Zdravstvena služba
G/29	Čist drugač življenje zdej sprejemam, ko pa sn ga prej.	Pogled na svet	Pozitiven

Tabela 9.8: Kodirani podatki osebe H

H/1	Men se zdi, da dve leti, če se ne motim.	Trajanje oskrbe	Kratkotrajna
H/2	Tota pride vsak den po dve uri.	Pogostost socialne oskrbe	5-krat tedensko
H/3	Tist, ko mene umije in skuha. Tist, kar jes težko zmorem.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri temeljnih dnevni opravih, pomoč v gospodinjstvu
H/4	Če bo tek ko zdej, sn ker zadovolna.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Srednje
H/5	Malo pogovorima, pa prej mine.	Preživljanje dneva	Pogovor z oskrbovalko
H/6	Čist fajn je.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
H/7	Nimam kej rečt. Nimaš kej jamrat.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
H/8	Postlo preobleče, umije me, skuha, če jo še kaj napetnajstim ...	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri temeljnih dnevni opravih, pomoč v gospodinjstvu
H/9	Ko bo lepo vreme, me bo venta pelala.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov
H/10	Ko bo sonce, bom šla pa zun.	Preživljanje dneva	Sedenje zunaj ob lepem vremenu
H/11	Včasih pridejo tud sosedovi otroci, se mal pogovorimo, se nasmejimo pa grejo.	Preživljanje dneva Socialni stiki	Druženje Sosedje
H/12	Včasih berem, pa zravn zaspim. Pa drve nadevam, da mi ne ugasne. Pa toto kišto gledam.	Preživljanje dneva	Branje, skrb za ogrevanje, TV
H/13	Včasih grem pa k hčeri v Velenje za dva, tri dni, za kak teden.	Socialni stiki	Svojci
H/14	Men se zdi čist fajn. Zdej sn tek dobila kar sn hotla, več pa ne nucam.	Menjava oskrbovalk	Sprejeta
H/15	Če ne bi blo organizirane pomoči, bi blo pa zaneč.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih oseb

H/16	Me je Sonja na noge spravla.	Odnos z oskrbovalko	Positiven
H/17	Padla sn na trtico, da se mi je ker zasvetlo.	Zdravstveno stanje	Bolezen
H/18	So mi v bolnici rekli, da ta pomoč obstaja.	Posredovanje informacij o oblikah pomoči	Zdravstvena služba
H/19	Boh da mam vnuka. Če ne bi pa k hčeri šla.	Socialni stiki	Svojci
H/20	Ja, če bo vrihtala tek kot je treba, naj bo.	Finančna zmožnost	Srednja
H/21	K zdravniku me vnuk pela, al pa dohtar gor pride.	Formalno nudenje pomoči	Zdravstvena služba
H/22	Zmerm je problem, ko ne morm jet brez tetga heca (pokaže na hojico).	Mobilnost	Pripomočki za gibanje
H/23	Samo, da je zdravje, pa si gospod. Pa naj bo dnar, ker hoče.	Zadovoljstvo s trenutno situacijo	Positiven
H/24	Pa drugi so še bolj bogi, ko ker ležijo.	Zadovoljstvo s situacijo	Srednje

Tabela 9.9: Kodirani podatki osebe I

I/1	Ene tri lete je pa že menda.	Trajanje oskrbe	Kratkotrajna
I/2	Od ponedeljka do petka, od pol desetih do pol dvanajstih.	Pogostost socialne oskrbe	5-krat tedensko
I/3	Dobro mi pride, da mi pomagate.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
I/4	Se ker bojim, ko ne bom mogla, kak bo.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
I/5	Ker puste tek, keker je.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
I/6	Men bi pasalo dve uri dopoldn, dve uri popoldn.	Potrebe po večjem obsegu pomoči	Prekratek čas nudenja oskrbe
I/7	Prosim, da ko jes res ne bom mogla več ... da ji pomagate.	Vzrok za uporabo soc. oskrbe	Vzrok za uporabo soc. oskrbe
I/8	Pomede, pomije, rože mi zalije (če M. spi). Drugače se z njo ukvarja. Jo nahrani, uredi.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri temeljnih dnevni opravih, pomoč v gospodinjstvu, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.
I/9	M. ma tek občutliv želodec.	Zdravstveno stanje	Bolezen
I/10	Tule ji dela kratek čas.	Preživljanje dneva	Druženje
I/11	Ko bo lepše, jo bo večkrat pelala ven.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov
I/12	Sej bi mogla it v Sončka, je pa celi dan jokala.	Druge oblike pomoči	Organizirano dnevno varstvo
I/13	Od kraja, ko pride, težko sprejemem.	Menjava oskrbovalk	Težje sprejeta
I/14	Nimam kaj rečt.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko

I/15	Tule sedim, pa ležim, pa se pogovarjamo, pa eno pa drugo.	Preživljanje dneva	Počitek, druženje
I/16	Ooo, to ker fajn pride pomoč na domu.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
I/17	Glede na M. status je pomoč brezplačna	Finančna zmožnost	Neopredeljena
I/18	Sin mi pripelje iz trgovine, če ga rabim, mi pomagata s snaho.	Neformalne oblike pomoči	Svojci
I/19	Sosedji pridejo občasno, sn pa rekla, ne mi hojdit, ko je zdej tok bolezn.	Socialni stiki	Sosedje
I/20	Lani sma šle prvič na morje.	Preživljanje dneva	Počitnice

Tabela 9.10: Kodirani podatki osebe J

J/1	Men se zdi da od marca ... da bo marca zdele 7 let.	Trajanje oskrbe	Dolgotrajna
J/2	Začela se je zarad moža, ki je biv tek bogi. Trikrat zaendrugim ga je kap.	Zdravstveno stanje	Bolezen
J/3	Od ponedelka do petka, eno uro na dan.	Pogostost socialne oskrbe	5-krat tedensko
J/4	Prednosti vidim pr njemu.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
J/5	Če ne bi obstajala ta pomoč, bi si neke mogla poiskat.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
J/6	Zaenkrat sma zadovoljna.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Srednje
J/7	Je pa res, da ura hiter mine.	Potrebe po večjem obsegu pomoči	Prekratek čas nudenja oskrbe
J/8	V tisti uri vsega ne more.	Potrebe po večjem obsegu pomoči	Prekratek čas nudenja oskrbe
J/9	Tej, ko sm bla na operaciji, sma iz šole dobila kosila.	Formalno nudenje pomoči	Šola
J/10	Lansko leto sn bla na roki operirana, pa na nogi za žile. Vnele so se mi mišice in nism mogla hodit.	Zdravstveno stanje	Bolezen
J/11	Ko bi v nedelo zjutraj kera bla, da bi njega zrihtala. Tist bi pa res rada mela, vsaj en dan čez vikend, če ne dva dni, ker mam jes križ tek zaneč.	Potrebe po večjem obsegu pomoči	Prekratek čas nudenja oskrbe
J/12	Nimam pripomb.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
J/13	Imam sosede, ki jih lehk pokličem v primeru, da pade.	Neformalne oblike pomoči	Sosedje
J/14	Tudi hčerka živi tu blizu.	Socialni stiki	Svojci

J/15	Ona njega zrihta, umije obleče, dvakrat na teden ga preobleče, porihita sobo, preobleče postelnino, zajtrk nardi, mu da tablete, ki jih sama prštimam, obesi perilo, tudi pegla dostkrat. Ob petkih po tleh pobriše tlele skoz.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, pomoč v gospodinjstvu, pomoč pri drugih servisnih opravilih.
J/16	Mož cel dan sedi. Gleda televizijo. Odprem zavese, da mal ven vidi.	Preživljanje dneva	TV, spremljanje dogajanja na ulici
J/17	Zdravnica pride ene dvakrat na leto.	Druge oblike pomoči	Zdravstvena služba
J/18	Sej, če je kej takega, mi tud otroc prnesejo.	Neformalne oblike pomoči	Svojci
J/19	Berem, radio bol mal poslušam.	Preživljanje dneva	Branje, občasno poslušanje radia
J/20	Pridejo še sosedi.	Socialni stiki	Sosedje
J/21	Bratje pa sestre tud pridejo. Nas je še šest. Sestra je tu v Š. in večkrat pride.	Socialni stiki	Svojci
J/22	Mene to ne moti. Vse so v redu.	Menjava oskrbovalk	Sprejeta
J/23	Ne vem kek bi blo drugač. Bi me utrucalo.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
J/24	Sej tek ne morte neč popraviti. Men se zdi, da je kr solidno.	Finančna zmožnost	Srednja
J/25	To pa ne. Ne gre več.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
J/26	Enkrat letno za novo leto prnesejo eno majhno darilce iz Društva upokojencev in Karitas.	Socialni stiki	Društvo upokojencev, Karitas
J/27	Sosedi še tudi pridejo, pa tudi sorodniki. Sej mama ker večkrat kirga.	Socialni stiki	Pogosti
J/28	Leva noga, pa leva roka ne gre. Pa de še vsej s hojico mal gre.	Mobilnost	Pripomočki za gibanje
J/29	Lani je biv mož en tedn v domu, ko sm jes bla na morju s hčerko in vnukinjo.	Druge oblike pomoči – dom za stare	Sprejetost
J/30	Enkrat na tedn prihaja patronažna sestra, da ga skopa.	Druge oblike pomoči	Zdravstvena služba

Tabela 9.11: Kodirani podatki osebe K

K/1	To je zdej že šest let.	Trajanje oskrbe	Dolgotrajna
K/2	Zdej je od nečakinje sin gor.	Socialni stiki	Svojci
K/3	Vsak dan eno uro na dan, od pol enajstih do pol dvanajstih.	Pogostost socialne oskrbe	Petkrat tedensko

K/4	Edini problem, če pomoči ne bi blo, bi bla hrana.	Vzrok za uporabo socialne oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
K/5	Jih ne vidim (pomanjkljivosti).	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
K/6	Je zadovoljivo.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Srednje
K/7	Hrano mi prnese trikrat, sn zadovoln. Postlo mi preobleče, pomedu po tleh.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri gospodinjskih opravilih
K/8	Včasih si še sam skuham. Sn še vse predelu lan.	Lastna zmožnost opravljati opravila	Srednja
K/9	Ko me je zgrabla bolečina in sn moru na pregled v Cele, pa sn biv takoj operiran.	Druge oblike pomoči	Zdravstvena služba
K/10	Od nečakinje mož je na čakanju doma in tist pride in me okrog devetih da iz postle. Nečakinja pride predn gre v službo in me vpraša, če kej rabim.	Neformalne oblike pomoči	Svojci
K/11	Tale soseda zmeraj maha, če kej rabim iz trgovine. V glavnem mi ta prnese.	Neformalne oblike pomoči	Sosedje
K/12	Patronažna sestra mi pride vsak drugi dan noge previt, ko mam odprte.	Druge oblike pomoči	Zdravstvena služba
K/13	Popolden je dolgcajt.	Preživljanje dneva	Dolgčas
K/14	Televizije ne morm gledat, me oči pečejo in boli glava. Tud brat ne morm.	Preživljanje dneva	Ne more brati in gledati TV – zdravstveni razlogi
K/15	Sedim in študiram a je treba, da še čakam na jutrišnji dan, ko bo enak.	Preživljanje dneva	Razmišljanje – negotov pogled v prihodnost
K/16	Se morš posvetit. Pr vsaki sm mogu mal onegat ... ka to, kek pa kaj.	Menjava oskrbovalk	Težje sprejeta
K/17	Zdaj sn zadovoljn.	Odnos do oskrbovalke	Pozitiven
K/18	Sn brez skrbi. Vem, da bom trikrat na tedn dobiv hrano.	Vzrok za uporabo soc. oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi
K/19	Je pa res, da v tisti uri, ne more ne vem kaj nardit.	Potrebe po večjem obsegu pomoči	Prekratek čas nudenja oskrbe
K/20	Od tuje pomoči se jemle. Pa kaj češ, to je pač predpis.	Finančna zmožnost	Nizka
K/21	Hrano so tud podražil, pa še mal poslabšal.	Finančna zmožnost	Nizka
K/22	Zapravim zdey kr dost, ko mam noge odprte.	Zdravstveno stanje	Bolezen
K/23	Ne morm sam v postlo, ne morm sam iz postle.	Vzrok za uporabo soc. oskrbe	Potreba po pomoči drugih ljudi

K/24	Plenico mam zdaj. Blat mi ne drži.	Zdravstveno stanje	Bolezen
K/25	Zdej ne grem neč ven. Na vas ne morm več.	Mobilnost	Odvisnost od pomoči drugih
K/26	Starih ljudi ne mara nobedn več.	Zadovoljstvo s trenutno situacijo	Nezadovoljstvo
K/27	Vseposod so me spravlal v dom.	Druge oblike pomoči-dom za stare	Odklonilen odnos
K/28	Pa je nečakinja rekla, boš kr doma.	Neformalne oblike pomoči	Svojci
K/29	Vzdignit se ne morm čist popolnoma neč.	Zdravstveno stanje	Bolezen
K/30	Nism si to predvidevu. Nimaš kaj, morš se mal sprjaznit.	Zadovoljstvo s trenutno situacijo	Vdanost v usodo
K/31	Sestro mam v vasi, pa je tek dementna, da že hodit ne more več.	Socialni stik	Ga ni
K/32	Hudo je, ko tud k ženi na grob ne morm več.	Mobilnost	Odvisnost od pomoči drugih

Tabela 9.12: Kodirani podatki osebe L

L/1	Mislim, da pet let.	Trajanje oskrbe	Dolgotrajna
L/2	Vsak dan prinese kosilo za pol ure, od ponedeljka do sobote.	Pogostost socialne oskrbe	Šestkrat tedensko
L/3	Zdravstveno stanje se mi je izboljšalo, zato sem zmanjšala obseg storitve.	Potrebe po manjšem obsegu pomoči	Izboljšanje zdravstvenega stanja
L/4	Pred tem sem imela še trikrat na teden za čiščenje.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri gospodinjskih opravilih
L/5	Rekla vam bom, da je to zelo dobro, odlično bom rekla. Kar sem jaz potrebovala, je blo odlično.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
L/6	A veste kaj, da bom rekla, da ne. Punce so zelo prijazne. Zlo prisluhnejo, so zelo srčne oziroma pristrčne.	Odnos do oskrbovalk	Pozitiven
L/7	U. je bla par let. Ona mi je bla kot sestra. Nisem vedla, da so še druge tek prijazne.	Odnos do oskrbovalk	Pozitiven
L/8	Vsak dan mi prinese kosilo, razen ob nedeljah ne. Se še kaj pogovori z menoj.	Način nudenja socialne oskrbe	Pomoč pri gospodinjskih opravilih, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov
L/9	V bloku smo tk kot sami tujci. Na hodniku se zelo pozdravljamo. Na obiske pa si ne hodimo.	Socialni stiki	Sosedje
L/10	Dopoldan grem mal na sprehod.	Preživljanje dneva	Sprehod

L/11	Moram, ker mi je ortoped rekev, da moram hodit zaradi mišic na nogah. Imam umetno koleno.	Zdravstveno stanje	Bolezen
L/12	V knjižnico grem vsak teden, pa si prinesem knjige in revije. Knjige berem, zjutri pa ne vem, kaj preberem.	Preživljanje dneva	Sprehodi, branje
L/13	Na občini se jim velikokrat zahvalim, da se trudijo za Velenje.	Preživljanje dneva	
L/14	Tudi v park grem, koker se začne toplo vreme. Z lokalcem se peljem tja, prehodim polovico parka, se malo vsedem, kaj preberem in grem nazaj.	Preživljanje dneva	Sprehodi
L/15	Po operaciji kolena sem mela tri mesece po tistem še možgansko kap in so me tam reševale.	Zdravstveno stanje	Bolezen
L/16	Zvečer gledam dnevnik pa se potem strašno sekiram. Rada gledam humor, oddajo na Žaru ... tako, da se mi majčkemo srce odpre. Pa kaj zdravstvenega rada pogledam. Popoldan grem počivat.	Preživljanje dneva	TV, popoldanski počitek
L/17	Na dopustu nisem bila celih 25 let.	Finančna zmožnost	Nizka
L/18	Ortoped v Mariboru mi je dvakrat napisal za zdravilišče, pa so mi dvakrat zavrnil. Moj zdravnik mi je reku, to morda pa samo ortopeda vprašat, če je možno da bi to dobila.	Formalno nudenje pomoči	Zdravstvena služba
L/19	Mene to čisto nič ne moti. Ne, ne ... nikoli me ne moti.	Menjava oskrbovalk	Sprejeta
L/20	Jes sn zelo zadovoljna.	Splošno zadovoljstvo s socialno oskrbo	Visoko
L/21	Se mi zdi kar visoka, kljub temu da dosti subvencionira občina Velenje.	Finančna zmožnost	Nizka
L/22	Od pokojnine mi ne ostane kaj dosti, ko plačam vse položnice.	Finančna zmožnost	Nizka
L/23	Hčerka živi v Celju. Tek da mi tudi ona kaj večjega iz trgovine prinese. Pride enkrat, dvakrat na mesec.	Socialni stiki	Svojci

L/24	Ko pridem v mesto in če grem mimo Preste, mi pomahajo, da pridem noter.	Socialni stiki	Znanci
------	---	----------------	--------

9.4 Članek iz časopisa Naš Čas, z dne 22. maj 2003

Slika 9.1 Članek »Stresi in stiske starostnikov ter njihovih svojcev«

Zaradi uredbe 20 odstotkov manj uporabnikov pomoči na domu

Stresi in stiske starostnikov ter njihovih svojcev

V začetku leta je začel veljati pravilnik o oblikovanju cen socialnovarstvenih storitev in uredba, ki določa merila za oprostitev plačila. Med uporabniki pomoči na domu, ki jo izvaja Center za socialno delo Velenje v občinah Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki, sta povzročila ogorčenje ter obilo stresov in stisk pri njih samih ter njihovih svojcih.

»Skupaj smo 8 let prijetno sodelovali, vedno ste mi stali ob strani. Lepa Vam hvala. A, žal se je naenkrat preobrnilo, kajti tega ne morem več sprejeti. Zelo me boli, da pri svojih 83 letih ne zmorem več plačevati toliko za pomoč na domu. Od hčerke pa ne morem zahtevati, da bi plačevala to storitev zame ona. Zelo boleče je, da bi hišo, ki svā jo s krvavimi žulji ustvarjala z možem celo življenje, sedaj prepisala na občino in si na ta način zagotovila pomoč na domu.«

Pomoč na domu po novem dražja od domaške oskrbe

Tako je med drugim potožila v pismu Pavla Stropnik iz Šoštanja, eden od tistih, ki si te storitve z uveljavitvijo novosti ne more več privoščiti. Kot je povedala Slavka Mijoč, vodja in koordinatorica pomoči na domu na velenjskem Centru za socialno delo še zdaleč ni edina. Od sedanjih blizu 70 uporabnikov te pomoči v omenjenih občinah se jih je možnost, ki jim nadomešča ali odmika odhod v dom za starejše, do sedaj odpovedalo 20 odstotkov. »Je pa že razlika, če je pred uveljavitvijo pravilnika in uredbe nekdo za 80 ur pomoči na domu plačal približno 49 tisoč tolarjev na mesec ali pa sedaj, ko mora plačati blizu 100 tisočakov. Nekaj odpovedi

še pričakujemo. Pred izdajo novih odločb o oprostitvi pa poleg tega beležimo še za približno 25 odstotkov manj ur, kar samo dodatno potrjuje njihovo stisko. Tam, kje pomoč ni nujna, ni tako hudo. Žal pa se za takšen ukrep odločajo predvsem tisti, ki tovrstno pomoč nujno potrebujejo. Raje se ji odrečejo, kot da bi zato obremenjevali svoje otroke ali pa dovolili vpis zavarovanja terjatev v korist občine.« Uredba, ki določa merila za oprostitev, namreč določa, da so storitve za tiste, ki tega stroška ne morejo plačati, obvezni plačati otroci in partnerji. Če pa je prejemnik pomoči lastnik nepremičnine, lahko uveljavlja oprostitev plačila le, če dovoli vpis zavarovanja terjatev v korist občine. Po zakonu o socialnem varstvu so namreč te dolžne poskrbeti za to. »Veliko so odgovorni na republiški ravni govorili o tem, da je potrebno zagotoviti starejšim, da bodo lahko ti čim dlje ostali v domačem okolju, ker je to zanje boljše. S pravilnikom in uredbo se stvari obračajo na glavo. Pomoč na domu je namreč za tiste, ki imajo malo več ur, sedaj dražja kot namestitve v domu za starejše, kjer jim je zagotovljena oskrba, tudi zdravstvena, 24 ur na dan.«

Po zagotovilih Mijočeve plačajo uporabniki stroške neposredne socialne oskrbe, ki znaša v Šaleški dolini 1665 SIT na uro, stroške vodenja pa krijejo občine. Te se lahko odločijo, da bodo subvencionirale ceno storitev ali celo s sklepom oprostile zavezanca za doplačilo in se odrekle zaznamku na premoženje. »Odzivi občin so po zelo različni. Točnih podatkov sicer nimam, ampak na osnovi pogovorov s kolegicami, ponekod občina storitev subvencionira v ce-

loti (Mestna občina Ljubljana), nekatere ne subvencionirajo nič. Na našem področju sta se občini Velenje in Šmartno ob Paki odločili za 18,9 odstotno višino subvencije, svetniki občine Šoštanj pa so na zadnji seji sveta sprejeli, da bodo njihovi uporabniki za pomoč na domu plačevali za 30 odstotkov nižjo ceno. Tu torej velja storitev 1165, v preostalih dveh pa 1350 SIT na uro.«

Stiske tudi pri zaposlenih

Omenjeni novosti na področju socialnovarstvenih storitev pa vnašajo stiske tudi pri izvajalkah pomoči na domu in na samem centru. Zaradi manj uporabnikov in zmanjšanja števila ur je tudi zaposlenih preveč. Leta 1992, ko so na centru vključili izvajanje pomoči na domu v svoj program, so preko javnih del zaposlili in usposobili za izvajanje dejavnosti 5 brezposelnih oseb. Zaradi večanja potreb so jih kasneje zaposlili za nedoločen čas. Poleg njih je - na primer - lani 8 delavk izvajalo to dejavnost po programu subvencionirane zaposlitve. »Večji problem kot manj ur je to, da ni novih uporabnikov. Spremembe, kot so odhod v dom za starejše, smrti, ... so se dogajale, pa smo jih nadomestili z novimi. Sedaj se z novimi pogovarjamo, dogovarjamo, stvar je zelo nujna. Ko zvedo za ceno storitve, zadeva ni več aktualna.«

Kaj bodo storili, če se bo število uporabnikov pomoči na domu še nadalje zmanjševalo, na centru še niso povsem dorekli. Mijočeva upa, da se bo sčasoma zadeva uredila. Občina Šoštanj, kje je bilo odpovedi največ, je ceno storitve znižala.

■ Tp